

Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

Všestranné zabezpečení evakuace

Diplomová práce

Jméno a příjmení: Věra Jarešová

Vedoucí práce: Ing. Jan Horák

Datum odevzdání práce: 3.9.2007

All- round idemnity of the evacuation

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Všestranné zabezpečení evakuace“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce v nezkrácené podobě archivované Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

31.8.2007 v Dobříši

.....

Bc. Věra Jarešová, v. r.

Motto:

„Moudrost získaná z chyb je snadná, ale zabránit chybám moudrosti musí být výsledkem efektivního krizového managementu.“

Klaus Winterling

Poděkování:

Touto prací bych chtěla poděkovat všem, kteří mi v mém snažení vyšli vstříc, drželi mi palce a pomáhali mi při mém studiu. Tím mi darovali to, co mi již nikdo nevezme. Vzdělání a rozhled. Dále děkuji panu Ing. Horákovi za obětování jeho drahocenného času, který mi laskavě, při přípravě této diplomové práce věnoval.

All-around idemnity of evacuation

This graduation thesis has primary target in faithful imagine of basic evacuation steps within all-around idemnity of her ensuring. Today's, this topic rise to important theme and we can tell that if is evacuation correct provided than it means the most effective instrument of people safety and create the files of differents measurement as well. Together build one entity of very complicated planning and providing procedures in their individual steps.

The document is dividing to fourth sections. First include actual stage and law procedures of evacuation process within Czech Republic area. Second section is devote to 3 evacuation types, namely floods, chemical disaster following by outflow of chemical materials and fires. These are completed by example of flood due to weit disruption. On the base of victims testimony and research by auxiliary investigation with people are discuss closely some answers to basic questions concerning to evacuation. Finaly is described severally steps and subprocesses of evacuation secure.

Additional value of this document is in basic information disclosure for readers questions with effort to inform society. Effective and flexible comunication is main and key point of success.

Předmluva

Cílem této práce není komplexní obraz o evakuaci, ale pouze její nastínění v základních hrubých obrysech. Zcela jistě jsou popsány přesnější a detailnější metodiky a knihy, které toto téma rozebírají. V dnešní době je z mnoha úst slyšet nebezpečí a tak to i společnost cítí. Příkladem jsou teroristické útoky z 11. září roku 2001, které nikdo zřejmě nečekal a možná ani nepředpokládal. Nicméně fenomén je na světě a najednou jakoby všichni mění své postoje a snaží se, zcela po právu, chránit to nejcennější co můžeme mít. Život. Když se porozhlédnu kolem sebe, v každodenním životě se člověk střetává s problematickými událostmi, kterým musí čelit. Neustále je slyšet slova jako prevence, důraz na předjímání nebezpečných situací a dbaní na opatrnost na každém kroku. Případ evakuací není jiný a právě proto nabývá takového významu a je velmi důležité se jimi patřičně zabývat. Zdaleka už se okruh obyvatel úzce nezaměřuje jen na specialisty, kteří jsou chápáni v současné době, jako odborníci na slovo vzatí a myslím, že je zde vidět i pozitivní trend v myšlení a chápání jejich práce a úsilí. Doufejme, že vzrůstající tendence bude pokračovat, jejich práce a mravenčí úsilí bude korunováno úspěchy, které vedou k záchraně životů. Dalším významným činitelem je lidské uvažování a sama lidskost jako taková. Úspěšný projekt je pouze ten, o kterém se mluví a myslím si, že úspěšná evakuace obyvatel do bezpečí, kdy lidé najdou jeden k druhému v beznadějné situaci cestičku, se projeví právě ta forma lidskosti, jež tvoří velkou třešničku na dortu.

Věra Jarešová

Obsah

ÚVOD	8
1 SOUČASNÝ STAV	10
1.1 Základní pojmy	12
1.2 Současná legislativa vztahující se k evakuaci.....	23
1.2.1 Krizová legislativa ČR	23
1.2.2 Zákon 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému	24
1.2.3 Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení (krizový zákon)	27
1.2.4 Vyhláška 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva	34
1.2.5 Vyhláška 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti požární ochrany.....	44
1.3 Plán evakuace obyvatelstva	45
2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	48
2.1 Popis cílů.....	48
2.2 Hypotézy	49
2.2.1 Závislost zabezpečení evakuace v reálných situacích na praktických nácvicích	49
2.2.2 Teoretické předpoklady nejsou vždy slučitelné s reálnou situací	50
2.2.3 Závislost provádění a rozsahu evakuace na rizicích v daném území	50
3 METODIKA	52
3.1 Plánovaná a předpokládaná evakuace.....	52
3.1.1 Plánovaná evakuace	52
3.1.1.1 Zvláštnosti provádění evakuačních opatření v okolí jaderných zařízení	52
3.1.1.2 Zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany	52
3.1.2 Předpokládaná evakuace	54
3.1.2.1 Havarijní plány	55
3.1.2.1.1 Vnitřní havarijní plán.....	55
3.1.2.1.2 Vnější havarijní plán	56
3.2 Plánované evakuace	58
3.2.1 Povodeň	58
3.2.1.1 Příčiny a povodňová rizika	59
3.2.1.2 Plán evakuace při výskytu přirozených povodní.....	61
3.2.1.2.1 Způsob varování a informování obyvatelstva.....	62
3.2.1.2.2 Evakuace při povodních.....	63
3.2.1.2.3 Doporučení pro evakuované obyvatelstvo.....	64
3.2.1.2.4 Zabezpečení evakuace	65
3.2.1.2.5 Přehled míst ubytování a stravování	71
3.2.1.3 Plán evakuace při zvláštních povodních (nebezpečí záplavové vlny). 71	
3.2.1.3.1 Způsob varování a informování obyvatelstva.....	72
3.2.1.3.2 Evakuace při zvláštních povodních	72

3.2.1.3.3	Doporučení pro evakuované obyvatelstvo.....	73
3.2.1.3.4	Zabezpečení evakuace	74
3.2.1.3.5	Přehled míst ubytování a stravování	74
3.2.1.3.6	Význam zdravotnické péče při zvláštních povodních	74
3.2.2	<i>Únik nebezpečných chemických látek</i>	75
3.2.2.1	<i>Nebezpečné chemické látky</i>	75
3.2.2.2	<i>Plán evakuace při úniku nebezpečných chemických látek</i>	78
3.2.3	<i>Požáry</i>	81
3.2.3.1	<i>Evakuační plán při požáru v objektu</i>	85
3.2.4	<i>Příklad zvláštní povodně - Protržení koruny hráze Huťského rybníka...</i>	86
4	<i>VÝSLEDKY</i>	96
5	<i>DISKUZE</i>	106
5.1	Proces plánování evakuace	106
5.2	Mé postřehy z taktického cvičení havárie s únikem čpavku na zimním stadionu	106
5.3	Lidský přístup k evakuaci	109
5.4	Krok dopředu.....	111
5.5	Cvičení Voda 2005	112
5.6	Komunikace, klíč úspěchu	113
5.7	Pár slov o financích.....	114
6	<i>ZÁVĚR</i>	115
7	<i>Seznam použité literatury</i>	116
8	<i>Klíčová slova</i>	118
9	<i>Přílohy</i>	
	Příloha č. 1 - Kemlerovy kódy	
	Příloha č. 2 – R a S věty	
	Příloha č.3 – Seznam evakuovaných	
	Příloha č.4 – Příklad poukázek pro umístění	
	Příloha č.5 – Seznam odpovědných osob	
	Příloha č.6 – Ubytovací zařízení, školy, atd.	
	Příloha č.7 – Shromaždiště osob	
	Příloha č. 8 – formulář ubytovacích středisek	
	Příloha č.9 – Souprava vytyčovacích sad pro MSO	

ÚVOD

Působení lidí na této planetě přispívá na jedné straně k lepší vyspělosti a zvyšujícímu se životnímu standardu, které jsou ale bohužel doprovázeny řadou přírodních jevů. Ať už v pozitivním slova smyslu nebo bohužel i v tom negativním. Úsilí lidské společnosti o transformaci přírodních zdrojů pro lepší využití k různým lidským aktivitám, pak vede k vytvoření určité sítě hodnot, které jsou primárně založeny na vlivu přírodních faktorů.

Už odnepaměti lidé bojovali s ničivými povodněmi, které chtěli účinně eliminovat a do jisté míry regulovat jejich potenciální vznik či následně efektivně a racionálně zasahovat při jejich výskytu. Vůbec se přitom nejednalo pouze o otázku povodní, ale i o požáry, kdy se můžeme z historických knih dočíst, že v roce 1548 byla celá obec vlivem požáru vypálena. Tímto způsobem, ať již vytopením či vypálením zaniklo spousta malebných míst, a také při nich o život přišlo i bezpočet našich předků.

V dnešní vyspělé době, kdy honba za ziskem a vzrůstajícím životním standardem vytváří prostor pro nové a stávající formy podnikání, s sebou nese jistá rizika. Rozvíjí se nejrůznější druhy lidského zkoumání a konání v pozitivních směrech, které mají v prvé řadě lidem pomáhat, ale na druhé straně se z příjemných věcí, jež mají usnadnit práci a zvýšit životní komfort, stávají potenciálně velmi nebezpečné zbraně a obrazně řečeno časované bomby. Myslím továrny chemického průmyslu, jejichž produkce nebezpečných látek může doslova ochromit a paralyzovat bezprostřední život v okolí továren, ale také přehradní nádrže, které zadržují obrovskou masu vody, jež by stačila na vyplavení přilehlých osad, vesnic, obcí a měst a zmaření mnoha nejen lidských životů.

Dalším fenoménem moderní doby je objevující se terorismus, který spolu s analýzou rizik v okolí přehrad, industriálních podniků, ale také spolu s přibývajícím přírodními katastrofami, působí jako hnací motor vytváření takových scénářů, které se snaží co nejlépe postihnout danou problematiku a účinně reagovat na jejich dopad. Lze si jen stěží a pouze v mysli, představit, jaký by byl dopad teroristického útoku na zařízení produkující nebezpečné chemické látky, či na přehrady samotné. Následky by zřejmě byli katastrofální. Lidé se snaží chránit sami sebe, svůj majetek a to co je jim

nejbližší, proto se snaží tyto různé přírodní rozměry, potenciální selhání techniky apod., eliminovat. Díky tomu si zvolili i jako účinnou prevenci nácvik a vytváření krizových plánů a postupů, jak v daných případech postupovat a obecně je pojmenovali, evakuace.

Evakuace. Krátké slovo, ovšem pojem zahrnující obrovskou škálu dílčích kroků a svojí velikostí a rozsahem pokrývá, dá se skoro říci, každého z nás. Potenciálně i fakticky jsme vlastně ohrožení všichni. Někdo více, jiný méně. Pak je právě na místě a zcela mimo jakoukoliv pochybnost, že jestliže je evakuace správně provedena, je nejučinnějším opatřením na ochranu obyvatelstva, a je zároveň tvořena souborem nejrozličnějších postupů, vytvářející jako celek, velmi složitou proceduru plánování a provádění jejích jednotlivých kroků. Tato citace, byť možná krátká formou, ale významná svým dopadem, je širokým a velmi zajímavým tématem a sehrála roli při výběru tématu a vytváření této práce.

Ve své diplomové práci se snažím o základní nastínění problému evakuace, které je ve svých dílčích krocích, pro mne, velmi zajímavý a impozantní proces lidské organizace, mnohdy lidského důvtipu, hrdinství, nasazení a obětavosti. V prvních krocích se postupně zabývám jednotlivými regulačními a zákonnými opatřeními, vedoucí v následné podrobné rozpracování třech hlavních typů evakuace při různých živelných pohromách a katastrofách v jednotlivých krocích. Mému pozorování tak slouží jako živelné pohromy možnost výskytu povodní, únik nebezpečných chemických látek a v poslední řadě pak evakuace při požárech, které jsou nejtypičtější. Záměrně v práci není zahrnuta evakuace při jaderné havárii, což je tak specifické téma, které si zasluhuje individuální přístup a je hodno spíše jako téma na samostatnou práci.

Osobně pokládám tyto tři typy za stěžejní, kterým je, a měla by být i do budoucna, věnována velká pozornost, ať už při jejich vzniku nebo při nácviku možných důsledků a prevenci, jak se v takových situacích bezpečně chovat.

1 SOUČASNÝ STAV

Současný stav v oblasti evakuace je dán vývojem a stavem, ve kterém se lidská společnost nachází a do jisté míry odráží i její současný stav. Zdaleka se již nemusí jednat pouze o evakuaci obyvatel z hlediska živelných pohrom, ale objevuje se zcela nový fenomén dnešní doby, kterému se přikládá stále vyšší priorita v oblasti bezpečnosti a tím je terorismus, letecké katastrofy a různé další incidenty vyplývající ze selhání lidského ale i technického faktoru. Na evakuaci má také zásadní vliv lidský faktor se snahou regulovat přírodní procesy, tzn. rovnání toků a urychlení odtoku vody, která má pak větší spád a při povodních se ukazuje jako velmi závažný problém, a dále také mimořádné situace pramenící z nenadálých přírodních pohrom jakou mohou být prudké přívaly dešťů, sesuvy půdy apod.

Uvědomíme-li si, že k evakuaci dochází vždy v emočně vypjatých a náročných stresových situacích, při kterých jde mnohdy zúčastněným o život či významné materiální škody je nezbytné, aby proces evakuace byl dostatečným způsobem a účinnými nástroji řízen, organizován a prováděn. Celý proces není pouze omezen na ohlášení stavu evakuace pro obyvatele, ale zahrnuje jeho předcházení (prevence a nácvik), plánování a vyhodnocení možných rizik, monitorování nebezpečných situací, ale také následně obnovu a ozdravení po odeznění všech faktorů, které mohou vést k vyhlášení krizových nebo mimořádných situací.

Celý proces předevakuačních, evakuačních a poevakuačních procesů je upraven hlavními zákony, které regulují a upravují činnosti v rámci území České Republiky, a to jmenovitě zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon, vyhláška č. 380/2002 Sb. o přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva dané ministerstvem vnitra ČR a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Doplňují je vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti požární ochrany a zákon č. 238/2000 Sb., O Hasičském záchranném sboru České republiky, upravující pouze některé kroky, které je potřeba zajistit a nezabývají se činnostmi zmíněnými výše v celém svém rozsahu.

Obecně lze konstatovat, že na evakuační procesy má rozhodně také vliv neustálý vývoj nových technologií, které mohou sehrát významnou roli v jednotlivých procesech

a evakuačních činnostech, jestliže jsou vhodně použity nebo jestliže je na jejich základě zpráva předána včas či nikoliv. Typickým případem může být např. systém včasného informování o možném nebezpečí při podmořském zemětřesení a poté vyvolání vln „tsunami“ z prosince roku 2006. Pokud by zřejmě došlo k efektivnímu zajištění komunikace mezi jednotlivými měřícími středisky a státy ležícími v ohrožené oblasti, ztráty na životech a majetku mohli být eliminovány na nejmenší možnou mez. I tato naprosto negativní zkušenost však odhalila nové mezery v akčních plánech při případných evakuačních opatřeních a informování o blížícím se nebezpečí. Tento příklad si ovšem zcela jistě nezadá s povodněmi roku 2002, které způsobily sice obrovské škody na majetku, ale minimální ztráty na lidských životech.

Přesto lze konstatovat, že i tyto ničující záplavy jistou měrou přispěly ke zlepšení situace a vyvolaly řadu otázek, přehodnocení a aktualizaci protipovodňových plánů, ale také ke změně myšlení při zabezpečení následných akčních kroků. Ukázalo se, že jestliže neexistuje kvalitní komunikace mezi jednotlivými zúčastněnými jednotkami, či je na nízkém stupni kvality, je pak velmi těžké přijmout rychlá protipatření přispívající k účinné prevenci ohrožených, ale doposud nezasažených oblastí. Toto platí i pro dodržování všech schválených principů, kdy a za jakých okolností již má být místo vyklizeno, či má být přerušena v postiženém místě doprava, (Viz. situace kolem pražského metra, které mělo být uzavřeno mnohem dříve a přesto bylo v kritických chvílích stále v provozu.)

K zabezpečení úspěšného provedení evakuace se obvykle provádějí evakuační opatření, která jsou pro různé příležitosti specifická, ovšem několik základních bodů mají pro evakuaci za různých okolností společné. Jsou to zejména: plánování evakuace, odborné zabezpečení evakuace, včasné vyrozumění evakuačních orgánů a dotyčných osob o vyhlášení evakuace, realizace plánovaných evakuačních opatření, operativní řízení evakuace a v neposlední řadě také nácviky evakuačních činností.

1.1 Základní pojmy¹

Ochrana obyvatelstva¹

Plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu i mimo něj, zejména varování, vyrozumění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. Výklad ochrany obyvatelstva není jednotný, v některých zemích, které nemají systém krizového řízení je termín ochrana obyvatelstva užíván v širším výkladu jako systém nevojenské ochrany – řeší např. i ochranu vnitřní bezpečnosti a ekonomiky.

Varování¹

Souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva orgány veřejné správy na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost, vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva a majetku. Zahrnuje zejména varovný signál, po jehož provedení je neprodleně realizováno informování obyvatelstva o povaze nebezpečí a o opatřeních k ochraně života, zdraví a majetku.

Individuální ochrana¹

Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce před účinky nebezpečných chemických, radioaktivních nebo biologických látek.

K individuální ochraně se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla a prostředky individuální ochrany.

Prostředky individuální ochrany

Prostředky individuální ochrany dělíme na **typizované**, což jsou ochranné masky, dětské ochranné vaky, dětské ochranné kazajky, ochranné oděvy a ochranné filtry pro

¹ Základní pojmy jsou převzaty z odborné literatury a odborných článků. K jednotlivým pojmům je pomocí horních indexů uveden odkaz k příslušnému titulu použité literatury a to v následujícím pořadí:

1 – Výkladový slovník krizového řízení a obrany státu

2 – Havarijní plán střežského kraje – Plán evakuace obyvatel

3 – Vyhláška 380/2002 Sb.

4 – Plán evakuace obavatelstva – Metodická pomůcka

ochranu dýchacích cest a povrchu těla a **improvizované** (pláštěnka, šátek na vlasy, na ústa, holinky, gumové rukavice, atd.)

Evakuace

Evakuace je souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat a věcných prostředků v daném pořadí priority z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění.¹

Z hlediska rozsahu opatření se evakuace obyvatelstva dělí na evakuaci objektovou a plošnou, z hlediska doby trvání na krátkodobou a dlouhodobou, z hlediska způsobu její realizace na evakuaci samovolnou a řízenou a podle závislosti na zvolené způsobu řešení ohrožení na evakuaci přímou a evakuaci s předchozím ukrytím. Evakuace plošná se plánuje a provádí jako evakuace úplná (všeobecná) nebo částečná.

Evakuace objektová²

Evakuace z jedné budovy nebo malého počtu obytných budov, administrativně správních budov, technologických provozů nebo dalších provozů a objektů. O jejím provedení rozhodují pracovníci oprávnění ze zákona, kteří jsou odpovědní za účelnost a úspěšnost jejího provedení. (př.: při vzniku havárií s únikem nebezpečných škodlivin ve městě – amoniak). Evakuace objektová je zpravidla organizována velitelem zásahu.

Evakuace plošná

Evakuace územního celku. O jejím provedení rozhodují představitelé státní správy a samosprávy, kteří jsou odpovědní za účelnost a úspěšnost jejího provedení.² Příkladem takovéto evakuace jsou oblasti v povodí řek nebo prostory dotčené haváriemi na vodních dílech. Pro takovéto situace jsou u dotčených obcí zpracovány plány evakuačních opatření v rozsahu daném charakterem činností dané obce. Tedy, evakuace části obce může být provedena v rámci obce vlastní nebo evakuace části obce do obce jiné nebo obec pouze přijímá evakuované z jiné obce. Z pravidla ji organizují orgány krizového řízení.

Úplná evakuace (při živelných pohromách a průmyslových haváriích)³

Podléhají jí všechny skupiny obyvatelstva bez rozdílu s výjimkou osob podílejících se na řízení evakuace, provádění záchranných prací, nebo osob, které budou vykonávat jinou neodkladnou činnost.

Částečná evakuace³

Provádí se v některých případech vojenského ohrožení, podléhají jí některé nebo všechny tyto zvláštní skupiny:

- a) děti do 6-ti let s individuálním doprovodem
- b) děti od 6-ti do 15-ti let se společným doprovodem
- c) pacienti zdravotnických lůžkových zařízení
- d) osoby staré a osoby tělesně postižené

Evakuace krátkodobá²

Evakuace krátkodobá nastane tehdy, kdy se nevyžaduje dlouhodobé opuštění domova, pro evakuované není zabezpečeno dlouhodobé ubytování a opatření k zajištění nouzového přežití jsou prováděna v omezeném rozsahu, vydávají se například jen teplé nápoje, deky. Předpokládá se při provozních haváriích s únikem škodlivých látek – objekty s amoniakem atd.

Evakuace dlouhodobá²

Vyžaduje-li se dlouhodobý, tedy 24 hodinový pobyt mimo domov. Pro evakuované osoby, postižené ztrátou trvalého bydliště v evakuační zóně, kteří nemají možnost vlastního náhradního ubytování. Je pro ně zabezpečováno přechodné, náhradní, případně nouzové ubytování, jsou v potřebném rozsahu prováděna opatření k zajištění nouzového přežití obyvatelstva, opatření k ukrytí a k zajištění výdeje prostředků individuální ochrany. Tato situace může nastat například při povodních, destrukci vodních děl.

Evakuace samovolná²

Když obyvatelstvo v potřebě úniku před nebezpečím jedná dle vlastního uvážení. Je neřízeno přemístění osob, při kterém část občanů po vyhlášení evakuace opustí ohrožené prostory vlastními dopravními prostředky nebo pěšky do míst, která nejsou plánována jako místa pro shromáždění nebo jako příjmové území. Cílem a snahou je získat kontrolu nad průběhem samovolné evakuace a usměrňovat ji.

Evakuace řízená²

Proces evakuace je řízen představiteli odpovědnými za evakuaci a pracovními orgány, které jsou pověřeny jejím řízením. Evakuované osoby se přemísťují jak s využitím vlastních prostředků nebo pěšky, tak s použitím dopravních prostředků zajištěných pracovními orgány pověřenými pro řízení evakuace.

Evakuace přímá se provádí bez předchozího ukrytí osob.

Evakuace s předchozím ukrytím je prováděna po předchozím ukrytí evakuovaných osob a po snížení prvotního nebezpečí.

Evakuační zavazadlo¹

je osobní zavazadlo evakuované osoby. Doporučená váha zavazadla by neměla překročit 25 kg (u dětí 10 kg), při evakuaci vlastním dopravním prostředkem není váha zavazadla omezena. Připravuje se pro případ krátkodobého opuštění místa pobytu v důsledku vzniku mimořádné nebo krizové situace.

Obsahuje zejména základní trvanlivé potraviny, předměty denní potřeby, osobní doklady, pojistné smlouvy, peníze a cennosti, přenosné rádio s rezervními bateriemi, toaletní a hygienické potřeby, léky, svítilnu, náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku, kapesní nůž, šití a jiné drobnosti. Evakuační zavazadlo se označuje jménem a adresou.¹

Evakuační zóna⁴

je prostor, ze kterého je nutné provést evakuaci obyvatelstva. Je to území, na kterém se provádějí nezbytné záchranné práce při vzniku MU s prvořadým cílem ochrany zdraví a životů osob.

Evakuační trasa

Evakuační trasa je cesta vyhrazená k evakuaci obyvatelstva. Pozemní komunikace v průběhu prováděné evakuace s jednosměrným provozem ven z ohroženého území, nebo do ohroženého území (přístupová cesta).

Uzávěra

je označené místo, sloužící pro zabránění vstupu nepovolaných osob do evakuační zóny. Uzávěry ohraničují ohrožený prostor určený k evakuaci.

Místo shromažďování⁴

je místo soustředění evakuovaných osob uvnitř nebo vně evakuační zóny, odkud je zajištěno přemístění evakuovaných osob mimo ohrožený prostor do evakuačních středisek.

Evakuační středisko⁴

je zařízení zpravidla mimo evakuační zónu, kde jsou shromažďovány a informovány evakuované osoby. Evakuační středisko je výchozím bodem přemístění evakuované osoby bez možnosti vlastní přepravy. Zde jsou zaevidováni a přesměrováni pomocí hromadné dopravy do příjmových území. Celý objekt je viditelně označen mezinárodně platným znakem civilní obrany.

Příjmové území⁴

Příjmové území je území mimo dosah ohrožení, které je předem připraveno pro příjem evakuovaných a na němž jsou zajištěna místa nouzového ubytování.

Přijímací středisko je zařízení v **příjmovém území**, kde jsou evakuované osoby evidovány a informovány. Celý objekt je viditelně označen mezinárodně platným znakem civilní obrany.⁴

Nouzové přežití¹

Nouzové přežití je dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého následky mimořádných událostí nebo krizových situací. Zahrnuje zejména opatření k nouzovému ubytování, zásobování potravinami, pitnou vodou a energiemi a organizování humanitární pomoci.

Místo náhradního ubytování¹

Dočasné ubytování obyvatel postižených mimořádnou událostí nebo krizovou situací a to v objektech, které jsou pro ubytování osob určené a běžně používané.

Místo nouzového ubytování

Je dočasné ubytování obyvatelstva postiženého mimořádnou událostí nebo krizovou situací v objektech, které pro ubytování nejsou určené a běžně používané, ale jsou pro tento účel dočasně upravené a vybavené tak, aby splňovaly základní požadavky pro spánek, odpočinek a hygienické potřeby osob.

Místo hromadného stravování⁴

Místo hromadného stravování je zařízení, ve kterém je zajištěno stravování evakuovaných osob a pracovníků, pověřených řízením evakuace nebo prováděním zabezpečení evakuace.

Nouzové zásobování vodou¹

Způsob řešení zásobování vodou za krizových situací, jehož účelem je zabezpečení nezbytného množství vody požadované jakosti v případech, kdy stávající systém zásobování vodou je zcela nebo částečně nefunkční. Nouzové zásobování vodou je omezováno časově na nezbytně nutnou dobu.

Místo humanitární pomoci⁴

Je místo nebo také zařízení, kde jsou evakuovaným osobám rozdávány nouzové příděly předmětů nezbytných k přežití, včetně vody a potravin.

Místo speciální očisty

Místem speciální očisty se rozumí takové místo, ve kterém se provádí očištění osob zasažených kontaminací a osob zasahujících ve speciálních oblecích, při chemickém úniku nebo při takových událostech a skutečnostech, kde se přítomnost a kontaminace jednotlivých zúčastněných stran předpokládá.

Mimořádná situace¹

Situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení mimořádné události, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů.

V současnosti je tento pojem používán jen omezeně (např. zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

Mimořádná událost¹

Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Evakuační plán¹

Soubor opatření k zabezpečení přemístění osob, zvířat, majetku, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení příp. strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst zasažených nebo ohrožených mimořádnou událostí vyžadující vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu.

Havarijní plán¹

Dokument, v němž jsou uvedeny popisy činností a opatření prováděných při vzniku závažné havárie vedoucí ke zmírnění jejích dopadů, zejména scénáře odezvy na závažnou havárii, modifikované na místní specifika a případně i na časový souběh několika událostí:

- a. uvnitř objektu nebo u zařízení – „vnitřní havarijní plán“
- b. v okolí objektu nebo zařízení – „vnější havarijní plán“.

Krizový plán¹

Je soubor dokumentů obsahující popis a analýzu hrozeb a souhrn krizových opatření a postupů, které ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy zpracovávají k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v dané působnosti dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

Krize¹

Situace, v níž je významným způsobem narušena rovnováha mezi základními charakteristikami systému (narušeno je poslání, filosofie, hodnoty, cíle, styl fungování systému) na jedné straně a postojem okolního prostředí k danému systému na straně druhé.

Riziko¹

Možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících

z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit.

Stav nebezpečí¹

Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelné pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému. Stav nebezpečí může být vyhlášen hejtmánem kraje, v Praze primátorem hl. m. Prahy. Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtmán prodloužit jen se souhlasem vlády.

Krizová situace¹

Je mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob. Krizový stav vyhláší hejtmán kraje nebo primátor hl.m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

Krizová opatření¹

Opatření určená k řešení krizových situací a dále též činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací. K jejich realizaci je nutné omezit některá práva a svobody a uložit konkrétní povinnosti.

Krizové řízení¹

Souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.²

Orgány krizového řízení¹

Orgány (vláda ČR, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a určené orgány s územní působností), které ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními a řešením krizových situací.

Ústřední krizový štáb (ÚKŠ)¹

Pracovní orgán vlády ČR k řešení krizových situací, zařazený vládou ČR do systému BRS. ÚKŠ připravuje návrhy na řešení krizových situací BRS nebo v případě nebezpečí z prodlení přímo vládě ČR. Podle charakteru krizové situace jmenuje předseda vlády ČR a BRS, který rozhoduje o aktivaci ÚKŠ, předsedou ÚKŠ ministra vnitra nebo ministra obrany.

Krizový štáb kraje¹

Krizový štáb kraje zřizuje hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací.

² Poznámka: pod pojmem „crisis management“ se např. v pojetí Evropské unie a NATO rozumí zcela jiná problematika než v ČR. Tímto pojmem je označováno uspořádávání sporů a zajišťování bezpečnosti v post-konfliktních oblastech, jakož i prevence konfliktů – např. vysílání vojáků nebo policistů do zahraničních mírových misí apod., i řešení nejzávažnějších situací politickou cestou. Přesný převod významu anglických slov „crisis“ a „emergency“ je nesnadný. V materiálech NATO je například rozlišováno mezi „crisis emergency“ a „conflict emergency“. Pod prvním pojmem je myšlena krizová situace vzniklá v důsledku přírodní pohromy, průmyslové havárie apod., kdežto druhý pojem se vztahuje ke krizovým situacím vzniklým následkem konfliktu, zejména ozbrojeného. V amerických publikacích se pro český výraz „krizové řízení“ používá spíše označení „emergency management“.

Krizový štáb obce¹

Krizový štáb obce určené podle § 15 odst. 4 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, zřizuje starosta příslušné obce jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací

Integrovaný záchranný systém (IZS)¹

Koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Koordinací postupu složek IZS při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti.

Ostatní složky IZS¹

Zákonem stanovené subjekty, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím na základě dohody o plánované pomoci na vyžádání

Záchranné práce¹

Činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce¹

Činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky (dopady) a rizika působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí.

Povodeň¹

Povodeň je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku. Přechodné výrazné zvýšení vodní hladiny konkrétního vodního toku, při kterém se voda z koryta vylévá, způsobuje následné zaplavení bezprostředního i blízkého okolí vodního toku, ohrožuje životy a majetek, devastuje životní prostředí a působí značné materiální škody.

Povodeň je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo pohybem ledů (přirozená povodeň), nebo jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle (zvláštní povodeň). Povodňové stupně aktivity: I. stupeň – stav bdělosti, II. stupeň – stav pohotovosti, III. stupeň – stav ohrožení.

Nebezpečná chemická látka, nebezpečný přípravek¹

Látky nebo přípravky, které za podmínek stanovených zákonem č. 356/2003 Sb. mají jednu nebo více nebezpečných vlastností, pro které jsou klasifikovány jako: výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé, hořlavé, vysoce toxické, toxické, zdraví škodlivé, žíravé, dráždivé, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci, nebezpečné pro životní prostředí.

Chemická látka¹

Chemické prvky a jejich sloučeniny v přírodním stavu nebo získané výrobním postupem včetně případných přísad nezbytných pro uchování jejich stability a jakýchkoliv nečistot vznikajících ve výrobním procesu, s výjimkou rozpouštědel, která mohou být z látek oddělena bez změn jejich složení nebo ovlivnění jejich stability.

1.2 Současná legislativa vztahující se k evakuaci

1.2.1 Krizová legislativa ČR

Do krizové legislativy České republiky řadíme tyto zákonné normy:

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR,
- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR,
- zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR,

- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb.,
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.,
- nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení krizového zákona
- vyhláška MV č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech IZS

1.2.2 Zákon 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému

§ 12

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

(1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností při výkonu státní správy kromě úkolů uvedených v § 15 zajišťuje připravenost správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva.

(2) Úkoly obecního úřadu obce s rozšířenou působností uvedené v odstavci 1 plní hasičský záchranný sbor kraje, který pro potřebu správních obvodů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a přípravu záchranných a likvidačních prací dále

- a) plní úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací stanovené Ministerstvem vnitra,
- b) organizuje součinnost mezi obecním úřadem obce s rozšířenou působností a územními správními úřady s působností v jeho správním obvodu a ostatními obcemi,
- c) pro zabezpečení záchranných a likvidačních prací vykonává obdobně činnosti uvedené v § 10 odst. 5 za podmínek stanovených v § 10 odst. 7,
- d) za podmínek stanovených v § 10 odst. 4 shromažďuje a používá pro zpracování vnějších havarijních plánů a havarijního plánu kraje potřebné údaje,
- e) seznamuje ostatní obce, právnické a fyzické osoby ve svém správním obvodu s charakterem možného ohrožení obyvatel s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi,

- f) zpracovává vnější havarijní plán, pokud to vyplývá ze zvláštního právního předpisu a zóna havarijního plánování nepřesahuje správní obvod obecního úřadu obce s rozšířenou působností,
 - g) spolupracuje při zpracování vnějšího havarijního plánu a při koordinovaném řešení mimořádné události s krajským úřadem, pokud zóna havarijního plánování přesahuje území správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností,
 - h) zajišťuje havarijní připravenost stanovenou havarijním plánem kraje a vnějšími havarijními plány a ověřuje ji cvičeními (§ 17),
 - i) uplatňuje stanoviska k územním plánům a regulačním plánům z hlediska své působnosti v požární ochraně, integrovaném záchranném systému a ochraně obyvatelstva při přípravě na mimořádné události.
- (3) Prováděcí právní předpis stanoví zásady a způsob zpracování, schvalování a používání havarijního plánu kraje a vnějšího havarijního plánu.

§ 13

Starosta obce s rozšířenou působností

Starosta obce s rozšířenou působností

- a) koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může starosta obce s rozšířenou působností použít krizový štáb své obce,
- b) schvaluje vnější havarijní plány.

§ 14

Hejtman a starosta obce s rozšířenou působností jsou při své koordinaci záchranných a likvidačních prací povinni předávat Ministerstvu vnitra zprávy o jejich průběhu prostřednictvím operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému (§ 5).

§ 15

(1) Orgány obce zajišťují připravenost obce na mimořádné události a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva.

(2) Obecní úřad při výkonu státní správy za účelem uvedeným v odstavci 1

a) organizuje přípravu obce na mimořádné události,

b) podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem,

c) zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,

d) hospodaří s materiálem civilní ochrany,

e) poskytuje hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu,

f) podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce,

g) vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany nebo staveb dotčených požadavky civilní ochrany v obci.

(3) K plnění úkolů uvedených v odstavci 2 je obec oprávněna zřizovat zařízení civilní ochrany. Při zřizování těchto zařízení a plnění úkolů ochrany obyvatel jsou orgány obce povinny postupovat podle tohoto zákona a zvláštního právního předpisu.

(4) Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva. Za tímto účelem organizuje jejich školení.

(5) Obecní úřad je dotčeným orgánem z hlediska ochrany obyvatelstva při rozhodování o umístování a povolování staveb, změnách staveb a změnách v užívání staveb, odstraňování staveb a při rozhodování o povolení a odstraňování terénních úprav a zařízení.

§ 16

Starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací

- a) zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- b) organizuje po dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce,
- c) organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce,
- d) je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.

§ 17

Prověřovací cvičení a taktické cvičení

- (1) Prověřovací cvičení se provádí za účelem ověření připravenosti složek integrovaného záchranného systému k provádění záchranných a likvidačních prací. Součástí cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu pro složky integrovaného záchranného systému.
- (2) Taktické cvičení se provádí za účelem přípravy složek integrovaného záchranného systému a orgánů podílejících se na provedení a koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události. Konání taktického cvičení se předem projedná se zúčastněnými složkami a orgány.
- (3) Prověřovací cvičení nebo taktické cvičení je oprávněn nařídít ministr vnitra, generální ředitel hasičského záchranného sboru, hejtman kraje nebo ředitel hasičského záchranného sboru kraje.

1.2.3 Zákon 240/2000 Sb. o krizovém řízení (krizový zákon)

§ 3

Stav nebezpečí

- (1) Stav nebezpečí se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelné pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému.

(2) Stav nebezpečí lze vyhlásit jen s uvedením důvodů, na nezbytně nutnou dobu a pro celé území kraje nebo pro jeho část. Rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí musí obsahovat krizová opatření a jejich rozsah. Změna krizových opatření musí být rovněž vyhlášena.

(3) Stav nebezpečí pro území kraje nebo jeho část vyhláší hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy (dále jen "hejtman"). Hejtman, který stav nebezpečí vyhlásil, o tom neprodleně informuje vládu, Ministerstvo vnitra a sousední kraje, pokud mohou být krizovou situací dotčeny.

(4) Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády.

(5) Není-li možné účelně odvrátit vzniklé ohrožení v rámci stavu nebezpečí, hejtman neprodleně požádá vládu o vyhlášení nouzového stavu.

(6) Rozhodnutí o stavu nebezpečí se vyhláší stejně jako nařízení kraje. Rozhodnutí nabývá účinnosti okamžikem, který se v něm stanoví. Rozhodnutí se vyvěšuje na úřední desce krajského úřadu a na úředních deskách obecních úřadů na území, kde je stav nebezpečí vyhlášen. Krajský úřad zveřejní rozhodnutí též dalšími způsoby v místě obvyklými, zejména prostřednictvím hromadných informačních prostředků a místního rozhlasu.

(7) Stav nebezpečí nelze vyhlásit z důvodu stávky vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů.

(8) Stav nebezpečí končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud hejtman nebo vláda nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby. Vláda stav nebezpečí zruší též, pokud nejsou splněny podmínky pro jeho vyhlášení.

(9) Rozhodnutí vlády o zrušení stavu nebezpečí se vyvěsí na úřední desce krajského úřadu a na úředních deskách obecních úřadů na území, kde byl stav nebezpečí vyhlášen, zveřejní se v hromadných informačních prostředcích a vyhlásí se ve Sbírce zákonů. Účinnosti nabývá okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví.

4) Čl. 5 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

§ 4

(1) Vláda při zajišťování připravenosti České republiky na krizové situace

- a) ukládá úkoly ostatním orgánům krizového řízení, řídí a kontroluje jejich činnost,
- b) určuje ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad pro koordinaci přípravy na řešení konkrétní krizové situace v případě, kdy příslušnost ke koordinující funkci nevyplývá z působností stanovených ve zvláštním právním předpisu,
- c) zřizuje Ústřední krizový štáb jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací.

(2) Vláda při přípravě na krizové situace a při jejich řešení projednává s Českou národní bankou opatření, která se týkají působnosti této banky.

§ 5

Za nouzového stavu nebo za stavu ohrožení státu podle tohoto zákona lze na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezit

- a) právo na nedotknutelnost osoby a nedotknutelnost obydlí při evakuaci osoby z místa, na kterém je bezprostředně ohrožena na životě nebo zdraví,
- b) vlastnické a užívací právo právnických a fyzických osob k majetku (§ 29 a 31), pokud jde o nucené omezení práva vlastníka nebo uživatele z důvodu ochrany života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, které jsou ohroženy krizovou situací, přičemž je za toto omezení poskytnuta přiměřená náhrada,
- c) svobodu pohybu a pobytu ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací,
- d) právo pokojně se shromažďovat ve vymezeném prostoru území ohroženého nebo postiženého krizovou situací,
- e) právo provozovat podnikatelskou činnost, která by ohrožovala prováděná krizová opatření nebo narušovala, popřípadě znemožňovala jejich provádění,
- f) právo na stávku, pokud by tato stávka vedla k narušení, případně znemožnění záchranných a likvidačních prací.

§ 6

(1) Vláda v době trvání nouzového stavu je oprávněna za podmínek uvedených v § 5

- a) nařídit evakuaci osob a majetku z vymezeného území,
- b) zakázat vstup, pobyt a pohyb osob na vymezených místech nebo území,
- c) rozhodnout o ukládání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace,
- d) rozhodnout o bezodkladném provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb za účelem zmírnění nebo odvrácení veřejného ohrožení vyplývajícího z krizové situace.

(2) Vláda v době trvání nouzového stavu je dále oprávněna

- a) nařídit povinné hlášení přechodné změny pobytu osob, kterou se rozumí opuštění místa trvalého pobytu osoby, k němuž je hlášena v místě, ze kterého byla organizovaně evakuována nebo které o své vůli opustila z důvodu ohrožení svého života nebo zdraví, pokud tato změna pobytu bude delší než 3 dny,
- b) přijmout opatření k ochraně státních hranic, k pobytu cizinců nebo osob bez státní příslušnosti, v oblasti zbraní, výbušnin, nebezpečných chemických látek a přípravků, jaderných zařízení a zdrojů ionizujícího záření,
- c) nařídit přemístění osob ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody do jiné věznice nebo vyloučit volný pohyb těchto osob mimo věznici,
- d) nařídit použití občanů povinných civilní službou a vojáků v činné službě k provádění krizových opatření,
- e) nařídit vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce,
- f) zajistit přednostní zásobování dětských a zdravotnických zařízení a ozbrojených bezpečnostních a hasičských záchranných sborů,
- g) zabezpečit náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče), kterými se rozumí dávky nemocenského pojištění, důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, státní sociální podpory, dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče, a o jejich výplatě.

(3) Povinnosti uvedené v odstavci 1 písm. c) lze uložit pouze tehdy, pokud nelze tyto činnosti a věci zajistit smluvně, subjekt plnění klade zjevně finančně a časově nevýhodné podmínky nebo plnění odmítne a přitom hrozí nebezpečí z prodlení.

§ 7

Vláda v době trvání stavu ohrožení státu podle tohoto zákona je vedle opatření uvedených v § 6 odst. 1 a 2 oprávněna nařídit

- a) omezení vstupu na území České republiky osobám, které nejsou občany České republiky,
- b) povinné hlášení místa trvalého pobytu, popřípadě i místa, kde se osoba dočasně zdržuje,
- c) omezení držení a nošení střelných zbraní a střeliva,
- d) zvýšenou kontrolní činnost na úseku zabezpečení skladovaných střelných zbraní, střeliva, munice, výbušnin, jaderných materiálů a zdrojů ionizujícího záření, nebezpečných chemických a jiných nebezpečných látek.

§ 14

(1) Orgány kraje zajišťují připravenost kraje na řešení krizových situací.

(2) Hejtmán

- a) řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění jejich následků prováděné územními správními úřady s krajskou působností, obcemi, právníckými a fyzickými osobami,
- b) zřizuje k řešení krizových situací krizový štáb kraje jako svůj pracovní orgán.

(3) Za stavu nebezpečí hejtmán

- a) koordinuje záchranné a likvidační práce (§ 28 odst. 4), poskytování zdravotnické pomoci, provádění opatření k ochraně veřejného zdraví a bezodkladných pohřebních služeb,
- b) organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- c) zajišťuje ochranu majetku a podílí se na zajištění veřejného pořádku na území, kde byla provedena evakuace,
- d) organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- e) chrání práva a oprávněné zájmy bezprostředně ohrožených osob, které jsou povinny strpět záchranné práce prováděné v zájmu ochrany životů a zdraví osob.

(4) Hejtman je povinen vykonávat činnosti uvedené v odstavci 3 tak, aby byly přiměřené a odpovídající svým obsahem a rozsahem účelu a podmínkám konkrétní krizové situace.

(5) Hejtman je za stavu nebezpečí oprávněn

a) rozhodnout o ukládání pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky k řešení krizové situace,

b) nařídit bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení.

(6) Hejtman je za stavu nebezpečí dále oprávněn

a) nařídit hlášení přechodné změny pobytu osob,

b) nařídit použití občanů povinných civilní službou k realizaci krizových opatření,

c) nařídit vykonávání péče o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou v krizové situaci vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce,

d) zajistit přednostní zásobování dětských a zdravotnických zařízení a ozbrojených bezpečnostních a hasičských záchranných sborů,

e) zabezpečit náhradní způsob rozhodování o dávkách sociálního zabezpečení (péče) a jejich výplatě.

(7) Povinnosti uvedené v odstavci 3 lze uložit pouze tehdy, pokud nelze tyto činnosti a věci zajistit smluvně, subjekt plnění klade zjevně finančně a časově nevýhodné podmínky nebo plnění odmítne a přitom hrozí nebezpečí z prodlení.

(8) Opatření uvedená v odstavcích 5 a 6 se využijí jen v tom rozsahu, který je nezbytný pro překonání krizové situace.

(9) Hejtman je v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu podle tohoto zákona povinen zajistit provedení stanovených krizových opatření v podmínkách kraje.

§ 21

(1) Orgány obce zajišťují připravenost obce na řešení krizových situací.

(2) Obecní úřad za účelem uvedeným v odstavci 1

a) organizuje přípravu obce na krizové situace,

- b) rozpracovává úkoly krizového plánu kraje, pokud jde o obec určenou podle § 15 odst. 4 písm. a); v tomto případě starosta zřizuje bezpečnostní radu obce (§ 24) a jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací krizový štáb obce,
- c) poskytuje hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování krizového plánu kraje,
- d) shromažďuje údaje o počtu a totožnosti osob, které v době krizového stavu přechodně změnily pobyt a nachází se na správním území obce, a předává tyto údaje krajskému úřadu a do ústřední evidence o přechodných změnách pobytu osob,
- e) podílí se na zajištění veřejného pořádku,
- f) plní další úkoly stanovené krajským úřadem při přípravě na krizové situace a jejich řešení.

(3) Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení.

(4) Starosta obce odpovídá za připravenost obce k řešení krizových situací, za údržbu a provoz informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra.

§ 22

(1) Při vyhlášení nouzového stavu nebo stavu nebezpečí jsou orgány obce povinny zajistit provedení krizových opatření v podmínkách obce. Je-li k tomuto účelu nutné vydat nařízení obce, nabývá nařízení obce účinnosti okamžikem jeho vyvěšení na úřední desce obecního úřadu. Nařízení obce se zveřejní též dalšími způsoby v místě obvyklými, zejména prostřednictvím hromadných informačních prostředků a místního rozhlasu. Stejný postup se použije při vyhlásování změn obsahu již vydaného nařízení obce.

(2) Náklady vynaložené na provedení krizových opatření stanovených obcí uhrazuje obec z obecního rozpočtu.

§ 23

(1) V době krizového stavu starosta

- a) zabezpečuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- b) nařizuje a organizuje evakuaci osob z ohroženého území obce,
- c) organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce,
- d) je oprávněn požádat právnické a fyzické osoby o poskytnutí dobrovolné pomoci,
- e) plní úkoly a opatření uvedené v krizovém plánu kraje,
- f) zajišťuje organizaci dalších nezbytných opatření.

(2) K řešení krizových situací může starosta zřídit krizový štáb obce jako svůj pracovní orgán.

(3) Pokud starosta neplní v době krizového stavu úkoly stanovené tímto zákonem, může hejtman převést jejich výkon na předem stanovenou dobu na zmocněnce, kterého za tím účelem jmenuje. O této skutečnosti hejtman neprodleně informuje obec a ministra vnitra, který může rozhodnutí hejtmána zrušit.

1.2.4 Vyhláška 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Stěžejními paragrafy v této vyhlášce jsou §§ 1, 2, 4, 5, 12, 13, 14, 20, 21 a z části §3, které proto cituji. U zbývajících uvádím jen jejich název a stručný obsah.

§ 1

Postup při zřizování zařízení civilní ochrany

(1) Obec, jiná právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba (dále jen "zřizovatel") může požádat hasičský záchranný sbor kraje o vyjádření k účelnosti zřízení zařízení civilní ochrany.

(2) V žádosti uvede

- a) obec - název, identifikační číslo obce jako právnické osoby, adresu sídla obecního úřadu, městského úřadu nebo magistrátu, kontaktní osobu a adresu objektu, v němž má být zařízení civilní ochrany zřízeno,
- b) jiná právnická osoba - obchodní firmu nebo název, identifikační číslo, sídlo a adresu provozovny, v níž má být zařízení civilní ochrany zřízeno; není-li zapsána v obchodním rejstříku, v žádosti dále uvede předmět podnikání (činnosti) a jméno a příjmení člena statutárního orgánu,

c) podnikající fyzická osoba - obchodní firmu nebo jméno a příjmení, místo podnikání, identifikační číslo a adresu provozovny, v níž má být zařízení civilní ochrany zřízeno; není-li zapsána v obchodním rejstříku, v žádosti dále uvede předmět podnikání (činnosti).

V žádosti se dále uvedou zdroje možných rizik vzniku mimořádných událostí a další skutečnosti využitelné při posuzování účelnosti zřízení zařízení civilní ochrany.

(3) Hasičský záchranný sbor kraje zašle zřizovateli vyjádření do 30 dnů ode dne doručení žádosti a uvede v něm, pro jaký účel je vhodné zařízení civilní ochrany zřídit z hlediska potřeb zabezpečení úkolů vyplývajících z vnějšího havarijního plánu nebo havarijního plánu kraje a doporučí personální složení zařízení civilní ochrany.

§ 2

Personální složení a věcné prostředky zařízení civilní ochrany

(1) Zařízení pro zajištění evakuace tvoří

- a) obsluha evakuačního střediska složená z velitele, nejméně 2 pomocníků a dále osob vykonávajících doprovod v počtu potřebném podle organizace dopravy,
- b) obsluha přijímacího střediska složená z velitele, nejméně 2 pomocníků a osob zabezpečujících péči o evakuované v místě ubytování.

(2) Zařízení pro zajištění nouzového přežití a organizované humanitární pomoci tvoří

- a) obsluha zařízení pro nouzové ubytování a stravování složená podle charakteru a velikosti zařízení, nebo
- b) skupina humanitární pomoci složená z velitele a 2 až 4 pomocníků.

(3) Zařízení pro nouzové zásobování vodou tvoří obsluha v počtu osob podle rozsahu zabezpečovaných úkolů.

(4) Zařízení pro poskytování první pomoci tvoří zdravotnické družstvo složené z velitele a nejméně 3 zdravotníků.

§ 3

(2) Odborná příprava se zaměřuje na objasnění místa a úlohy zařízení civilní ochrany při vzniku mimořádné události, na součinnost se složkami integrovaného záchranného

systému a na plnění úkolů vyplývajících z funkce s důrazem na opatření ochrany obyvatelstva (ukrytí, evakuace, nouzové přežití, výdej prostředků individuální ochrany, poskytování první pomoci, dekontaminace, vyprošťování, průzkum).

§ 4

Způsob informování

(1) Informování právnických a fyzických osob (dále jen "informování") o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení zabezpečuje obecní úřad a zaměstnavatel. K tomu využívají informace poskytnuté zejména hasičským záchranným sborem kraje.

(2) Informování se uskutečňuje zejména

- a) hromadnými informačními prostředky,
- b) letáky a informačními brožurami,
- c) ukázkami činnosti integrovaného záchranného systému, nebo
- d) besedami s obyvatelstvem.

§ 5

Obsah informování

V rámci informování se sdělují zejména údaje o

- a) zdrojích rizik vzniku mimořádných událostí a s tím souvisejících preventivních opatřeních,
- b) činnosti a přípravě integrovaného záchranného systému na řešení mimořádných událostí,
- c) opatřeních ochrany obyvatelstva, zejména o varování, evakuaci, ukrytí, individuální ochraně a nouzovém přežití,
- d) sebeochraně a poskytování vzájemné pomoci a
- e) organizaci humanitární pomoci.

V §§ 6, 7, 8 a 9 se upřesňují **Technické, provozní a organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění, Vyrozumívací centra,**

Telekomunikační sítě a Koncové prvky varování a vyrozumění včetně jejich funkce.

§ 10 **Poskytování tísňových informací** říká za jakých podmínek a kdy se podávají tísňové informace a § 11 stanovuje termín **Ověřování provozuschopnosti** jednotného systému varování a vyrozumění, který se provádí zpravidla každou první středu v měsíci ve 12 hodin akustickou zkouškou koncových prvků varování zkušebním tónem.

§ 12

Způsob provádění evakuace

(1) Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí.

(2) Evakuace se provádí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.

(3) Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost; přednostně se plánuje pro následující skupiny obyvatelstva

- a) děti do 15 let,
- b) pacienty ve zdravotnických zařízeních,
- c) osoby umístěné v sociálních zařízeních,
- d) osoby zdravotně postižené,
- e) doprovod osob uvedených v písmenech a) až d).

(4) Evakuace se plánuje

a) pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu;⁵⁾ zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany jsou uvedeny v příloze č. 3,

b) ze zón havarijního plánování jaderných zařízení nebo pracovišť s velmi významnými zdroji ionizujícího záření; zvláštnosti provádění evakuačních opatření v okolí jaderných zařízení jsou uvedeny v příloze č. 4,

c) ze zón havarijního plánování objektů nebo zařízení s nebezpečnými chemickými látkami, při hrozbě možného ozbrojeného konfliktu z území vyčleněného pro potřeby operační přípravy, předpokládané bojové činnosti a dalších zájmových prostorů ozbrojených sil v souladu s potřebami zajištění obrany státu. Opuštění míst ohrožených mimořádnou událostí se plánuje do 48 hodin a u velké sídelní a průmyslové aglomerace až do 72 hodin od vyhlášení evakuace.

(5) Plánování evakuačních opatření zahrnuje

a) stanovení evakuačních prostorů a pořadí jejich evakuace, vymezení evakuačních tras s dostatečnou propustností vozidel, stanovení potřeby a zajištění dopravních prostředků, zabezpečení činnosti evakuačních a přijímacích středisek, stanovení míst nouzového ubytování a vytvoření podmínek pro ubytování evakuovaného obyvatelstva,

b) zajištění propustnosti evakuačních tras, regulaci pohybu obyvatelstva při evakuaci a provedení uzávěry evakuovaného prostoru,

c) stanovení, přípravu a zajištění označení míst shromažďování, stanovení postupu při evakuaci ohroženého prostoru a kontrole opuštění obydlí, zajištění ostrahy evakuovaného prostoru,

d) přípravu podkladů pro provedení příjmu evakuovaných osob, upřesnění potřeby nouzového ubytování, přípravu podkladů pro rozdělování evakuovaného obyvatelstva v evakuačních střediscích k přepravě do přijímacích středisek,

e) přípravu na řízení dopravy s využitím grafikonů přepravy, založenou na analýze evakuačních tras a z ní vyplývající kapacitě,

f) přípravu dokumentace pro příjem evakuovaných osob v přijímacích střediscích, pro přerozdělení evakuovaných osob a jejich přepravu do obcí přijímajících evakuované osoby,

g) zajištění nouzového ubytování a přípravu dokumentace pro příjem evakuovaných osob v místech nouzového ubytování,

- h) přípravu postupů pro evakuaci a umístění hospodářského zvířectva, strojů, předmětů kulturní hodnoty, technických zařízení a materiálu k zachování nutné výroby,
- i) přípravu postupu informování osob,
- j) psychologickou přípravu osob před a v průběhu evakuace a při dlouhodobém pobytu v náhradním ubytovacím zařízení,
- k) zabezpečení dokumentace přijatých rozhodnutí a opatření realizovaných v průběhu celé evakuace.

§ 13

Zabezpečení evakuace

- (1) Pořádkové zabezpečení evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. Zahrnuje zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v průběhu celé evakuace.
- (2) Dopravní zabezpečení evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. U organizované hromadné přepravy osob zabezpečuje zásobování pohonnými hmotami.
- (3) Zdravotnické zabezpečení evakuace, jež v první řadě zahrnuje zabezpečení poskytování předlékařské zdravotnické pomoci, převozu do zdravotnických zařízení a zabezpečení hygienicko-epidemiologických opatření, zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy.
- (4) Zabezpečení ubytování, zásobování a distribuce zásob zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu na základě uzavřených smluv nebo na základě mimořádných pravomocí. Zahrnuje v první řadě zabezpečení nouzového stravování a zásobování pitnou vodou, potravinami a nouzovými přídělky předmětů nezbytných k přežití.
- (5) Zpracovatel evakuačního plánu zajišťuje mediální zabezpečení evakuace, které zahrnuje zejména zabezpečení varování obyvatelstva, vydání návodů pro chování obyvatelstva a následné předání potřebných tísňových informací.

§ 14

Orgány pro řízení evakuace

(1) Evakuaci zajišťují

- a) pracovní skupina krizového štábu,
- b) evakuační středisko,
- c) přijímací středisko.

(2) Pracovní skupina krizového štábu zajišťuje zejména

- a) řízení průběhu evakuace,
- b) koordinaci přepravy z míst shromažďování do evakuačních středisek,
- c) řízení přepravy z nástupních stanic hromadné přepravy do přijímacích středisek a dále do cílových míst přemístění,
- d) dopravní prostředky a jejich přerozdělování mezi evakuační střediska,
- e) řízení nouzového zásobování pro obyvatelstvo,
- f) koordinaci činnosti evakuačních středisek a přijímacích středisek,
- g) spolupráci s orgány veřejné správy a se zdravotnickými a humanitárními organizacemi,
- h) dokumentování průběhu celé evakuace.

(3) Evakuačním střediskem se rozumí zařízení zřetelně označené nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní ochrany. Umísťuje se zpravidla v místě mimo evakuační prostor, ve kterém jsou evakuované osoby shromažďovány a informovány o dalším postupu. Evakuační středisko zajišťuje zejména

- a) řízení přepravy z míst shromažďování do evakuačního střediska s využitím dostupných dopravních prostředků,
- b) vedení evidence o příjmu evakuovaných osob a poskytování pomoci při slučování evakuovaných rodin,
- c) přerozdělování evakuovaných osob do předurčených příjmových oblastí a přijímacích středisek,
- d) vytvoření a označení místa pro podávání základních informací v prostoru evakuačního střediska,

- e) první zdravotnickou pomoc, popřípadě přednemocniční neodkladnou péči a převoz zraněných nebo nemocných do zdravotnických zařízení,
 - f) vytýčení tras k nástupním stanicím hromadné přepravy,
 - g) nocleh a stravování pro personál a evakuované obyvatelstvo, které se zdrží v evakuačním středisku déle než 12 hodin,
 - h) udržování veřejného pořádku v prostoru evakuačního střediska,
 - i) podávání informací o průběhu evakuace pracovní skupině krizového štábu.
- (4) Příjímacím střediskem se rozumí zařízení zřetelně označené nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní ochrany, které zajišťuje
- a) příjem evakuovaných osob,
 - b) přerozdělení evakuovaných osob do předurčených cílových míst přemístění a míst nouzového ubytování,
 - c) první zdravotnickou pomoc a případný odvoz nemocných do vyčleněných zdravotnických zařízení,
 - d) informování orgánů podle odstavce 1 o průběhu evakuace,
 - e) informování evakuovaných osob, zejména o místě nouzového ubytování a stravování,
 - f) informování orgánů veřejné správy, dotčených evakuačními opatřeními, o počtech a potřebách evakuovaných osob.

Dále v §§ 15 a 16 se stanovují **Zásady postupu při poskytování úkrytů a Způsob a rozsah kolektivní ochrany**

§ 17 **Způsob a rozsah individuální ochrany** uvádí požadavky na prostředky indiciální ochrany, jejich skladování, evidenci a výdej pro vybrané kategorie osob (dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku, dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let, dětské ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let, ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních, ochranné masky pro doprovod výše uvedených osob).

§ 18 Uplatňování požadavků ochrany obyvatelstva v územním plánování se uplatňují jako požadavky civilní ochrany vyplývající z havarijních plánů a krizových plánů daného území a k němu příslušná územně plánovací dokumentace.

§ 19

Požadavky civilní ochrany k územnímu plánu velkého územního celku

Na základě stanoviska dotčeného orgánu uplatněného k návrhu zadání územního plánu velkého územního celku se do tohoto územního plánu zapracuje návrh území speciálních zájmů pro požadované potřeby

- a) evakuace obyvatelstva a jeho ubytování,
- b) nouzového zásobování obyvatelstva vodou,
- c) ochrany před vlivy nebezpečných látek skladovaných na území,
- d) ochrany před důsledky možného teroristického útoku na objekty, jejichž poškození může způsobit mimořádnou událost.

§ 20

Požadavky civilní ochrany k územnímu plánu obce

Na základě stanoviska dotčeného orgánu uplatněného k návrhu zadání územního plánu obce se v rozsahu předaných podkladů zapracuje do textové a grafické části územního plánu obce návrh ploch pro požadované potřeby

- a) ochrany území před průchodem průlomové vlny vzniklé zvláštní povodní,
- b) zón havarijního plánování,
- c) ukrytí obyvatelstva v důsledku mimořádné události,
- d) evakuace obyvatelstva a jeho ubytování,
- e) skladování materiálu civilní ochrany a humanitární pomoci,
- f) vyvezení a uskladnění nebezpečných látek mimo současně zastavěná území a zastavitelná území obce,
- g) záchranných, likvidačních a obnovovacích prací pro odstranění nebo snížení škodlivých účinků kontaminace, vzniklých při mimořádné události,
- h) ochrany před vlivy nebezpečných látek skladovaných v území,

i) nouzového zásobování obyvatelstva vodou a elektrickou energií.

§ 21

Požadavky civilní ochrany k regulačnímu plánu

(1) Na základě stanoviska dotčeného orgánu uplatněného k návrhu zadání regulačního plánu se v souladu s územním plánem obce zapracuje do regulačního plánu doložka civilní ochrany členěná na textovou a grafickou část.

(2) Textová část stanoví požadavky na pozemky a požadavky na jejich využití pro

- a) opatření vyplývající z určení záplavových území a zón havarijního plánování,
- b) umístění stálých a improvizovaných úkrytů,
- c) ubytování evakuovaného obyvatelstva,
- d) skladování materiálu civilní ochrany,
- e) zdravotnické zabezpečení obyvatelstva,
- f) ochranu před vlivy nebezpečných látek skladovaných v území,
- g) umístění nově navrhovaných objektů zvláštního významu,
- h) nouzové zásobování obyvatelstva vodou,
- i) záchranné, likvidační a obnovovací práce pro odstranění nebo snížení škodlivých účinků kontaminace, vzniklých při mimořádné události,
- j) zřízení humanitární základny,
- k) požární nádrže a místa odběru vody k hašení požárů.

(3) Grafická část obsahuje podle potřeby znázornění pozemků obsažených v textové části podle odstavce 2.

§ 22 Stavebně technické požadavky na stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany zahrnují požadavky na stálé úkryty, ochranné systémy podzemních dopravních staveb, stavby financované s využitím prostředků státního rozpočtu, stavby škol a školských zařízení, ubytovny a stavby pro poskytování zdravotní nebo sociální péče z hlediska jejich využitelnosti jako improvizované úkryty, stavby pro průmyslovou výrobu a skladování.

1.2.5 Vyhláška 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti požární ochrany

§ 14

Záchrana osob, zvířat a majetku

(1) Při zásahu má záchrana osob přednost před záchranou zvířat a majetku. Cílem činnosti jednotky při záchraně osob a zvířat je odstranění bezprostředního ohrožení jejich života.

(2) Velitel zásahu je oprávněn na nezbytnou dobu záchranu osob, zvířat nebo majetku přerušit v případě, kdy již nelze, ani přes vynaložení všech dostupných sil a prostředků, osoby, zvířata nebo majetek zachránit anebo pokračování v zásahu by bezprostředně ohrožovalo život zasahujících hasičů.

§ 21

Převzetí velení společně zasahujících jednotek a složek integrovaného záchranného systému

(1) Při zásahu 2 nebo více jednotek řízení zásahu převezme velitel jednotky, která zahájila činnost na místě zásahu jako první. To neplatí, jestliže některý z velitelů zasahujících jednotek využije právo přednostního velení podle § 22. Pokud to technické prostředky umožní oznámí velitel jednotky, která přijela na místo zásahu jako první, příslušnému operačnímu středisku převzetí velení zásahu a upřesní místo zásahu a charakter zásahu.

(2) Jestliže jedna nebo více jednotek zasahuje u mimořádné události s ostatními složkami integrovaného záchranného systému a některé ze zasahujících složek integrovaného záchranného systému, s ohledem na charakter záchranných a likvidačních prací, přísluší podle zvláštních předpisů řízení těchto prací, velitel zásahu s takovou složkou integrovaného záchranného systému spolupracuje. Nejsou-li příslušné složky integrovaného záchranného systému na místě zásahu, velitel zásahu zajistí jejich vyrozumění. Do doby jejich příjezdu, nebo je-li spor o tom, která složka má záchranné a likvidační práce řídit, řízení záchranných a likvidačních prací převezme velitel zásahu.

(3) Při soustředění většího množství sil a prostředků a při organizačně složitém nebo rozsáhlém zásahu anebo při zásahu v rámci integrovaného záchranného systému může

velitel zásahu zřídit štáb velitele zásahu (dále jen "štáb"), jednotlivé úseky a určit velitele úseků. Zřídí-li velitel zásahu úseky, stanoví úkoly, které budou úseky plnit a vyčlenění pro plnění těchto úkolů potřebné síly a prostředky. Pro několik úseků může velitel zásahu zřídit společný sektor a určit jeho velitele. Pokud nestanoví velitel zásahu jinak, jsou hasiči přímo podřízeni svým velitelům jednotek. Velitelé jednotek jsou podřízeni veliteli úseku, veliteli sektoru a veliteli zásahu. Při nebezpečí z prodlení může velitel úseku, velitel sektoru nebo velitel zásahu vydat hasičům rozkaz nebo pokyn přímo.

§ 30

Na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel jednotky provádí zásah podle zásad uvedených v § 21 až 28. Při zásahu

- a) zdolávají požáry,
- b) provádí záchranné a likvidační práce,
- c) podílí se na evakuaci obyvatel,
- d) podílí se na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- e) podílí se na varování obyvatel,
- f) podílí se na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
- g) podílí se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

§ 31

Jednotka vykonává na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel jen takovou činnost uvedenou v § 30, která odpovídá jejímu zařazení v plošném pokrytí a její dislokaci ve vztahu k vnější zóně havarijního plánování a k havarijnímu plánu kraje.

1.3 Plán evakuace obyvatelstva

Je soubor vybraných informací a připravených postupů jednání, které slouží především k provedení plošné evakuace obyvatelstva. Plánuje se zejména evakuace

dlouhodobá, ale plán lze přiměřeně využít pro evakuaci krátkodobou. Tento plán je součástí havarijního plánu kraje a zpracovává se pro ohrožení územního správního celku nebo jeho části, analyzované v havarijním a příslušném povodňovém plánu. Plán evaluace obyvatelstva se skládá z části textové a grafické.

Textová část musí mimo jiné obsahovat tyto náležitosti:

- všeobecné zásady pro provádění evakuace
- konkrétní provedení evakuace (počty osob, zajištění materiálních hodnot, časové limity)
- způsob vyrozumění pracovních orgánů
- Všestranné zabezpečení evakuace – pořádkové, dopravní, zdravotnické, mediální zabezpečení a také zabezpečení ubytování
- povinnosti evakuační komise
- specifická opatření daná charakterem instituce
- další informace pro zaměstnance
- organizace zajištění pracovišť

Grafická část poté:

- evakuační trasy (základní, náhradní) a zóny
- mosty, brody
- místa shromažďování
- místa pro umístění evakuovaných věcí
- vodárenské, energetické a plynárenské provozy
- osoby zodpovědné za evakuaci (vč. spojení)
- zdravotnická zařízení
- čerpací stanice pohonných hmot
- místa na území, která nejsou vhodná pro umístění evakuovaných osob

Plán evakuace se musí aktualizovat a dotčené osoby s ním musí být seznámeny. Rovněž se provádí pravidelné školení o poskytování první pomoci.³

³ Kratochvílová, Dana Ing. Havarijní plánování 3 část, Plány konkrétních činností; Ostrava 2002

2 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 *Popis cílů*

Cílem práce je vypracovat celistvý průřez problematiky zabezpečení evakuace a následný detailnější rozbor při jejím zabezpečení ve třech stěžejních oblastech. Povodni, požáru a při úniku nebezpečných chemických látek. Cílem není pouze úzké zaměření na dané tři oblasti, ale rovněž popsat i legislativní stánku, která značně reguluje celý proces a vytváří živnou půdu pro organizování, rozdělování kompetencí a odpovědností, ale také řízení celého procesu se zastoupením všech jednotlivých složek IZS. Samozřejmě nelze ani opomenout běžné obyvatele z řad široké veřejnosti. Detailněji je snaha popsat různé segmenty, které dohromady tvoří skládačku celého obrazu. Jedná se o rozpis a způsob realizace jednotlivých typů evakuací v závislosti na jejich parametrech. V neposlední řadě je také významnou otázkou rozdělení jednotlivých kompetencí a odpovědností, které v souvislosti s touto problematikou přecházejí a jsou vykonávány určenými osobami.

Práce je strukturována do tří základních pilířů. První pilíř se opírá o současnou legislativu, ze které úzce vychází jednotlivé závěry, ať už teoretické, či posléze praktické uvedení do běžné praxe. Je nasnadě, že po zpětném vyhodnocení, slouží jakási „Best practise“ v oboru ke zdokonalení či úpravě jednotlivých legislativních opatření pro flexibilnější a pružnou reakci při opakovaném výskytu neštěstí a živelních pohrom.

Stavebním kamenem druhého pilíře se stávají jednotlivé plány evakuace a evakuační plány, která hrají významnou úlohu při odborném zajištění evakuace, ale slouží i při různých nácvicích, jako preventivní hledisko eliminace výskytu vážných škod a tím i možných obětích na životech.

Třetím pilířem je hodnocení a interpretace výsledků. Hlavním podkladem je dotazníkový výzkum informovanosti obyvatel, kde respondenti odpovídají na řadu základních otázek. Jeho užití ve větší míře může pak sloužit ke kvalitnímu zhodnocení stavu informovanosti obyvatel v dané lokalitě a tím k následným opatřením. Druhá část je pak tvořena srovnáním a rozdílnostmi jednotlivých typů evakuací. Veškeré aspekty

jsou pak sepsány na základě vlastních poznatků, rozhovorů s lidmi, kteří byli těmito druhy mimořádných událostí postiženi, ale také osobní participaci při cvičných preventivních akcích (únik čpavku na zimním stadionu).

Jako primární zdroj a základ pro získání opěrných dat, bylo využito hypotéz, které jsou dokazovány právě na příkladech rozpracovaných dále v textu.

2.2 Hypotézy

Pro účely tohoto dokumentu se vyslovují 3 základní hypotézy, které korespondují a zaujímají signifikantní postavení v rámci celých procesů. Přitom se zdaleka nemusí jednat pouze o jakési akční kroky, které je potřeba vykonat a přijmout v již nastalých situacích, ale také o poznatky pramenící ze cvičných manévřů a tím odhalení možných nedostatků.

2.2.1 Závislost zabezpečení evakuace v reálných situacích na praktických nácvicích

Vyslovením této hypotézy poukazují na význam zabezpečení evakuace v reálných situacích, které je možné provádět a „učit se“ pomocí praktických nácviků. Lze s velkou jistotou říci, že nedávne a v dnešní době stále ještě čerstvé zkušenosti s přírodními katastrofami (povodně 1997, 2002 a různé lokální záplavy v průběhu minulých let) vedly k otevření očí a přijmutí různých opatření. Je otázka nakolik se toto podařilo implementovat v rámci příslušných krajů, měst a obcí. Zcela určitě ale pak vyvolaly lavinu cvičení a snah o co největší prevenci a informovanosti obyvatel. Typickým příkladem může být zkouška sirén každou první středu v měsíci ve 12 hod po dobu 140 sekund rovným tónem.

Předpokládám, že praktické nácviky, ať už v jakékoli formě, odpovídají parametrům, které jsou shodné s případným výskytem jednotlivých typů evakuací. Hypotéza vychází z obecného vědomí - učením k dokonalosti- a tím se právě předpokládá dosažení vysoké odbornosti a nasazení. Nelze opominout důležitý fakt, že

lidé na různých místech evakuačního procesu prochází jistou obměnou a rotací. Domnívám se, že i tato výměna vysoce zkušených za méně zkušené může v konečném důsledku znamenat velký dopad na celý evakuační proces. Dalším důležitým předpokladem je vytvoření takových podmínek, které v drtivé většině věrně napodobují možné a potenciálně se vyskytující nehody a živelné katastrofy.

2.2.2 Teoretické předpoklady nejsou vždy slučitelné s reálnou situací

Praktický nácvik zcela jistě ještě nemůže a nesmí vyústit v situaci, kdy se předpokládá zcela vyvážený a 100 % stav spokojenosti s danou věcí. Potřebu zabezpečení a evakuace ovlivňuje celá škála faktorů, které mohou působit v rozdílném čase, místě, apod., a radikální měrou zasahují do procesu, který pak osciluje kolem hlavní osy teoretického plánu krizové situace.

Zde již zcela reálně předpokládám, že při nácviku a cvičení jsou využity takové podmínky, které jsou slučitelné s reálnými situacemi. Je ale nutné vzít v úvahu nejen technické vybavení či typ cvičené situace, ale také je zapotřebí počítat se změnami v lidském chování a uvažování, jak profesionálních tak běžných účastníků evakuace, při reálném výskytu dané situace. Zcela jistě se dá prognózovat, že někteří z evakuovaných lidí změní postoj a na poslední chvíli jsou spíše přítěží a mnohdy svým neústupným chováním a jednáním ohrožují svůj, ale i život záchranářů a tím hladký chod celé evakuace.

2.2.3 Závislost provádění a rozsahu evakuace na rizicích v daném území

Každý typ evakuace závisí na místních podmínkách, ale také i na faktorech a rizicích, které může vyvolání evakuace způsobit. Rozdílnost spatřuji při zásahu a evakuaci obytné budovy ležící na samotě s porovnáním evakuace uvnitř centra historické zástavby nebo případ evakuace speciálních provozoven (skladiště plynů, výbušnin, chemický průmysl, apod.). Rizika jsou pak vyvolána množstvím faktorů, které se v jeden okamžik nashromáždí a mohou dohromady výrazně ovlivnit celou situaci, která se běžně odehrává bez problémů.

V souvislosti s prováděním a rozsahem evakuací lze dedukovat hypotézu závislosti rizik na úrovni vyspělosti jednotlivých lokálních územích. Zcela jistě může hrát významnou roli zlepšující se situace dopravní infrastruktury v rámci území na lepší zabezpečení a přesun evakuovaných obyvatel. Dalším měřítkem se může stát fakt osídlenosti jednotlivých částí regionu a tím i vyvolání potřeby zvýšeného počtu územních složek IZS a jejich rostoucí kvalita. Je důležité rovněž racionální rozdělení všech lidských i materiálních zdrojů, které pak mohou efektivně vykonávat všestranné zabezpečení evakuace, ale také možnou eliminaci závad a příčin vzniku mimořádné události.

3 METODIKA

3.1 Plánovaná a předpokládaná evakuace

3.1.1 Plánovaná evakuace

Evakuace se plánuje:

- z okolí jaderných elektráren
- z okolí zařízení provozujících nebezpečné škodliviny
- z míst pod velkými vodními díly
- ze záplavového území

3.1.1.1 Zvláštnosti provádění evakuačních opatření v okolí jaderných zařízení

V zónách havarijního plánování jaderných zařízení se plánuje evakuace, která se týká obyvatelstva z celé vnitřní zóny havarijního plánování a ze 3 sektorů vnější havarijní zóny v závislosti na směru větru. Příprava evakuace v okolí jaderných elektráren musí vycházet jak z analýzy rizik, tak i z právních norem, které určují limitní hodnoty. Při přípravě se vychází z vnitřních havarijních plánů jaderných elektráren, vnějších havarijních plánů a podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. Velikost zóny havarijního plánování (ZHP) určuje SÚJB. Přitom se vychází z následujících zásad, kdy přímou evakuací se rozumí evakuace, prováděná bez předchozího ukrytí evakuovaných osob a evakuací s ukrytím se rozumí evakuace provedená po předchozím ukrytí evakuovaných osob a po snížení prvotního nebezpečí ozáření z radioaktivního oblaku.

3.1.1.2 Zvláštnosti provádění evakuace v rámci povodňové ochrany

Plánování evakuace ze záplavových území ohrožených přirozenými a zvláštními povodněmi vychází z hydrologických výpočtů, analýzy povodňového ohrožení, z dostupných podkladů správců povodí a správců vodních toků o pravděpodobné hranici

území ohroženého přirozenými povodněmi a zvláštními povodněmi. Dotčený územně příslušný vodoprávní úřad, který záplavová území stanovuje, předává mapovou dokumentaci těchto území dotčeným stavebním úřadům a Ministerstvu životního prostředí.

Evakuace se při přirozených a zvláštních povodních zahajuje na základě rozhodnutí územně příslušných povodňových orgánů nebo v případě vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu na povodni ohroženém území, na základě rozhodnutí příslušného orgánu veřejné správy. Evakuace se provádí podle zpracovaných povodňových nebo havarijních plánů.

Při plánování evakuace je třeba respektovat rozdílné působení dvou základních typů povodňového ohrožení a vycházet z podkladů příslušných povodňových plánů územního celku a havarijních plánů vybraných vodů vzdouvajících vodních děl (vodní dílo).

Při ohrožení přirozenými povodněmi se evakuace provádí z prostorů ohrožených záplavami na základě rozhodnutí územně příslušného povodňového orgánu v závislosti na vyhodnocení aktuální povodňové situace a s ohledem na průběh a dobu příchodu záplavové vlny.

Při bezprostředním ohrožení bezpečnosti vodních děl a vývoji směřujícímu k narušení jejich funkce a vzniku zvláštní povodně varují vlastníci vodních děl po vodním toku níže položené povodňové orgány, Hasičský záchranný sbor ČR a v případě nebezpečí z prodlení i bezprostředně ohrožené subjekty.

Při ohrožení zvláštní povodní, při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a pokud hrozí bezprostřední havárie vodního díla doprovázená nebezpečím vzniku průlomové vlny, se provádí okamžitá evakuace ihned po varování obyvatelstva a nařízení evakuace, a to všemi dostupnými prostředky do předem stanovených prostorů. Evakuace se plánuje s důrazem na rychlost a komplexnost přemístění obyvatelstva a zaměstnanců s ohledem na dobu příchodu čela průlomové vlny.

V případě bezprostřední hrozby nebo vzniku mimořádné situace na vodním díle, která vyžaduje záchranné povodňové práce, se evakuace provádí na základě rozhodnutí územně příslušného povodňového orgánu. V případě vyhlášení stavu nebezpečí nebo

nouzového stavu na území ohroženém mimořádnou situací na vodním díle se evakuace provádí z tohoto území na základě rozhodnutí příslušného orgánu veřejné správy.

3.1.2 Předpokládaná evakuace

V porovnání s plánovanými evakuacemi jsou předpokládané založeny na vnitřních a vnějších havarijních plánech a jejich vzájemné syntéze a propojitelnosti. Z množství hlediska se dá obecně předpokládat větší pravděpodobnost výskytu předpokládaných evakuací než plánovaných.

Pochopitelně jako v každé oblasti lidského dění a konání existují situace na které se havarijní plány nezpracovávají, ty ovšem nejsou předmětem tohoto dokumentu.

V rámci předpokládaných evakuací, které vyžadují vytvoření evakuačních plánů se v první řadě jedná o větší četnost industriálních zón v rámci jednotlivých městských lokalit, při nichž může docházet k nejrůznějším typům havárií a tím následně i potřebě evakuace v menším, či větším rozsahu. Obecně lze evakuace předpokládat v následujících případech:

- Při úniku škodlivin do ovzduší (mobilní i stacionární zdroje),
- při požáru objektu,
- při nebezpečí výbuchu,
- při povodni (malé toky, přívalový déšť, ledové bariéry),
- při lesním požáru z ohrožených objektů,
- z území pod hrázemi rybníků,
- z území vlečky nebezpečných škodlivin vzniklých hořením,
- při nebezpečí sesuvu půdy,
- po nastalém výbuchu z objektů narušených účinkem tlakové vlny.

3.1.2.1 *Havarijní plány*

Havarijní plán kraje zpracovává hasičský záchranný sbor kraje a způsob jeho zpracování je dán vyhláškou č. 328/2003 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. Zpracování vnějšího havarijního plánu pro jaderná zařízení nebo pracoviště IV. kategorie ⁴⁾ upravuje též vyhláška č. 328/2003 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. V oblasti nebezpečných chemických látek a chemických přípravků je zpracování vnitřního havarijního plánu a vnějšího havarijního plánu stanoveno zákonem č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky. Způsob zpracování vnějšího havarijního plánu je pak upraven vyhláškou č. 103/2006 Sb. o stanovení zásad pro vymezení zóny havarijního plánování a o rozsahu a způsobu vypracování vnějšího havarijního plánu. Havarijní plán je dokument, v němž jsou uvedeny popisy činností a opatření, prováděných preventivně před a zejména při vzniku závažné havárie, které vedou k minimalizaci jejích následků. Havarijní plány objektů s nebezpečnými chemickými látkami se dělí na:

- a) uvnitř objektu nebo zařízení - **vnitřní havarijní plán**, ve kterém se stanoví preventivní bezpečnostní opatření k minimalizaci následků závažné havárie, která musí být provedena uvnitř objektu.
- b) v okolí objektu nebo zařízení - **vnější havarijní plán**, který obsahuje řadu zásadních opatření, významných pro prevenci a snížení následků havárie ve vztahu k ochraně obyvatelstva včetně evakuace.

3.1.2.1.1 *Vnitřní havarijní plán*

Vnitřní havarijní plán stanoví preventivní bezpečnostní opatření k minimalizaci následků závažné havárie, která musí být provedena uvnitř objektu nebo u zařízení. Ve vnitřním havarijním plánu musí provozovatel uvést jména, příjmení a funkční zařazení

⁴⁾ § 4 odst. 12 zákona č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů.

fyzických osob, které mají pověření provozovatele realizovat preventivní bezpečnostní opatření uvedená ve vnitřním havarijním plánu a které jsou ve spojení s krajským úřadem, popis možných následků závažné havárie a vyjádření škod, které mohou být způsobeny závažnou havárií, popis preventivních bezpečnostních opatření na ochranu života a zdraví občanů, hospodářských zvířat, životního prostředí a majetku, popis činností nutných k minimalizaci následků závažné havárie, přehled ochranných zásahových prostředků, se kterými disponuje provozovatel, způsob vyrozumění dotčených orgánů státní správy a varování občanů, plán havarijních cvičení.

3.1.2.1.2 Vnější havarijní plán

Provozovatel je povinen vypracovat a předložit krajskému úřadu písemné podklady pro stanovení zóny havarijního plánování a pro vypracování vnějšího havarijního plánu současně s předložením bezpečnostní zprávy, spolupracovat s krajským úřadem na zajištění havarijní připravenosti v zóně havarijního plánování.

Krajský úřad stanoví zónu havarijního plánování a vypracuje pro ni vnější havarijní plán. Při vypracování vnějšího havarijního plánu musí vyhodnotit možnost vzniku domino účinků závažné havárie a přihlížet k oprávněným připomínkám veřejnosti a obcí v zóně havarijního plánování, jakož i k vyjádřením dotčených orgánů státní správy.

Krajský úřad aktualizuje vnější havarijní plán nejpozději do 4 měsíců po obdržení aktualizovaných údajů od provozovatele o každé změně, druhu nebo množství umístěné nebezpečné chemické látky, nebo změně jejích vlastností, anebo po každé změně technologie, ve které je nebezpečná látka použita, pokud tyto změny vedou ke změně bezpečnosti v zóně havarijního plánování.

Hasičský záchranný sbor kraje zajistí prověření vnějšího havarijního plánu z hlediska jeho aktuálnosti nejméně jednou za 3 roky ode dne jeho schválení, předchozího prověření, popřípadě aktualizace. Podle vnějšího havarijního plánu krajský úřad postupuje v případě, kdy závažná havárie hrozí nebo k ní již došlo.

Pokud se objekt nebo zařízení, v němž je umístěna nebezpečná látka, nachází na území dvou nebo více krajů a příslušné krajské úřady se nedohodnou o tom, který z nich

stanoví zónu havarijního plánování, vypracuje pro ně vnější havarijní plán, koordinující tzv. krajský úřad, kterým je krajský úřad, na jehož území objekt nebo zařízení leží. Příslušné krajské úřady při stanovení zóny havarijního plánování a vypracování vnějšího havarijního plánu vzájemně spolupracují.

Krajský úřad, který vnější havarijní plán vypracoval, jej poskytne ostatním krajským úřadům, vykonávajícím působnost v zóně havarijního plánování.

Vnější havarijní plán se člení na:

A. Informativní část, která obsahuje

- a) Charakteristiku území, zejména geografickou, demografickou, klimatickou, hydrogeologickou a popis infrastruktury,
- b) sídelní celky včetně přehledu počtu obyvatel,
- c) popis struktury organizace havarijní připravenosti v zóně havarijního plánování včetně uvedení kompetencí jejích složek,
- d) podklady předané krajskému úřadu provozovatelem,
- e) výčet a charakteristiky uvažovaných účinků závažné havárie podle zpracované analýzy rizik, včetně popisu jejich očekávaných následků (např. řetězový účinek),
- f) seznam všech vnitřních havarijních plánů provozovatelů zdrojů rizik.

B. Operativní část, která obsahuje

- a) Úkoly příslušných správních úřadů, složek integrovaného záchranného systému, případně i dalších dotčených správních úřadů, včetně úkolů, sil a prostředků jiných fyzických a právnických osob při havárii,
- b) způsob koordinace řešení závažné havárie,
- c) kritéria pro vyhlášení stavu ohrožení,
- d) způsob zabezpečení informačních toků při řízení likvidace následků havárie,

- e) zásady činnosti při rozšíření nebo možnosti rozšíření následků havárie mimo zónu havarijního plánování a systém napojení a spolupráce dotčených správních úřadů,
- f) způsoby, postupy a formy poskytování informací obyvatelstvu v zóně havarijního plánování, včetně jejich předem připraveného obsahu.

C. Plány konkrétních činností – tvoří je plán:

- a) Vyrozumění dotčených orgánů a fyzických a právnických osob, zejména fyzických a právnických osob ohrožených řetězovým účinkem závažné havárie,
- b) varování obyvatelstva,
- c) ukrytí obyvatelstva,
- d) první pomoc,
- e) zásahu složek integrovaného záchranného systému,
- f) evakuace osob,
- g) individuální ochrany osob,
- h) dekontaminace,
- i) monitorování,
- j) regulace pohybu osob, regulace dopravy,
- k) zdravotnické pomoci,
- l) opatření k ochraně hospodářských zvířat,
- m) zamezení distribuce a požívání potravin, krmiv a vody zasažených intoxikací nebezpečnou chemickou látkou,
- n) opatření při úmrtí osob v zamořené oblasti,
- o) opatření k minimalizaci dopadů na kvalitu životního prostředí,
- p) zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti.

3.2 Plánované evakuace

3.2.1 Povodeň

Povodeň je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a následně pokrývá plochu v blízkém okolí. Přechodné výrazné stoupnutí vodní hladiny konkrétního vodního toku, při kterém se voda z koryta vylévá, způsobuje následné zaplavení bezprostředního i blízkého okolí vodního toku, ohrožuje životy a majetek, devastuje životní prostředí a působí značné materiální škody, ale může způsobit i oběti na lidských životech.⁵

3.2.1.1 Příčiny a povodňová rizika

Za povodeň se považuje i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo je její odtok nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustavném a vytrvalém přílivu srážkových vod ve stejný čas na malém prostoru. Povodeň může být způsobena jednak přírodními jevy, ale na druhé straně selháním vodních děl. Povodně se obvykle vyskytují zejména v jarních měsících při tání sněhu v horských oblastech, ale největší škody zřejmě působí lokální povodně v letních a podzimních měsících při vytrvalých deštích nebo při nárazovém spadu velkého množství srážek na určitém prostoru.

Hlavním hodnotícím kritériem a pomocnou rukou je v tomto případě křivka odpovídající průsečnici hladiny vody se zemským povrchem při zaplavení území povodní a nazývá se **záplavová čára**.

Poruchu na vodním díle je možné označit za **zvláštní povodeň** vznikající závažnou poruchou na vodním díle, která může vést až k havárii včetně protržení koruny hráze vodního díla, a následně ke krizové situaci na území pod přehradou. Při protržení hráze vzniká tzv. průlomová vlna, která svými parametry může přesahovat oblasti označené jako záplavové území. Tyto oblasti jsou vymezeny dle Metodického pokynu odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí pro stanovení účinků zvláštních povodní a jejich včlenění do povodňových plánů.

⁵ Výkladový slovník krizového řízení a obrany státu

Havárie včetně protržení hráze vodního díla může být způsobená jak přírodní katastrofou, tak teroristickým a válečným napadením vodního díla s možným následným vznikem zvláštní povodně. Velký rozsah ohroženého území, značné destrukční účinky vzniklé povodňové vlny, nutnost zajistit včasné vyrozumění odpovědných orgánů, varování obyvatelstva a včasnou úplnou evakuaci obyvatel, zvířat a majetku z ohroženého území, vyžaduje krizové plánování a řízení a je řešeno **Plánem ochrany území pod vybranými vodními díly před zvláštní povodní** (viz. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému).

Na potenciálně ohrožených územích, je ze zákona povinné vypracovat povodňové plány, které mají své náležitosti. Dělí se na věcnou, organizační a grafickou část. Tyto plány zejména zahrnují:

- a) způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně,
- b) možnosti ovlivnění odtokového režimu,
- c) organizaci a přípravu zabezpečovacích prací,
- d) způsob aktivace povodňových orgánů,
- e) zabezpečení hlásné a hlídkové služby a ochrany objektů,
- f) přípravy a organizace záchranných prací a zajištění povodní narušených funkcí v objektech, v území
- g) stanovené směrodatné limity povodňové aktivity.

Stupně povodňové aktivity (SPA) vyjadřují míru povodňové aktivity na vodních tocích a limity, jimiž se hodnotí a monitorují vodní stavy nebo průtoky v hlásných profilech na tocích. Tyto informace se dále doplňují o mezní nebo kritické hodnoty, jestliže jsou doprovázeny jinými jevy (denní úhrn srážek, hladina vody v nádrži, vznik ledových nápěchů a zácep, chod ledu, mezní nebo kritické hodnoty sledovaných jevů z hlediska bezpečnosti vodního díla a pod.), které mohou danou situaci výrazně zhoršit. U zvláštních povodní vyjadřují vývoj a míru povodňového nebezpečí na vodním díle a na území pod ním.

Podle velikosti se povodně rozdělují do 3 hlavních skupin podle stavu nebezpečí, které je možné očekávat, a to:

1. stupeň povodňové aktivity - bdělost - nastává při nebezpečí povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí. Za stav bdělosti se pokládá rovněž situace takto označená předpovědní povodňovou službou. Na vodním díle nastává také při nepříznivém vývoji bezpečnosti VD, odvozeném podle hodnocení sledovaných jevů a skutečností v rámci výkonu technicko-bezpečnostního dohledu (TBD), nebo při zjištění mimořádných okolností, jež by mohly vést ke vzniku zvláštní povodně. Nebezpečí vzniku povodně souvisí s provozní situací, při které může dojít k mimořádnému vypouštění nebo k odtoku, při kterém je dosažen stav 1. SPA na vybraném vodočtu.

2. stupeň povodňové aktivity - pohotovost - vyhláshuje příslušný povodňový orgán, když nebezpečí povodně přerůstá v povodeň a v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlitím a škodám mimo koryto. Vyhlašuje se také při pokračujícím nepříznivém vývoji bezpečnosti VD, nebo při mimořádném vypouštění vody, nebo odtoku z vodní nádrže, při kterém bude dosažen stav 2. SPA na vybraném vodočtu. Bezpečnost díla se odvozuje podle stavu a vývoje sledovaných jevů a skutečností v rámci výkonu TBD při hodnocení překročení mezních hodnot vybraných veličin.

3. stupeň povodňové aktivity - ohrožení - vyhláshuje příslušný povodňový orgán v době povodně při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území. Vyhlašuje se také při vzniku kritické situace na VD podle vyhodnocení TBD při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a skutečností, pokud hrozí havárie díla doprovázená nebezpečím vzniku narušení vzdouvacího tělesa (hráze) VD, nebo za mimořádného vypouštění vody při použití nouzových opatření s vyvoláním povodňového průtoku, při kterém bude dosažen stav 3. SPA na vybraném vodočtu.⁶

3.2.1.2 Plán evakuace při výskytu přirozených povodní

Plán evakuace při povodních hraje signifikantní úlohu zajištění bezpečné evakuace obyvatel ze zasažených nebo potenciálně ohrožených oblastí.

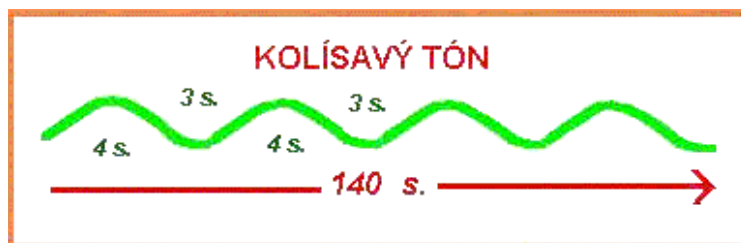
⁶ na internetové adrese www.chmu.cz a www.povodivltavy.cz

3.2.1.2.1 Způsob varování a informování obyvatelstva

Varování a informování obyvatel je zabezpečeno několika systémy v rámci komunikačních kanálů a schválených komunikačních systémů. Mezi hlavní varovné systémy patří především Varovný a informační systém obyvatelstva (dále jen VISO), který je primárním koncovým zařízením (ampliony na sloupech) pro informování obyvatel o blížícím se povodňovém nebezpečí nebo při zahájení evakuace v případě již vyskytujících se záplav. Místa, která nejsou pokryta systémem VISO, nebo v případě, že je systém mimo provoz se zpravidla využívá mobilních rozhlasových zařízení, která jsou umístěna v automobilech či použití ručních amplionů.

Způsob varování obyvatel se dále uskutečňuje prostřednictvím hlášení v místních rozhlasových stanicích, šířením informačních letáků, prostřednictvím veřejnoprávní televize, teletextu, SMS zpráv a prostřednictvím webových stránek jednotlivých vodohospodářských společností (např. Povodí Vltavy, apod.) s cílem plošně informovat obyvatelstvo a s již upřesněnými pokyny a informacemi vedoucími k plynulému zajištění bezpečné evakuace. (viz Mediální zabezpečení evakuace)

Varovný signál Varovný signál je vyhlášován kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin. Vyhlášován může být třikrát za sebou v cca tříminutových intervalech.

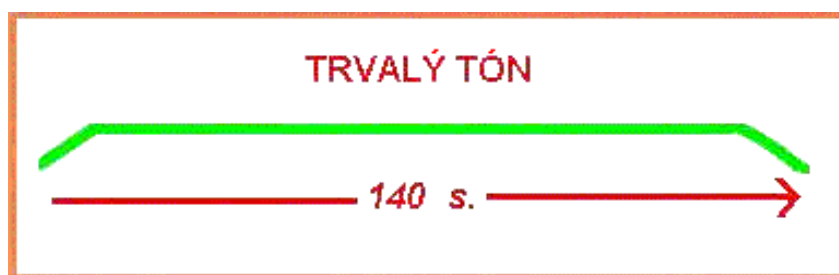
Obr. 1: Kolísavý tón

Akustický tvar požárního poplachu pro elektronické sirény. Požární poplach se používá ke svolání jednotek požární ochrany (25 – 10 – 25 sec. rotační, signálem „HÓŘÍ“ 60 s elektronickou).

Obr. 2: Požární poplach

Zkušební tón pro akustickou zkoušku rotačních a elektronických sirén. Přezkoušení sirén probíhá každou první středu v měsíci ve 12,00 hodin (rovný tón 140 s).⁷

Obr. 3: Trvalý tón

3.2.1.2 Evakuace při povodních

V zasažených a ohrožených územích povodněmi evakuaci vyhláší a koordinuje v rámci své působnosti primátor nebo starosta města, či obce v souladu se zákonem č.240/2000 Sb.⁸, předseda Bezpečnostní rady a Krizového štábu města nebo obce. Již konkrétní evakuační kroky v rámci evakuačního procesu poté přecházejí na pověřené členy Krizového štábu a policii (městkou i státní). Na řízení jednotlivých evakuačních aktivit v rámci procesu zasedá Bezpečnostní rada respektive Krizový štáb, který na základě vyhodnocení stavu a současné situace přijímá následná opatření především v těchto oblastech:

⁷ Horák, Jan Ing. Prezentace PowerPoint – Analýza, metody a nástroje řešení mimořádných událostí. Písek. 2007

⁸ [1.2.3 – Zákon č.240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení](#)

- 1) vyhlášení evakuace a způsob vyrozumění dotčených obyvatel
- 2) určení rozsahu evakuace (počet obyvatel nebo rozloha evakuované oblasti)
- 3) rozsah spolupráce a součinnosti mezi jednotlivými složkami při odborném zajištění evakuačních aktivit
- 4) stanovení prioritních kroků v rámci:
 - a) evakuačních prostor, shromaždišť
 - b) evakuačních tras
 - c) ubytovacích míst a potřeb
- 5) zabezpečení logistické a ekonomické a obslužné infrastruktury na postiženém území
- 6) vyhodnocení stavu, jeho následné přehodnocení a přijetí akčních kroků vedoucích k nápravě a eliminaci škod a možných překážek v rámci evakuačního procesu.

Pro zajištění hladké evakuace je nezbytně nutná efektivní, rychlá a kvalitní komunikace mezi jednotlivými složkami Integrovaného záchranného systému, zařízení a orgánů určených k výkonu moci státní a veřejné správy. „Nařízení o vyhlášení evakuace“ je poté účelně vázáno na informační prostředky (SMS zprávy na mobilní čísla členů krizových štábů), použití systému VISO v rámci rychlého varování a informování obyvatel a dále pak formálně vyvěšením na úřední desce příslušných městských nebo obecních úřadů.

3.2.1.2.3 Doporučení pro evakuované obyvatelstvo

Spolu s vyhlášením evakuace jednotlivá města a obce vydávají doporučení pro evakuované obyvatele, ale také pro potenciálně evakuací ohrožené obyvatele. Tyto obecně platné zásady jsou k dispozici na jednotlivých městských a obecních úřadech prostřednictvím informačních letáků a brožurek. Jsou schváleny a vydávány dva základní typy:

- 1) Zásady pro opuštění bytu v případě evakuace, které mohou obsahovat následná doporučení:

- uhasit otevřený oheň v topidlech
- vypnout elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček)
- uzavřít přívod vody a plynu
- ověřit, zda i sousedé vědí, že mají opustit byt
- nezapomenout dětem vložit do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou
- kočky a psy vzít v uzavřených schránkách s sebou
- exotická zvířata, která přežijí delší dobu, nechat na místě, pouze je zásobit potravou
- vzít evakuační zavazadlo, uzamknout byt, na dveře umístit oznámení o opuštění bytu a dostavit se na určené místo

2) Zásady pro obsah evakuačního zavazadla, které by mělo obsahovat základní věci, jako např.:

- základní trvanlivé potraviny (konzervy, zabalený chléb ...)
- pitnou vodu
- jídelní misku, příbor, láhev na vodu, nůž, šití apod.
- toaletní a hygienické potřeby
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennou dokumentaci, knihu, hračku pro děti
- náhradní prádlo, obuv, pláštěnku
- léky
- svítilnu
- spací pytel nebo přikrývku

Pochopitelně jmenný seznam je pouze doporučující a může se měnit v závislosti na konkrétní situaci nebo době, při níž k evakuaci dochází.

3.2.1.2.4 Zabezpečení evakuace

Obecný postup při evakuaci je možné znázornit následujícím obrázkem. Vychází se samozřejmě z přijetí rozhodnutí o evakuaci na základě vyhodnocení aktuální situace

a možném ohrožení obyvatel v příslušných záplavových oblastí. Obecně definovaný proces se dále rozpadá do jednotlivých činností a aktivit, které je třeba vykonat pro úspěšné zajištění jednotlivých dílčích kroků evakuačního procesu jako celku. Pouze celkově vhodná a dobrá koordinace celého procesu pak vede k bezpečné evakuaci nejen evakuovaných obyvatel, ale také k bezpečnosti jednotlivých složek, které jsou přímo účastni procesu a zajišťují bezpečnou evakuaci obyvatel z postižených oblastí.

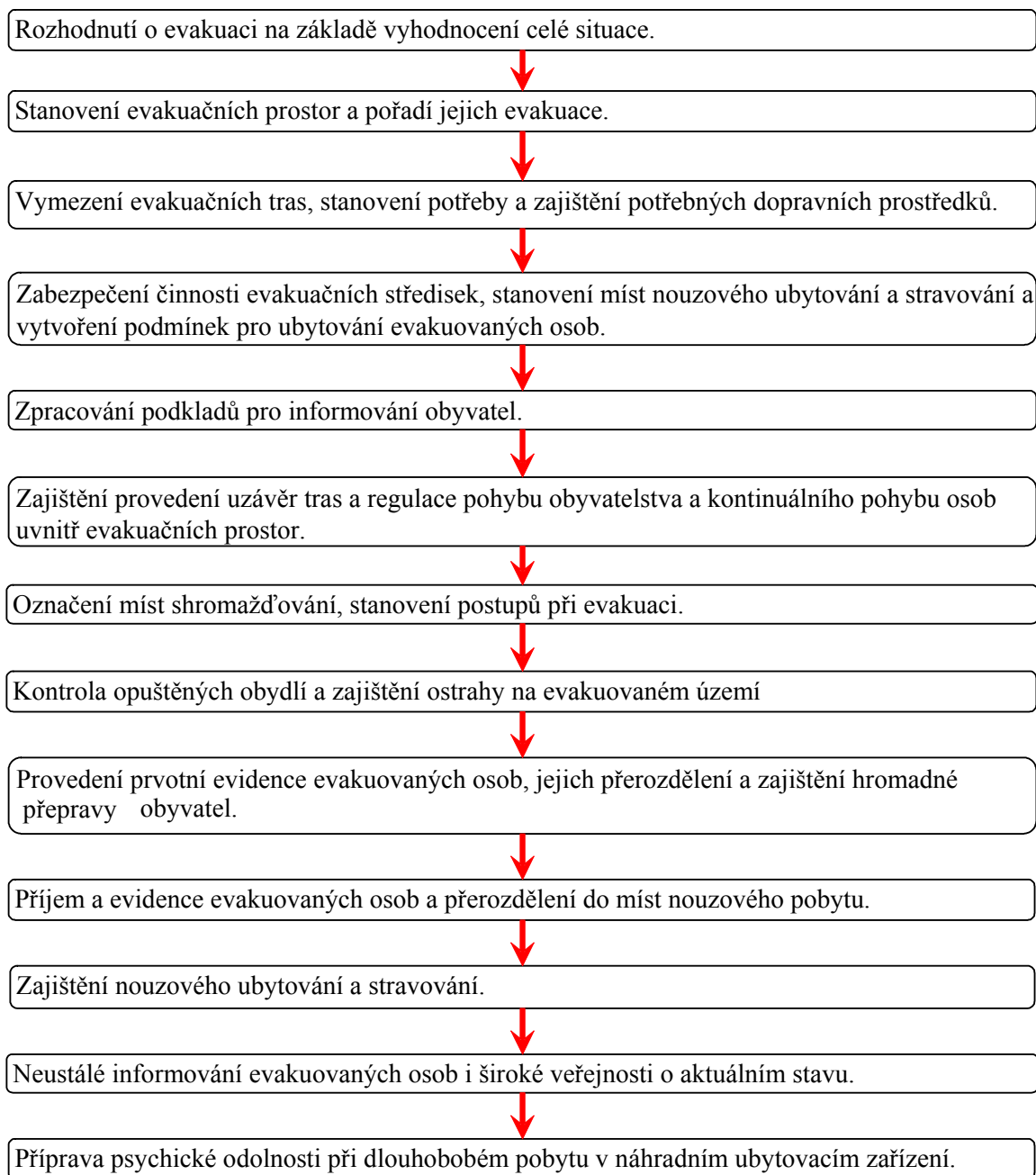

Schéma č.1: Algoritmus evakuace

Odborné zabezpečení evakuace zahrnuje 5 hlavních kroků, které jsou dále členěny na jednotlivé podsložky, které je doprovázejí. Základními typy odborného zabezpečení evakuace je proto zabezpečení:

- 1) pořádkové
- 2) dopravní
- 3) zdravotnické
- 4) ubytovací a stravovací
- 5) mediální

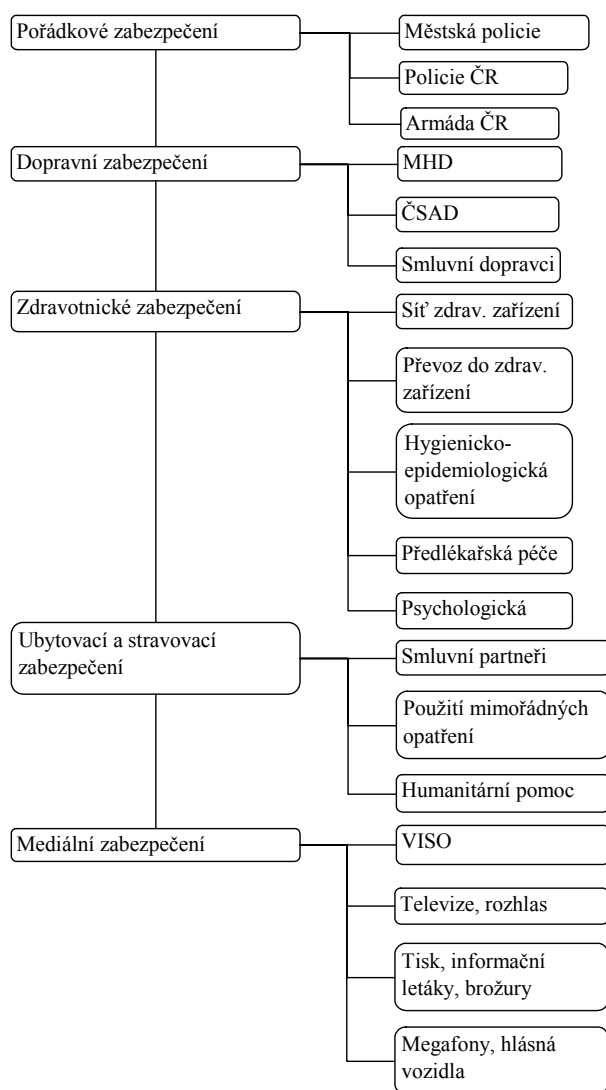

Schéma č. 2: Zabezpečení evakuace

Pořádkové zabezpečení evakuace

Pořádkové zabezpečení evakuace znamená neustálou koordinaci v rámci plynulého pohybu jednotlivých složek IZS v rámci zasaženého prostoru a evakuovanými lidmi do předem vymezených prostor v rámci evakuačních shromaždišť.

Proto je v tomto kroku velmi důležité kvalitní vymezení jednotlivých evakuačních tras. Tyto trasy se dále mění dle potřeby z dvousměrných dopravních komunikací na jednosměrné, tzn. jednosměrný provoz v lokalitě z důvodu eliminace kumulování dopravních prostředků a prevence proti případným nehodám a incidentům. Přednostní právo v těchto případech mají pak na vymezených trasách vozidla zasahujících jednotek v rámci IZS. Na zajištění evakuačních tras a řízení provozu se pak převážně podílejí uniformované složky výkonu státní moci, jmenovitě Policie ČR a Městská policie. Ve výjimečných případech je přivolána Armáda ČR a Celní správa ČR.

Dopravní zabezpečení evakuace

Na pořádkové zabezpečení evakuace je pak úzce vázána dopravní obslužnost jednotlivých lokalit, hlavně zajištění bezpečného přesunu evakuovaných obyvatel do připravených evakuačních center. Po vymezení evakuačních tras je zapotřebí rychlého přesunu evakuovaných obyvatel ze zasažených oblastí do bezpečí. Pro tento přesun se využívá převážně MHD, je-li v zasažených místech k dispozici, kombinovaná s přepravou zajišťující ČSAD či dopravci, kteří jsou pro tyto případy smluvně zavázáni poskytnout dopravní prostředky pro potřeby evakuace. Jednotlivé městské a obecní úřady mohou mít sjednány dvoustranné smlouvy. Obvykle tyto smlouvy bývají uvedeny v přílohách vyhotovených evakuačních plánů, včetně kontaktů na příslušné dopravní společnosti.

Zdravotnické zabezpečení evakuace

Významnou složku při zabezpečení evakuace představuje ZZS, jejímž úkolem je poskytování přednemocniční neodkladné péče, kterou zajišťují již v první linii. Obecně se dá konstatovat, že ZZS je tvořena z 20 % RLP a 80 % RZP, ale nutno podotknout, že

kvalita je v obou případech na velmi vysoké, profesionální úrovni. Při vlastní akci se využívá množství techniky, kterou bezesporu tvoří sanitky a terénní vozy vybavené zdravotnickým materiálem a zařízením, modul hromadného neštěstí GOLEM, vrtulníky letecké záchranné služby, ale také čluny vodní záchranné služby.

Jelikož se v případě povodní jedná o mimořádnou situaci, jednotlivé složky ZZS mají pro svou potřebu vypracovány traumatologické plány, které jsou v daném okamžiku aktivovány a dává se tak do pohybu určitý cyklus. Jsou aktivovány příslušná oddělení jako např. ARO, JIP, RTG, CT, laboratoře, neurologie, toxikologie, apod.

V první řadě jsou z evakuované oblasti nejdříve odvázeni těžce zdravotně postižení, senioři, děti do 15 let a samozřejmě vyskytující se případy neodkladné zdravotní péče. I když povodně mohou svým významem nabývat obrovských rozměrů, ztráty na životech jsou naštěstí na velmi nízké úrovni. Proto složky ZZS sehrávají úlohu převozní a vyprošťovací, ale také podpůrnou v případě jakýchkoli nenadálých situací spojených se zdravím evakuovaných obyvatel.

Zabezpečení ubytování

Náhradní a nouzové ubytování vychází z potřeb a množství evakuovaných lidí. Jednotlivá města a obce mají smlouvy s hotely a ubytovnami o náhradním ubytování, dále se využívají školní a sportovní zařízení, většinou tělocvičny a haly, které ovšem musí mít k dispozici vlastní sociální zařízení. Pro stravování je naopak velmi důležité zajištění pitné vody a zdravotně nezávadných potravin. Pitná voda je zajišťována pomocí hygienicky balené pitné vody nebo pomocí cisteren s pitnou vodou nebo vodních rezervoárů. Stravování je bezprostředně po evakuaci zajištěno humanitárními organizacemi, které jsou pro tyto případy vybaveny mobilními stany a jejich náležitě školení pracovníci své úkoly velmi dobře zvládají. Jako příklad lze uvést pomoc od pracovníků humanitární organizace Českého Červeného Kříže.

Mediální zabezpečení evakuace

Důležitou roli, ostatně jako ve všech podobných případech, hraje informovanost evakuovaných obyvatel, ale i široké veřejnosti. Mediálně se využívá všech dostupných

prostředků, od tištěných přes mluvené až po televizní vysílání. Při shromažďování obyvatel jsou využity megafony, vozidla s megafony, ale i hlášení místních rozhlasů. Pro informování pomocí tištěných dokumentů, existují různé tištěné předlohy a letáky, které plní funkci jednak informační, ale také sběrnou pro následné analyzování a sběr potřebných dat.

3.2.1.2.5 Přehled míst ubytování a stravování

Ubytování se obecně řeší nouzovými variantami převážně ve školních zařízeních, halách a ubytovnách, které jsou lokalizovány nejbližší ohnisku nebezpečí, ale pochopitelně mimo záplavovou oblast. Tyto prostory slouží primárně pro odpočinek, nejnutnější vykonávání hygienických potřeb a pro nejnutnější stravování evakuovaných obyvatel. Při odeznění povodní a v případě, kdy dojde ke zničení obydlí některých evakuovaných obyvatel, se nouzové či náhradní ubytování zajišťuje primárně ve správním obvodu obce. O těchto skutečnostech se vedou samozřejmě pečlivě záznamy, které nejsou volně dostupné veřejnosti.

3.2.1.3 Plán evakuace při zvláštních povodních (nebezpečí záplavové vlny)

V ojedinělých případech může dojít k vyhlášení výjimečného stavu na vodních dílech jednotlivých vodních toků, jako např. při rozsáhlém vypouštění nádrží, havárie vodních uzávěrů, protržení hráze nebo poškození hrzení bezpečnostních a výpustných zařízení. Tyto situace nelze eliminovat ani se na ně nějak významně připravit, neboť hlavní slovo zde hraje čas, schopnost a adaptabilita evakuovaných obyvatel, ale také složek, které se na případné evakuaci podílí.

Zvláštní povodeň se liší od přirozené rozsahem a rychlostí, s kterou postihuje zasažená území. V případě České Republiky se pak jedná o soustavu přehrad na Vltavské kaskádě, vodní díla na řece Bílině a jejích přítocích, vodní díla na Dyji a na řece Moravě. Katastrofální následky havárie jednoho z nich si lze jen stěží představit. Škody by v těchto případech nabývaly obrovských rozměrů nejen materiálních, ale rovněž by došlo ke ztrátám na lidských životech.

3.2.1.3.1 Způsob varování a informování obyvatelstva

V případech výskytu zvláštních povodní jsou obyvatelé neprodleně varováni, vyrozuměni a informováni pomocí elektronických sirén doprovázených signálem „všeobecná výstraha“ po dobu 140 sekund (kolísavý tón přenášený do éteru pomocí místních rozhlasů a sirén). Obvykle bývá spuštěn 3x za sebou v pravidelných 3 minutových intervalech a je doplněn ústní informací o nebezpečí záplavové vlny. Pro tyto případy jsou pak určeny osoby, které musí informování obyvatel zajistit kdykoli je pravděpodobnost výskytu zvláštních povodní. Standardně se využívá všech možných informačních prostředků, které jsou k dispozici, ať už se jedná o místní rozhlas, sirény, ale také o jakousi davovou informovanost, kdy se obíhají i jednotlivé domy a evakuovaní se informují navzájem.

3.2.1.3.2 Evakuace při zvláštních povodních

Následuje pokyn o okamžitém přesunu obyvatel vlastními silami do míst, která nezasáhne povodňová vlna. Ta místa jsou svým charakterem a lokalizací vzdálena od míst normálních shromaždišť. Zde hraje významnou úlohu lokalita která je ohrožena a celý systém je možné plánovat za pomoci moderních softwarových programů, které mohou po zadání všech proměnlivých hodnot zobrazit přibližnou rozlohu míst zasažených oblastí.

Předně v této oblasti evakuací neuvažují o evakuaci, která je vyhlášena možným potenciálním ohrožením, které se pak řídí obecným postupem evakuace, ale na výskyt povodní při zvláštních situacích, které již ve skutečnosti vyvstaly. Plán evakuace při zvláštních povodních se výrazně liší od plánů běžné evakuace při přirozených povodních v úrovních jejího detailu. Obecně se dá říci, že při výskytu těchto typů povodní, je nejdůležitější zajištění rychlého přesunu obyvatel z postižených míst a to pouze vlastními silami, čili složky jednotlivých systémů IZS mají pouze charakter informovanosti a vstupují do hry na místech, kde je možná ještě efektivní evakuace. Tím rozhodují, která místa budou „ponechána“ svému osudu a soustředí se na místa, která mají ještě smysl evakuovat. Zhlediska času se pak povodňové pásmo dělí na oblast pod hrází, které je zasaženo nejdříve. Ostatní jsou pak výsledkem časování a

prodlev do příchodu průlomové vlny. Existuje poměrně přesné odhady, kdy a za jak dlouho udeří průlomová vlna při zvláštních povodních, např. u vltavské kaskády při průlomu jedné z přehrad.

Vlastní evakuační zásah pak přirozeně vypouští jednotlivé procesy a vynechává jednotlivé detaily, které je možné pozorovat v plánu přirozené evakuace. Plán evakuace tak přechází z ofenzivního provedení evakuace na defenzivní, s ohledem na fakt, že se čeká na odeznění první záplavové vlny v oblasti a na záchranu po přirozené povodni. Celý proces se tak posunuje a rozděluje do dvou velkých tématických celků.

První celek tvoří evakuace obyvatel, majetku a ostatních, které mohou být ještě zachráněni před prvotním úderem a to s ohledem na bezpečí jednotlivých zasahujících skupin, ale také s ohledem na bezpečný přesun jednotlivých evakuovaných obyvatel na předem stanovená místa.

Druhý celek pak vytváří složky IZS, kteří zajišťují již záchranářské práce na horních tocích zasažených oblastí ve směru po povodňové vlně a tím se snaží fakticky zachránit co ještě zbylo.

3.2.1.3.3 Doporučení pro evakuované obyvatelstvo

Doporučení pro evakuované obyvatelstvo s ohledem na rychlost evakuace prakticky postrádá smyslu, protože těžko si někdo po protržení hráze půjde v klidu sbalit evakuační zavazadlo. Obecně lze tak definovat, že jediným doporučením je okamžitý přesun na místa, která by měla být hlášena pomocí místních rozhlasů (nebo obdobným způsobem) v rámci informovanosti obyvatel. Obyvatelé se pouze nabádají vzít s sebou do bezpečí především veškeré své cenné osobní věci a dokumenty. Situace se pak opět dělí do dvou skupin a to podle míst, která jsou ohrožena rychleji, a míst, která mají ještě dostatek času na bezpečnou evakuaci. Prvotním cílem celé evakuace je bezpečný přesun obyvatelstva. Důraz na zvířata a majetek, tak postrádá smyslu a obyvatelé se naopak nabádají k jejich zanechání na místě (vyjma domácích mazlíčků). Bohužel.

3.2.1.3.4 Zabezpečení evakuace

Zabezpečení evakuace v postižené oblasti fakticky nelze zajistit, neboť při těchto typech povodní neexistuje žádný scénář, jak se přesně chovat, apod. Existují pouze domněnky, jak by se všichni měli chovat, ale obecně vzato nelze evakuaci ani účinně řídit, pouze monitorovat současnou situaci za pomoci leteckých složek IZS. Jediný význam, který zde sehrává podstatnou úlohu, je zajištění volného odjezdu z potenciálně ohrožených oblastí, do jednotlivých imaginárně vymezených hraničních míst mezi postiženou a bezpečnou zónou. Z hlediska bezpečnosti zde má největší význam Policie ČR. Ostatní nastupují až po odeznění první záplavové vlny. Poté je již celý proces řízen standardním postupem⁹.

3.2.1.3.5 Přehled míst ubytování a stravování

Jediným rozdílem v této oblasti se pak stává rozsah a počet obyvatel, kteří se stihli zachránit nebo kteří byli evakuováni včas. Obecné zajištění těchto míst je pak stejné jako v případě přirozené evakuace¹⁰, nicméně dramatickost je daleko vyšší neboť se zde předpokládá vysoká míra destrukce a ničivosti povodňové vlny v záplavové oblasti, hlavně pak v přímém směru povodňové vlny a tím primární zničení obydlí a celých vesnic bezprostředně ležících pod vodními díly a sousedících s vodními toky.

3.2.1.3.6 Význam zdravotnické péče při zvláštních povodních

Oproti přirozeným povodním, má zdravotnické hledisko při zvláštních povodních naprosto nezastupitelné hledisko a to v celé své míře. S ohledem na velikost potenciálně postiženého okolí je nutné neprodleně vytvořit a aktivovat traumatologické plány ve všech zdravotnických střediscích, které sousedí s jednotlivými postiženými kraji. Zde je zmínka o široké koordinaci v rámci jednotlivých krajů naprosto zbytečná. Významná je pak psychologická péče, protože při těchto nečekaných ničivých jevech je psychika jednotlivých obyvatel, kteří se mnohdy nemají kam vrátit naprosto rozpolcená a nejsou výjimkou zcela pošramocené duše postižených lidí. Co může mnohdy následovat, ponechám na úvaze čtenáře.

⁹ [Zabezpečení evakuace při přirozených povodních](#)

¹⁰ [přehled míst ubytování a stravování při přirozených povodních](#)

3.2.2 Únik nebezpečných chemických látek

3.2.2.1 Nebezpečné chemické látky¹¹

Z hlediska českých právních předpisů, tj. podle zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, vycházejících ze směrnic Evropské unie, jsou za **nebezpečné chemické látky** považovány látky vysoce **toxické, toxické nebo zdraví škodlivé**, které po **vdechnutí, požití nebo proniknutí kůží** mohou i ve velmi malém nebo malém množství způsobit akutní nebo chronické poškození zdraví nebo smrt. Konkrétněji je velká část těchto látek uvedena v tabulkách 1 a 2 v příloze 1 zákona 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií.

Obecně se za nebezpečné chemické látky **považují látky s hořlavými, oxidujícími nebo výbušnými vlastnostmi, pokud současně nevykazují toxické vlastnosti**. Ochrana osob před hořlavými látkami náleží do oblasti požární bezpečnosti obdobně jako prevence a příprava opatření před látkami s výbušnými vlastnostmi. Jako nebezpečné chemické látky se především označují látky, které jsou hlavně při vdechování vysoce toxické, toxické, resp. zdraví škodlivé a jsou za normálních atmosférických podmínek plyny anebo nízko-vroucími kapalinami, tedy mohou být rozptýleny ve formě aerosolu. Současně jsou nebezpečnými chemickými látkami míněny látky, které jsou vyráběny, skladovány, přepravovány nebo jsou jinak provozovány, a to v takových množstvích, že by při havárii spojené s jejich únikem mohlo dojít k ohrožení života nebo zdraví osob. Dříve byl místo pojmu nebezpečná chemická látka používán pojem nebezpečná škodlivina nebo jen škodlivina.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR zpracovalo seznam nebezpečných chemických látek z uvedeného nařízení vlády lze nalézt na internetu na internetové adrese ¹².

¹¹ MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; Řešení mimořádných událostí a krizových situací - Příručka pro starosty obcí a referenty prevence sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska; Praha 2006

¹² www.mpo.cz/dance1

K úniku nebezpečných chemických látek může dojít z různých důvodů, ale hlavně především:

- **následkem působení člověka:** havárie způsobená ve výrobě, při skladování nebo nehodou při přepravě nebezpečné látky,
- **vlivem přírodních účinků:** k úniku látek dojde vlivem povodně, větru, sesuvem půdy apod.,
- **při teroristických útocích, následkem válečných operací.**

K úniku nebezpečných chemických látek může dojít prakticky všude. Mimo **stacionární** zdroje to mohou být i zdroje **mobilní**, kterými jsou dopravní prostředky, přepravující nebezpečné látky po silnicích, železnici i na vodních tocích. Jejich únik nelze také vyloučit z potrubí a ze skládek. Zatímco největší rozsah ohrožení v důsledku úniku nebezpečných chemických látek představují stacionární zdroje, u mobilních zdrojů dochází k jejich únikům nejčastěji. Zpravidla bývá příčinou úniku nebezpečných chemických látek technologická (provozní) havárie.

Nejvýznamnějšími nebezpečnými chemickými látkami z hlediska jejich četnosti na území ČR jsou jednoznačně chlor a amoniak. Vyskytují se ve většině větších měst, kde jsou používány ve vodárnách, na zimních stadionech, v zařízeních pro zpracování masa, v mlékárnách, v nemocnicích apod. Mezi další nebezpečné toxické látky, které jsou v ČR hojně frekvencovány, lze počítat: oxid siřičitý, oxid dusičitý, kyanovodík, formaldehyd a sirovodík. Zvláštní postavení mají více méně hlavní toxické produkty hoření, kterými jsou oxid uhelnatý a oxid uhličitý.

Informace k opatřením v případě úniku nebezpečných chemických látek z mobilních zdrojů. Zde platí stejné zásady jako při úniku nebezpečných chemických látek ze stacionárních zdrojů. V této souvislosti je třeba zmínit zejména zásadu č. 1 nepřibližovat se k místu havárie a co nejrychleji se od něho vzdálit.

Jak vyplývá ze zákona č. 59/2006 Sb., (zákon o prevenci závažných havárií) nesmí být dotčené veřejnosti, utajován druh a množství nebezpečných chemických látek, takže každý občan má možnost být seznámen s ohrožením při jejich přepravě a to informacemi z označení nebezpečných chemických látek. V silniční (ADR),

železniční (RID) a ve vnitrozemské vodní dopravě (ADN) se přepravované nebezpečné věci označují:

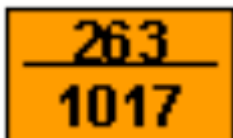
Bezpečnostními značkami, které informují o druhu nebezpečí. V abecedních a číselných seznamech dohod je u každé látky uvedeno, které značky musí být k označení použity.

Na příklad: vysoce toxická látka

Výstražnými tabulkami, které jsou oranžové barvy s černým okrajem. V horní polovině oddělené od spodní černou čarou je identifikační číslo označující povahu nebezpečí - Kemlerův kód, v dolní identifikační číslo látky - UN kód je čtyřmístné číslo podle seznamu Spojených národů).

Na příklad: Chlor zkapalněný

Číslo nebezpečnosti **Kemlerův kód** sestává ze dvou nebo tří číslic, které označují druh nebezpečí, zdvojení číslice označuje zvýšení intenzity nebezpečí. Podrobnosti jsou uvedeny v tabulce, která je součástí příloh.

R a S věty. Jde o standardní věty označující specifickou rizikovost (R věty) a standardní pokyny pro bezpečné nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými přípravky (S věty). Stručný výběr významných R a S vět je uveden v tabulce, která je součástí příloh.

3.2.2.2 *Plán evakuace při úniku nebezpečných chemických látek*

Plán evakuace při úniku nebezpečných chemických látek se v prvních krocích rovná plánu evakuace při povodních. Systém varování a informovanosti obyvatel je zajištěn stejnými postupy a prostředky jako v případě povodní¹³. Vyhlášení a řízení evakuace při úniku nebezpečných látek je zajištěno 4 úrovněmi odpovědností a pravomocí, a to:

- 1) Funkce s kompetencí nařízení evakuace, kterou mají:
 - a) směnový zaměstnanec sekce dispečinku
 - b) dispečer závodu
 - c) vedoucí výroby
 - d) vedoucí směny
 - e) velitel zásahu HZSP
 - f) zaměstnavatel či jím pověřený zástupce
- 2) Funkce s oprávněním/povinností řídit a organizovat evakuaci v ohroženém prostoru:
 - a) vedoucí výroby
 - b) mistr
 - c) zástupce mistra
 - d) velínař
- 3) Osoby oprávněné nebo povinné řídit evakuaci na určených shromaždištích a v krytech:
 - a) osoby určené vedoucím výroby nebo zaměstnavatelem, podle situace vybavené radiostanicí nebo mobilním telefonem
- 4) Řízení dopravy v případě evakuace.

Doporučení evakuovaným osobám se přizpůsobuje místním a aktuálním podmínkám v souladu s přijímaným typem rozhodnutí o evakuaci. Z hlediska bezpečnosti se při úniku nebezpečných látek do ovzduší se přijímají a hodnotí dispozičním časem a charakterem nehody. Při úniku nebezpečných látek se evakuace zpravidla nařizuje a uskutečňuje až po vzniku krajní situace a následně se hodnotí její

¹³ [Způsob varování a informování obyvatelstva](#)

dopad na evakuaci osob do bezpečných míst nebo na předem vymezená shromaždiště. Obecně lze definovat 3 základní zásady evakuace:

- a) Při nedostatku času na evakuaci setrvat/ukrýt se v budovách
- b) Při dostatku času okamžitě zahájit a provést evakuaci
- c) Zajistit školení a výcvik obou variant

Při setrvání v budovách je nezbytně nutné zajistit utěsnění všech přívodů venkovního vzduchu, vyřazení ventilace a klimatizace z provozu a poté instruovat zaměstnance o nutnosti zapnout ventilaci ihned po signálu, který oznamuje přechod toxického mraku a zlepšení vnějších koncentrací toxických látek v ovzduší. Při opouštění budov zasažených toxickými látkami a plyny existuje malá pravděpodobnost bezpečného úniku bez spolehlivého vybavení osobními ochrannými pomůckami nebo prostředky individuální ochrany.

Evakuace se provádí ve dvou hlavních proudech s ohledem na velikost toxického mraku a možnost zasažení prostoru. V jejich rámci se rozhoduje o evakuaci uvnitř a nebo vně areálu a s tím související zabezpečení odborné evakuace.

Velitel zásahu koordinuje navzájem dvě propojené evakuační činnosti. První se týká koordinace přesunu evakuovaných osob buď v prostoru areálu nebo do míst ležících mimo zasažené území postižené lokality. Druhá zajišťuje likvidační práce vedoucí k odstranění nebo eliminaci vzniku mimořádné situace nebo havárie (řízení pracovních čet na odstranění závad).

Při vzniku toxické havárie se zřizují dekontaminační místa (místo speciální očisty), která jsou dislokována do dvou poloh. V případě evakuace zaměstnanců nebo obyvatel se provádí před vstupem do evakuačních center. Jiná situace je u členů zasahujících jednotek, kteří mohou strávit při likvidaci následku pouze omezenou dobu (objem tlakové láhve se stlačeným vzduchem přepočtený na strávený čas) a při střídání jednotlivých párových pracovních skupin. Platí zásady, že pracovní skupina je tvořena minimálně dvěma členy v osobních ochranných pomůckách (těžké ochranné obleky). Touto proceduru, respektive průchod dekontaminační zónou, by měly absolvovat

rovněž členové záchranných sborů, kteří přišli do styku s oběťmi havárie zasaženými toxickými látkami.

Dekontaminační proces zahrnuje následující procedury:

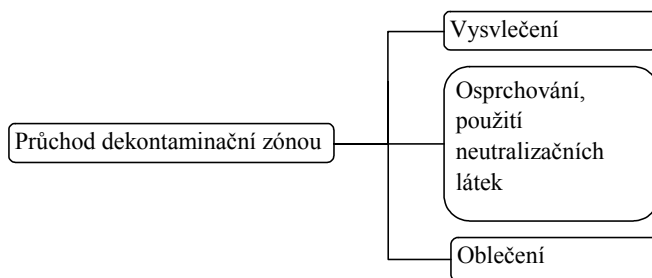

Schéma č. 5: Dekontaminační proces

Velmi důležitý je význam zdravotnického zabezpečení při evakuaci a následné likvidaci závady. Při úniku nebezpečných látek, ať už je způsobeno jakoukoli závadou či příčinou se již předpokládá vyšší míra ohrožení zdraví a životů s dalekosáhlými následky (popáleniny III. stupně, intoxikace inhalací nebo kontaktem s nebezpečnou chemickou látkou, atd.). Rovněž je při těchto zásazích kladen velký důraz na bezpečnost a zdraví zasahujících posádek, proto i ony jsou předmětem dekontaminačních procesů (viz výše).

Ve většině případů se jedná pouze o krátkodobou evakuaci, která nevyžaduje zajištění náhradního nebo nouzového ubytování. Tyto odborné činnosti připadají v úvahu pouze při katastrofách gigantických rozměrů a následků, při zasažení přilehlých obytných oblastí, které je nutno evakuovat mimo dosah toxického spadu nebo zamořeného ovzduší.

3.2.3 Požáry¹⁴

Oheň je lidmi řízené a na určitý prostor ohraničené hoření. Požár je nekontrolovatelné a nežádoucí hoření, při kterém hrozí nebezpečí poškození zdraví a majetku, jakož i hoření, při kterém již k újmě na zdraví a majetku došlo. Toto hoření není předem ohraničené na určitý prostor. Existuje samozřejmě přesná definice požáru v právním předpisu.

K tomu, aby došlo k hoření, je zpravidla třeba splnit 3 podmínky: přítomnost hořlavé látky, oxidačního činidla a zdroje zapálení.

Dělení hořlavých látek

Hořlavé látky se pro potřeby požární ochrany dělí do tří skupin hořlavosti:

- 1) Látky nehořlavé - tyto působením vysokých teplot za normálních podmínek nedoutnají, nehoří ani neuhelnatí (kámen, cihla, beton, ocel).
- 2) 2. Látky nesnadno hořlavé - působením vysokých teplot za normálních podmínek doutnají, nesnadno hoří a uhelnatí a po odstranění tepelného zdroje sami uhasínají (PVC, heraklit).
- 3) 3. Látky hořlavé - působením vysokých teplot hoří a hoří i po odstranění zdroje tepla (dřevo, benzín, seno).

Třídy požáru dle ČSN EN2

Samotná hořlavost látek je ovšem nejzásadnější vlastností z hlediska požární ochrany. Proto je zavedena klasifikace hořlavých látek do tříd požárů, která zohledňuje především skupenství látek:

Třída A - Požáry pevných látek, zejména organického původu, jejich hoření je zpravidla provázeno žhnutím - dřevo, uhlí, textil, papír, sláma, seno, plasty

¹⁴ MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; Výchova a prevence v oblasti požární ochrany – Příručka pro učitele středních škol; Praha 2005

Třída B - Požáry kapalin nebo látek přecházejících do kapalného skupenství (např. benzín, nafta, oleje, barvy a laky, ředidla, éter, aceton, vosky, tuky, asfalt, pryskyřice, mazadla, parafín).

Třída C - Požáry plynů, hoření plynných látek hořících plamenem (např. propan - butan, zemní plyn, svítiplyn, acetylen, metan, vodík).

Třída D - Požáry kovů, hoření lehkých alkalických kovů (např. hořčík a jeho slitiny s hliníkem).

Meze výbušnosti udávají koncentrační nebo teplotní rozmezí, ve kterém ke vznícení vůbec dochází. Je ale třeba mít na paměti, že všechny hodnoty požárně technických charakteristik byly získány v laboratorních podmínkách a nemusí odpovídat podmínkám praktickým. Proto se stanovují ještě technicko bezpečnostní parametry (požárně technické charakteristiky, které kvalitativně nebo kvantitativně vyjadřují vlastnosti hořlavé látky, při jejichž dodržování za předvídatelných podmínek se činnost považuje z hlediska nebezpečí vzniku požáru nebo výbuchu s následným požárem za bezpečnou).

Výbuch je rovněž jev, který ohrožuje životy a zdraví lidí a majetek. Ať už jde o výbuch fyzikální (výbuch parního kotle, roztržení tlakové nádoby s plynem zvýšením tlaku v případě požáru, výbuch nádoby aerosolového rozprašovače v blízkosti zdroje tepla) nebo chemický, kdy jde o rychlejší oxidaci (průmyslové trhaviny, střelný prach, směsi par a plynů v mezích výbušnosti vytvořené v určitém prostoru - pokud se tato koncentrace teprve tvoří, plyn nebo kapalina pouze hoří bez výbuchu) nebo kdy jde o exotermický rozklad látky (třaskaviny, případ acetylenu v tlakové lahvi). Výbuch nás ohrožuje navíc oproti hoření tlakovými účinky – buď výbuchovým tlakem působícím na člověka nebo odlétávajícími částmi zařízení.

Výbušnost látek můžeme zjistit z označení na obalech.

Výbušné látky pro přepravu jsou na obalech podle ADR značeny černým symbolem vybuchující bomby na oranžovém podkladu ve čtverci postaveném na vrchol.

Hořlavé plyny podle ADR jsou značeny černým nebo bílým plamenem na červeném podkladu ve čtverci postaveném na vrchol. Další způsob, jak zjistit, že je látka výbušná je z bezpečnostního listu podle zákona o chemických látkách a chemických přípravcích. Zásadní jsou však údaje prezentované výrobcem.

Jevy doprovázející hoření

Zplodiny hoření jsou často uváděny jako nejvýznamnější negativní prvek u požáru. Ačkoli by se mohlo zdát, že nejnebezpečnější je samotné hoření, lze s jistotou říci, že zplodiny hoření si vybírají u požárů největší daň na životech a zdraví. Je samozřejmé, že množství a toxicita zplodin hoření se liší dle chemického složení hořlavé látky.

Všechny zplodiny hoření nás nejvíce ohrožují v uzavřeném prostoru, kde, pokud došlo k zakouření a pohybujeme se tam bez ochranných prostředků, je lepší zdržovat se níže při podlaze. Na otevřeném prostranství v bezprostředním okolí požáru je nebezpečí zasažení zplodinami malé, protože i látky normálně těžší vzduchu zahřátím stoupají vzhůru a v okolí požářiště se nevyskytují, ale po ochlazení klesají k zemi ve větších vzdálenostech od požářiště.

Mezi velmi nebezpečné zdroje jedovatých plynů se řadí např. plasty (PVC), molitan, polystyren atd. Jako zplodiny hoření se označují všechny plynné (ale i pevné a kapalné) produkty hoření. Vzhledem k teplotám nad 500 °C, které jsou u požáru běžné, se vyskytují v podobě spalin i látky za normální teploty pevné nebo kapalné.

V závislosti na složení hořlavé látky se při hoření mohou uvolňovat až desítky různých látek typu uhlovodíků, alkoholů, aldehydů, ketonů, karboxylových kyselin aj., které mají minimálně dráždivé nebo narkotické účinky. Při pobytu v tomto prostoru bez ochranných prostředků znamenají nebezpečí, znesnadňují evakuaci a záchranu osob a zvířat, ale vyjmenovávat je nemá smysl pro jejich velké množství a proměnlivost jejich zastoupení v průběhu požáru. Přesto těch nejjednodušších, nejznámějších a kromě tzv. ultrajedů (chlorované organické látky, benzo/a/pyren) i nejnebezpečnějších je šest:

- **Oxid uhelnatý CO** je plyn bezbarvý, bez zápachu, za normálních podmínek lehčí než vzduch a způsobuje zadušení tím, že se váže na červené krevní barvivo. Můžeme ho očekávat u všech požárů, kde se vyskytují uhlíkaté látky a probíhá nedokonalé spalování.
- **Oxid uhličitý CO₂** je plyn bezbarvý, nakyslé chuti, za normálních podmínek těžší než vzduch a způsobuje zadušení tím, že při vyšší koncentraci (nad 5%) ochrnuje dýchací centra. Můžeme ho očekávat u všech požárů, kde hoří látky obsahující uhlík dokonalým hořením.
- **Oxid siřičitý SO₂** je plyn bezbarvý s dráždivými účinky, za normálních podmínek těžší než vzduch, vyskytovat se může např. u požárů síry, sirouhlíku, sulfanu, výrobků z vulkanizovaného kaučuku (pneumatiky) a paliv s obsahem síry.

- **Nitrózní plyny NO_x** jsou žluto až červenohnědé plyny s dráždivým účinkem, za normálních podmínek těžší než vzduch, teplem se uvolňují z kyseliny dusičné a dusičnanů (např. hnojiva), při hoření se budou vyskytovat u požárů nitrolátek (celuloid, nitrolaky, nitroceluloza).
- **Chlorovodík HCl** je bezbarvý plyn s dráždivým účinkem, za normálních podmínek těžší než vzduch, vzniká při tepelném rozkladu hlavně polyvinylchloridu PVC (trubky, obkladový materiál, igelitové obaly, pláštěnky, podlahoviny, dopravní pásy, dětské hračky, izolace elektrických kabelů).
- **Kyanovodík HCN** je jedním z nejnebezpečnějších plynů, protože vstupuje do organismu nejen dýchacími orgány, ale i neporušenou kůží. Je bezbarvý, s hořkomandlovým zápachem, lehčí než vzduch. Očekávat ho můžeme při požárech výrobků z polyamidů, vlny a přírodního hedvábí.

Sem by se daly také zařadit požáry elektrických zařízení, označované třídou E.

3.2.3.1 Evakuační plán při požáru v objektu

Evakuační plán při požáru musí mít k dispozici každá instituce a rovněž se provádí nejméně 1x ročně preventivní cvičení, kterému předchází školení zaměstnanců. Evakuační plán je vždy doplněn o grafické vyjádření s vyznačením únikových cest ze zasažených objektových lokalit.

V evakuačním plánu je určena odpovědná osoba, která v případě vzniku požáru řídí koordinaci pohybu osob z postižené budovy na předem vymezený prostor a tím uvolnění nástupní plochy pro požární techniky. Obvykle se požár v budově vyhlašuje zvukovým tónem doprovázeným verbálním sdělením „Hoří“. Každý zaměstnanec by měl a musí být seznámen s poplachovými pravidly pro případ evakuace.

Při vzniku mimořádné situace nebo požáru se využívá únikových cest, které musí být za každých okolností volně přístupné. Těmito cestami se rozumí zejména požární úniková schodiště a požární výtahy. Použití osobních výtahů je během evakuace zakázáno a jsou vyřazeny z provozu.

Platí pravidla, která udávají povinné náležitosti, které musí evakuovaní jednotlivci splnit před opuštěním místa. Mezi ně patří i seznam věcí, které by si měli vzít s sebou při opuštění evakuované budovy, a to např.:

- 1) osobní identifikační dokumenty (občanský průkaz, pas, apod.)
- 2) osobní věci (klíče od bytu, kanceláře, apod.)
- 3) zálohová dokumentace (CD, DVD, apod.) mimo bezpečnostní trezory
- 4) neuzamykat dveře a nechat volný průchod do místností
- 5) při opuštění evakuovaného místa povinnost upozornit ostatní o nastalé situaci.

V některých případech může docházet k evakuaci bezprostředního okolí v závislosti na povaze a předmětu činnosti, ke kterému je objekt určen a prostředků, které se v něm nachází (laboratoře s tlakovými láhvemi a chem. látkami., sklad plynových bomb, čerpací stanice, pila na dřevo, atd.). Zde vzniká možnost výbuchu a následné destrukce přilehlých budov a tím narušení statiky a obyvatelnosti budov. Takto se evakuace objektová, krátkodobá, může snadno stát evakuací plošnou a dlouhodobou.

Osoba pověřena evakuací a vyhlášením stavu požáru v budově rovněž musí zajistit volný přístup k požárním hydrantům a jejich pravidelnou revizi a kontrolu funkčnosti. Před příjezdem HZS pověřená osoba zajišťuje uzavření hlavního uzávěru plynu a elektřiny, a po jejich příjezdu předává informace o aktuálním stavu veliteli zásahu. Poté jeho činnost v rámci evakuace budovy zaniká.

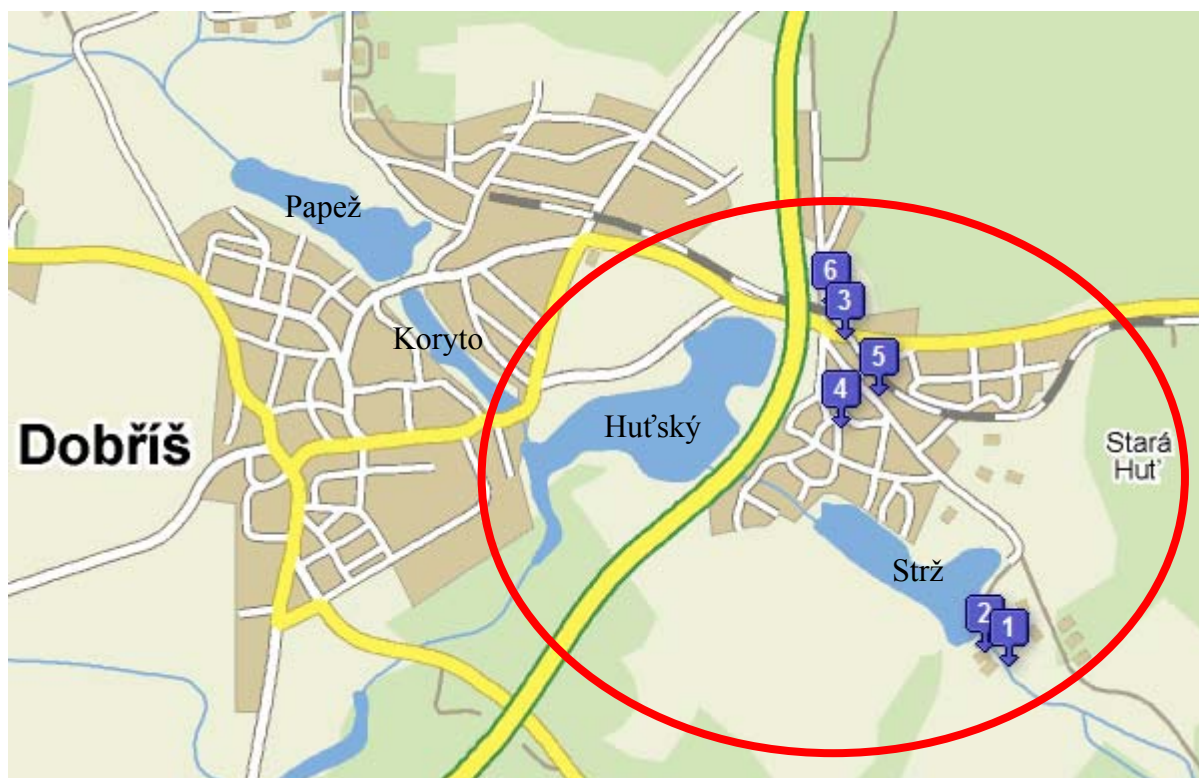
3.2.4 Příklad zvláštní povodně - Protržení koruny hráze Huťského rybníka

V rámci modelové situace jsem pro své účely zvolila oblast v bezprostředním okolí Huťského rybníka, který při protržení jeho koruny hráze může znamenat velké nebezpečí pro obec Stará Huť. Obec Stará huť je bezprostředně situována pod hrází rybníka, což je v mnohých ohledech nebezpečné. Při dlouhotrvajících deštích na spádovém území dobříšského regionu je nutné pečlivé sledování stavu vodního rezervoáru pro přijetí následných opatření, která mohou vést k vyhlášení stavu nebezpečí v bezprostřední blízkosti rybníka, ale následně také na dolních tocích, které jsou z rybníka napájeny a tím i pro přilehlé obce. V našem případě se konkrétně jedná o

obce, které leží v záplavové oblasti řeky Kocába ve směru od Nového Knína až na soutok do Štěchovic, kde se vlévá do Vltavy.

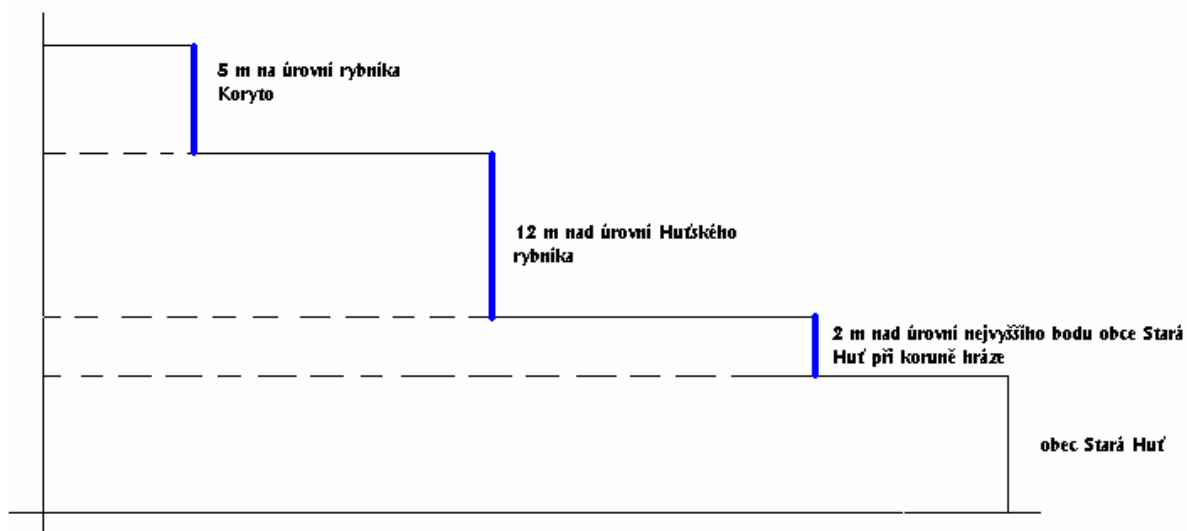
Poloha rybníka ve vztahu ke katastrálnímu území

Hlavními zdroji napájení pro Huťský rybník tvoří rybniční soustava Dobříše, tvořená rybníky Papež a Koryto, které jsou zdroji vody pro Huťský rybník a mohou znamenat potenciální nebezpečí pro Starou Huť, protože v případě protržení hráze jednoho z nich, by přílivová vlna znamenala nesmírné nebezpečí pro obec Starou Huť. Jednotlivé koruny hrází rybníků jsou v dosti vysokých úrovních nad úrovní hladiny Huťského rybníka (viz. Diagram schématu rybniční soustavy).

Obr. č.5: Diagram rybniční soustavy

Obecně lze říci, že rybník Papež zadržuje přibližně stejné množství vody jako Huťský rybník, Koryto pak přibližně třetinu. Poškozením hrází rybníků, vznikne velký rozdíl ve výšce první průlomové vlny, což je způsobeno jejich umístěním v kaskádě.

Obr. č.6: Schéma úrovní hrází rybníční soustavy

Koordinace a součinnost jednotlivých složek

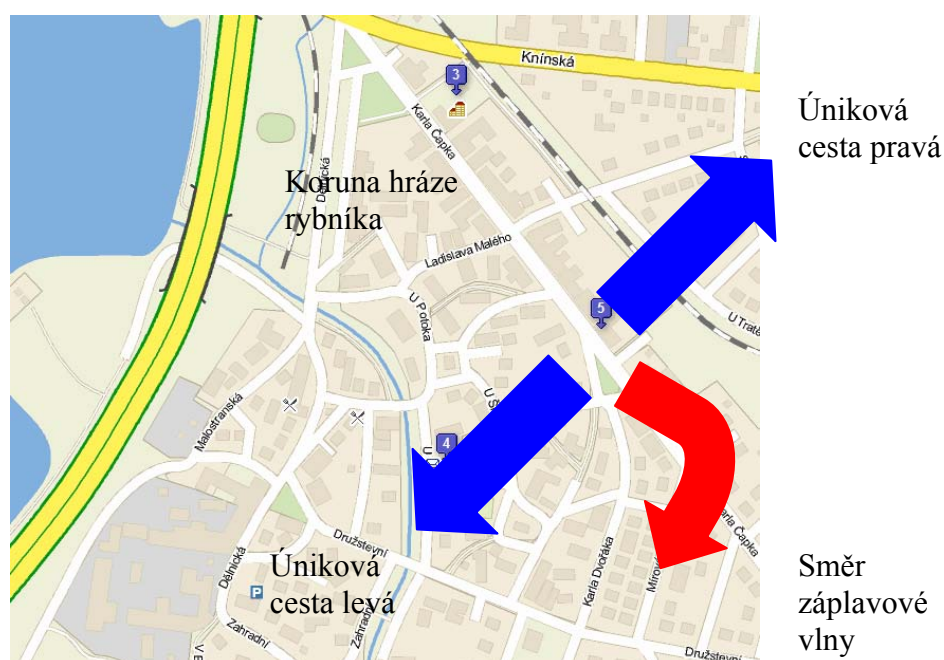
Na hlavní krizové situaci se podílí jednotlivé složky IZS z dobříšského regionu. V prvotní fázi je zajištěna komunikace v rámci dvou rozdílných komunikačních scénářů.

- a) Protržení hráze nad Huťským rybníkem – komunikační scénář je zahájen starostou obce Dobříš, respektive krizovým štábem obce Dobříš, který neprodleně informuje obec Stará Huť o možném nebezpečí. Záleží na tom, o jak velký průlom se jedná a jaký stav se následně očekává. Na jejich prvotních informacích je závislý další postup přijímaných opatření v rámci zajištění bezpečné evakuace zasaženého území.
- b) Protržení koruny hráze Huťského rybníka – komunikační scénář vychází primárně od starosty obce Stará Huť, respektive krizového

štábu obce, který okamžitě zajišťuje informovanost a vyhlášení příslušného stavu nebezpečí v rámci obce. Ve druhé fázi, po zajištění neprodlených akcí vedoucích k zajištění evakuace, okamžitě v předstihu informuje starosty obcí na dolním toku řeky Kocáby, které mohou být ohroženy. Hranici pro oblast záplavového území tvoří oblast od Nového Knína po obec Bratřínov, respektive jejího katastrálního území. Zde by již podle aktuálních plánů, neměla přílivová vlna způsobit vážnější škody.

Při zásahu jsou rovněž kontaktovány složky, které jsou účastny v IZS a tvoří je složky profesionálních hasičských záchranných sborů umístěných v Dobříši, Mnišku pod Brdy, Řevnicích a Jílovém u Prahy v případě vyhlášení 3. stupně povodňové aktivity. Tyto jednotlivé složky jsou doplněny o místní sbory dobrovolných hasičů, kteří zajišťují pomoc a volný průjezd specializovaných složek do záplavové oblasti. Následně se pak podílejí na odstranění následků a obnově území po pominutí záplav a povodní. V případě obce Stará Huť je povolávána Policie ČR lokalizována posádkou v Dobříši a ve výjimečných situacích je doplněna o příslušníky Městské policie Dobříš. Akce se samozřejmě účastní záchranáři, kteří jsou lokalizováni v Dobříši, případně ve spádových oblastech.

Únikové oblasti ze zasažených oblastí

Obr. č. 7: Únikové oblasti

V rámci naší studie modelové situace jsou v rámci první ohrožené oblasti přípustné dvě únikové evakuační cesty do výše položených a bezpečných oblastí, z nichž je následně možné evakuované obyvatelé přemístit do jiných lokalit, kde je připraveno náhradní ubytování a potřebná zdravotní péče v shromažďovacích táborech. Bohužel hlavní přílivová vlna jde centrem obce, což znamená rychlé a efektivní zvládnutí situace a přemístění obyvatel.

V první fázi je vyvíjen tlak na bezpečnou evakuaci obyvatel v přímo zasažených oblastech a to rozdělením jednotlivých zúčastněných složek v poměru 2:1 ve vymezení Obec Stará Huť vs. lokalita kolem chatové oblasti Strž v letních měsících a víkendových dnech a mimo tyto dny v poměru 3:1.

Pravá úniková cesta má své shromaždiště na místním fotbalovém stadionu přímo u hlavní silnice, kde se využívá zejména přístupových ulic vedoucích přímo k hřišti a to dvou hlavních infrastrukturních tahů viz. obrázek.

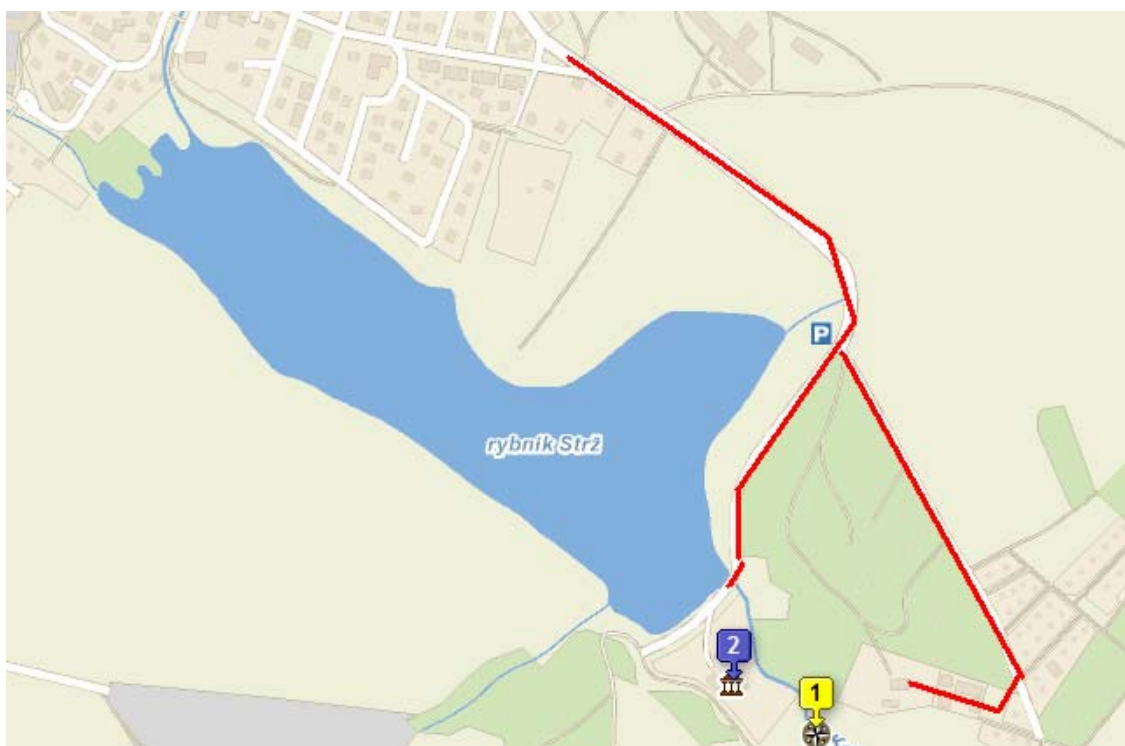
Obr. č. 8: Pravá úniková cesta

Levá úniková cesta naopak vede na hlavní louku nad postiženou oblastí, která evakuuje levou oblast ve směru záplavové vlny. Pochopitelně jsou připraveny jednotlivé modifikace , podle místa průlomu.

Obr. č. 9: Levá úniková cesta

Z hlediska levé strany únikových cest je potřeba zajistit její evakuaci, ale v počtu obyvatel se jedná přibližně o třetinu celkového počtu evakuovaných lidí z oblasti. Dále je třeba řešit situaci v chatové oblasti kolem Strže, která může být rovněž kritická. Zde je třeba zajistit okamžitou evakuaci v následujících směrech (viz obr. 10) a zajistit tak „vyčištění oblasti“:

Obr. č.10: Evakuační trasa Strž

Komunikační schéma informovanosti

Pomocí následujícího diagramu je vyjádřen komunikační vztah jednotlivých obcí, které jsou ohroženy a musí být informovány v případě ohrožení povodněmi nebo protržením hráze rybníka. Obecně jsou informováni starostové obce Nového Knína, Hvězdnice a Štěchovic, kteří následně informují jednotlivé pověřené osoby v rámci své lokality (viz. obr.). Dalšími jsou obce Štěchovice s úzkým napojením na povodí Vltavy. Starosta města Dobříše nebo krizový štáb je informován v rámci poskytnutí pomoci a k zajištění a podpoře při následných akčních krocích.

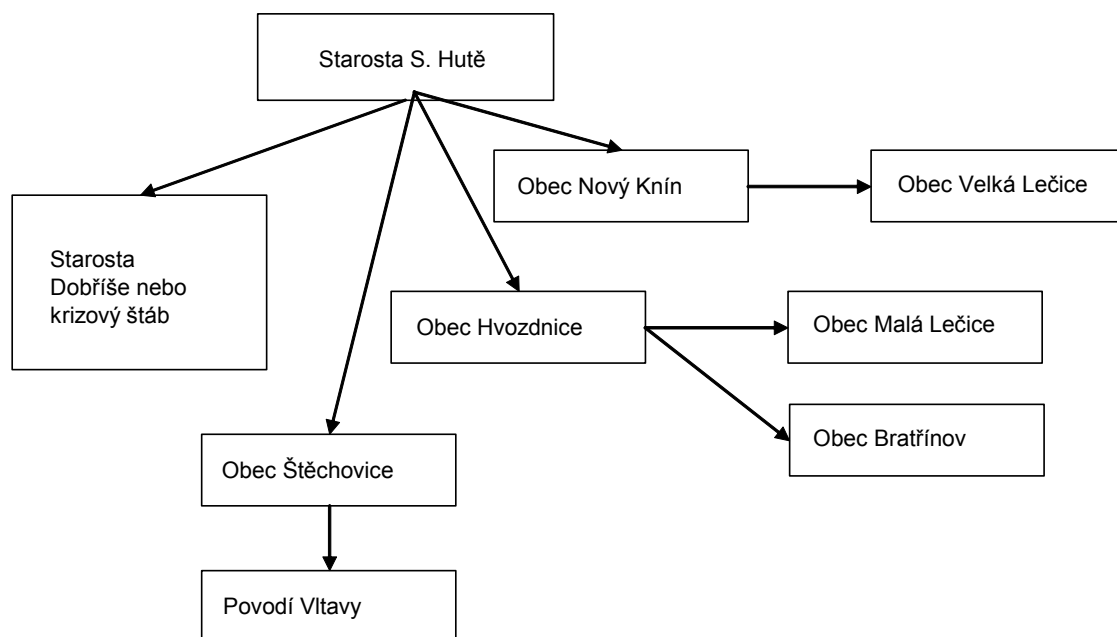

Schéma č. 3: Komunikační schéma informovanosti

Poskytnutí vzájemné pomoci

V rámci krizových kroků a přijímání krizových opatření existují rámcové smlouvy a dohody, které zajišťují jednotlivé formy pomoci pro postižená místa. Zdaleka se nejedná pouze o jednostranné dohody, ale samozřejmě o vícestranné smlouvy se všemi okolními obcemi, které mohou být postiženy a zasaženy. Je vytvořen jakýsi komunikační a distribuční kanál pro rychlou a efektivní pomoc v těchto oblastech:

- a) doprava pitné vody a zajištění její distribuce,
- b) propůjčení obecních prostor pro ubytování evakuovaných obyvatel (školy, haly, tělocvičny, ubytovny),
- c) dočasná humanitární pomoc (jídlo, léky, oblečení),
- d) zajištění odborné zdravotní péče (psycholog, apod.),
- e) dočasné zapůjčení finančních prostředků,

výpomoc dobrovolných složek v rámci integrovaného záchranného systému na katastrálním území jiné obce.

Lze s jistotou konstatovat, že takto vytvořená a právně doložená spolupráce jednotlivých obcí v rámci přípravy, prevence a odstraňování následků, fungovala v rámci daných podmínek vcelku dobře v roce 2002.

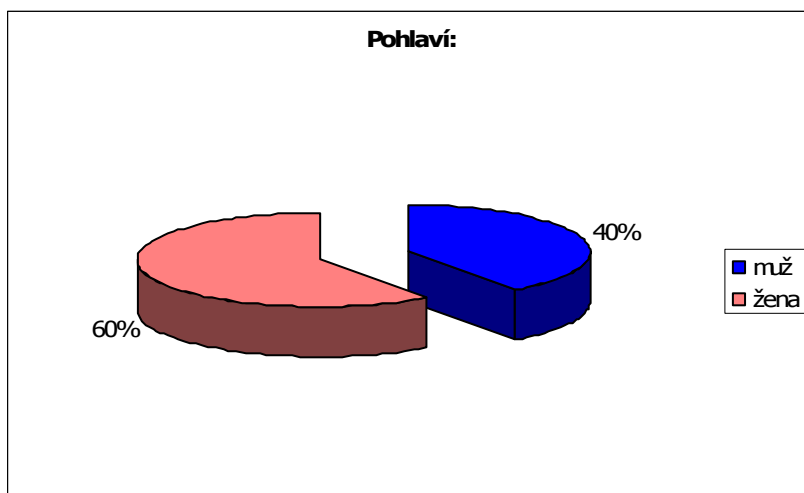
4 VÝSLEDKY

Pro potřeby šetření a vyhodnocení stavu informovanosti obyvatelstva se podle mého názoru jeví jako nejvhodnější varianta dotazník, který odpovídá v ucelené podobě na řadu otázek. Vzorek respondentů byl stanoven v počtu 50 dotazovaných lidí, což je samozřejmě pouze reprezentativní vzorek. Pro kvalitní výzkum by bylo zapotřebí rozsáhlejšího panelu respondentů a vyšších nákladů na jeho zabezpečení. Pro účely tohoto dokumentu a jako základní nástin použité metodiky je zcela dostačující. Na dotazník odpovídalo celkem 50 respondentů (20 mužů a 30 žen) ve věku od 18-ti do 70 let, různého vzdělání i zaměstnání.

Pohlaví:

a) ŽENA

b) MUŽ

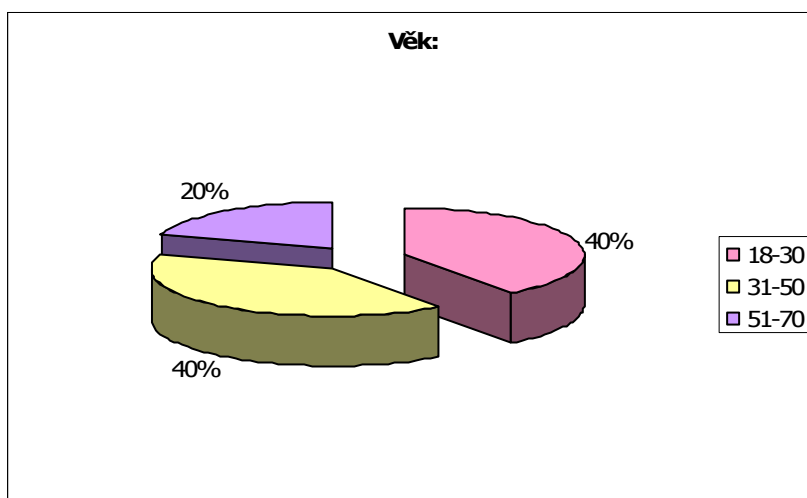

Věk:

a) 18 – 30 let

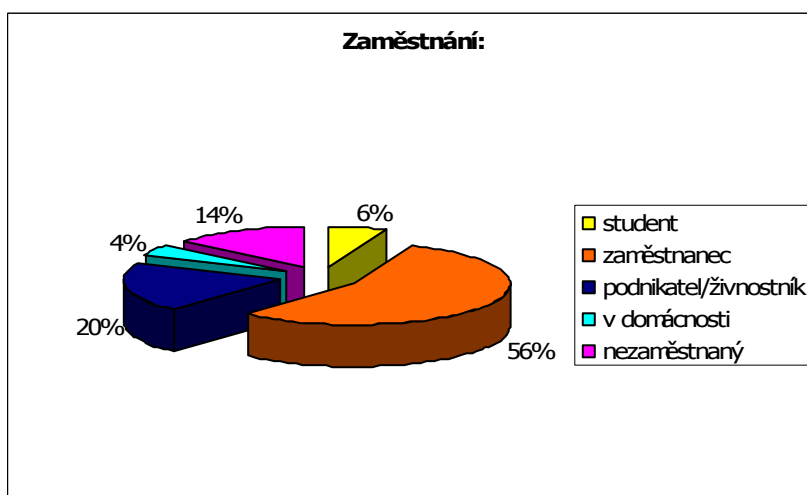
b) 31 – 50 let

c) 51 -70 let

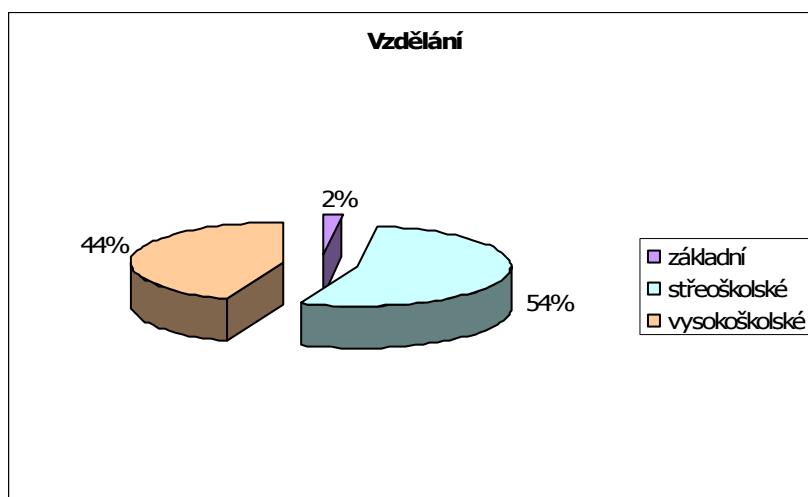
Zaměstnání:

- a) Student
- b) Zaměstnanec
- c) Podnikatel / Živnostník
- d) V domácnosti
- e) Nezaměstnaný/á

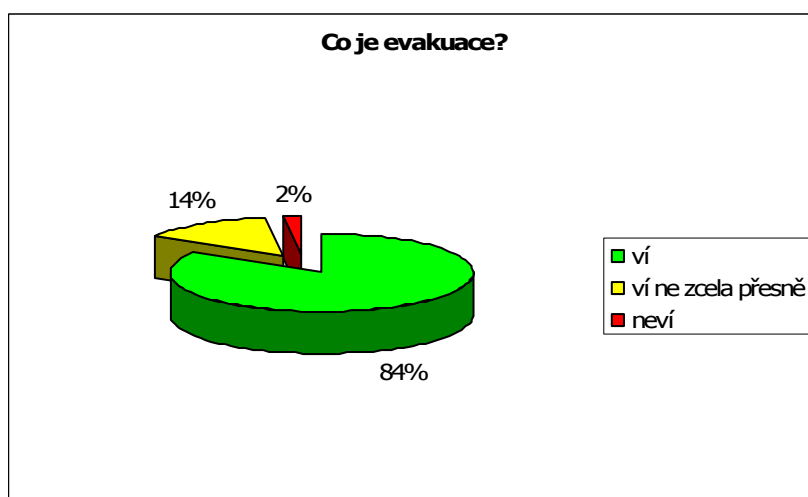

Vzdělání:

- a) základní
- b) středoškolské
- c) vysokoškolské

- 1) Co je to evakuace?

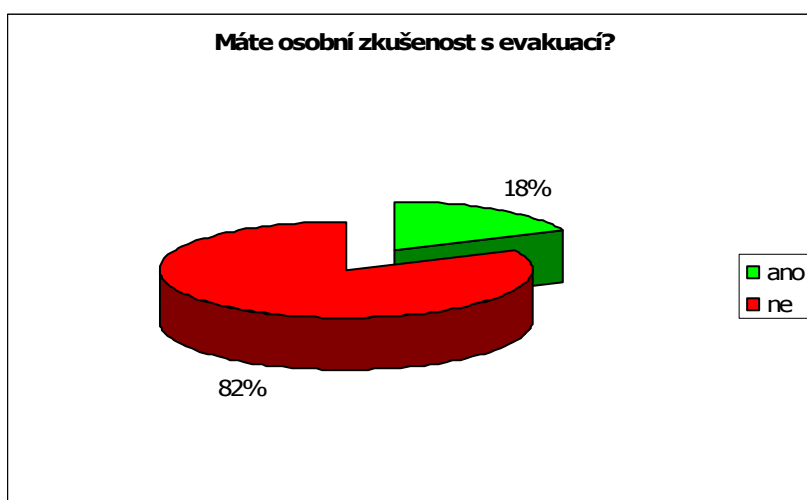
Na tuto otázku 84 % respondentů znalo přesnou odpověď a dle mých předpokladů ne zcela přesně vědělo cca. 14 % nebo nevěděli respondenti nezaměstnaní

(tvoří 2 %). To odpovídá situaci, kterou jsem prognózovala. Je povinností každého zaměstnavatele poučit své zaměstnance o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a dodržovat cvičení se zaměstnanci, a to nejméně jedenkrát ročně. Nehledě na fakt, že mezi respondenty odpovídali také přímo samotní zaměstnavatelé a podnikatelé.

2) Máte osobní zkušenost s evakuací?

a) ANO

b) NE

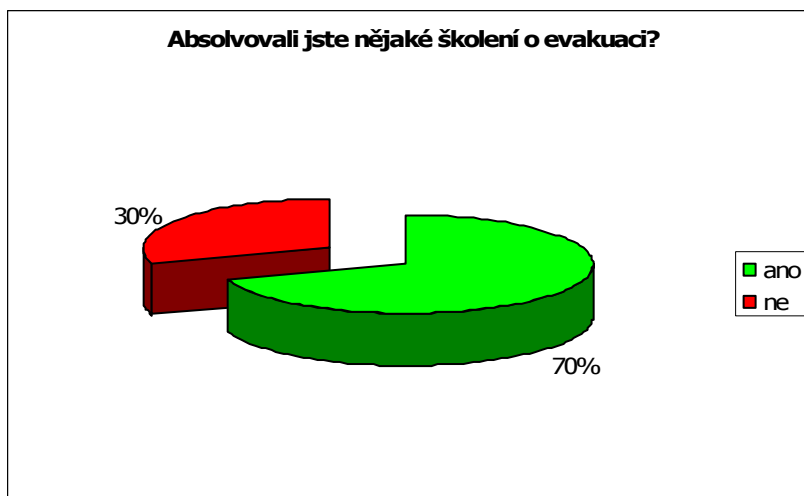
Pouhých 18 % respondentů má osobní zkušenost s evakuací. Tím zároveň konstatuji i odpověď na otázku číslo 3) Pokud ano, při jaké situaci?

Respondenti uváděli pouze evakuaci objektovou při požáru budovy nebo nepříjemnou zkušenost při povodních v roce 2002. Jeden z respondentů se zúčastnil evakuace při povodních v roce 2002 v roli záchranáře. Někteří ze zbývajících respondentů (82 %) mají zkušenost pouze z taktických cvičení na svém pracovišti.

3) Absolvovali jste nějaké školení o evakuaci?

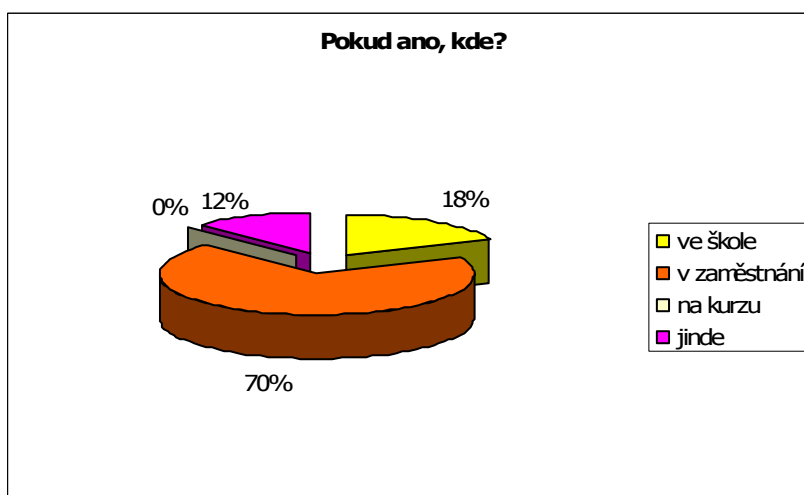
a) ANO

b) NE

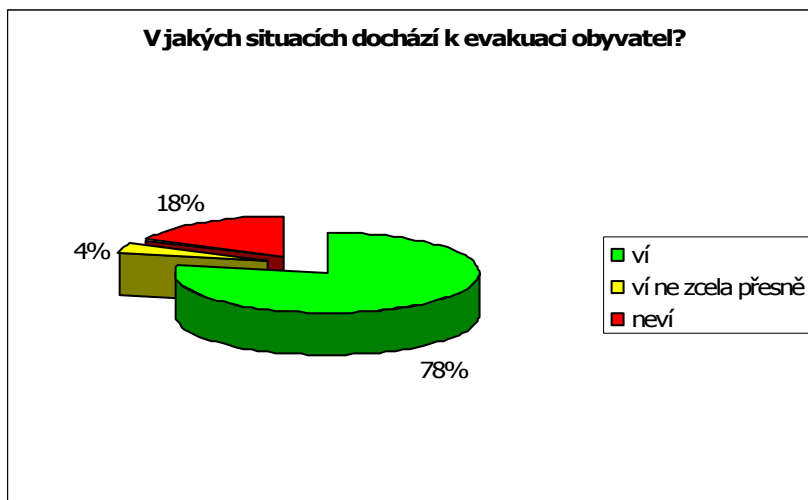
Dvě třetiny respondentů absolvovala školení o evakuaci. Poměr odpovědí odpovídá poměru zaměstnaný nebo podnikatel/živnostník : nezaměstnaný, student, v domácnosti.

- 4) Pokud ano, kde?
- a) ve škole
 - b) v zaměstnání
 - c) na kurzu
 - d)

V návaznosti na předchozí otázku nejčastější odpověď byla v zaměstnání, po té ve škole (myšleno na ZŠ, branná cvičení, která dnes už jsou spíše minulostí) a poslední odpovědi v řadě byla na vojně a v kurzech první pomoci.

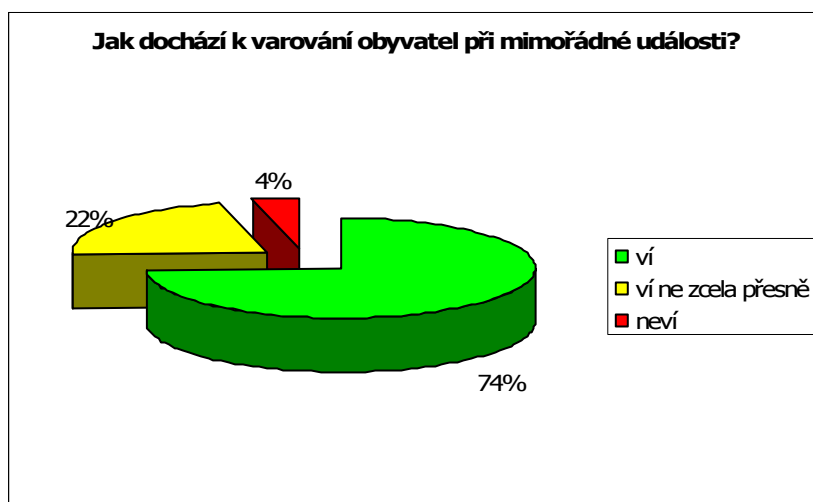
6) V jakých situacích dochází k evakuaci obyvatel?

Většina respondentů 78 % odpověděla správně na položenou otázku a kromě níže zmíněných situací popsala i další stavy při kterých dochází k evakuaci. Správnou odpověď nevědělo 18 % dotázaných (9 respondentů). Jestliže by další výzkum prokázal důkaz, že skutečně 18 % dotázaných neví při jakých okolnostech dochází k evakuaci, pak je tento fakt zcela zarážející.... .

7) Jak dochází k varování obyvatel při mimořádné události?

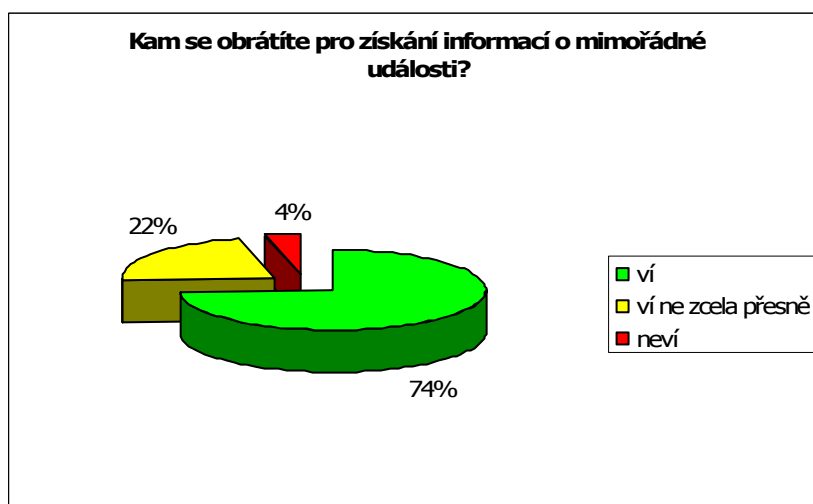
- a) siréna
- b) městský rozhlas
- c) kostelní zvony
- d) informování Policií ČR
- e) telefonicky

74 % respondentů dokázalo správně odpovědět a vyjmenovat způsoby varování obyvatelstva. Dva respondenti na tuto otázku neodpověděli i přes upozornění.

8) Kam se obrátíte pro získání informací o mimořádné události?

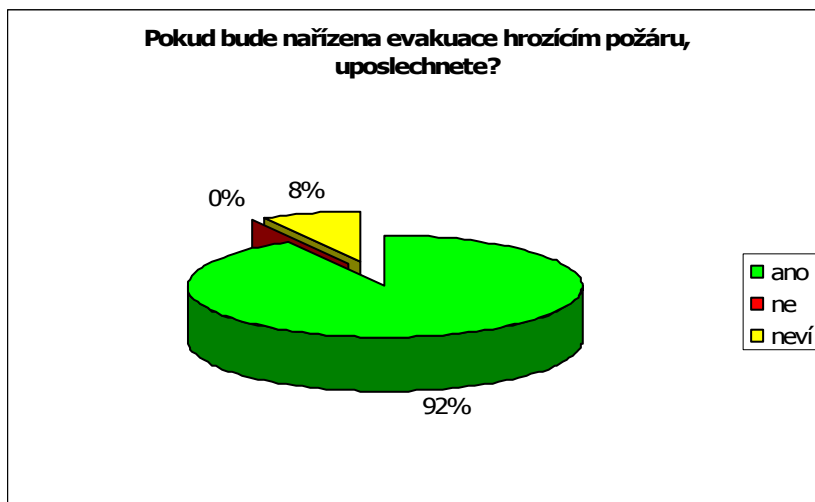
- a) zapnu TV
- b) zapnu rozhlas
- c) zavolám telefonem na PČR nebo MÚ
- d) dojdu na PČR, MÚ nebo k sousedům

Opět většina respondentů věděla správnou odpověď. Pouze dva respondenti neměli tušení kde by se informovali.

9) Pokud bude nařízena evakuace při hrozícím požáru, uposlechnete?

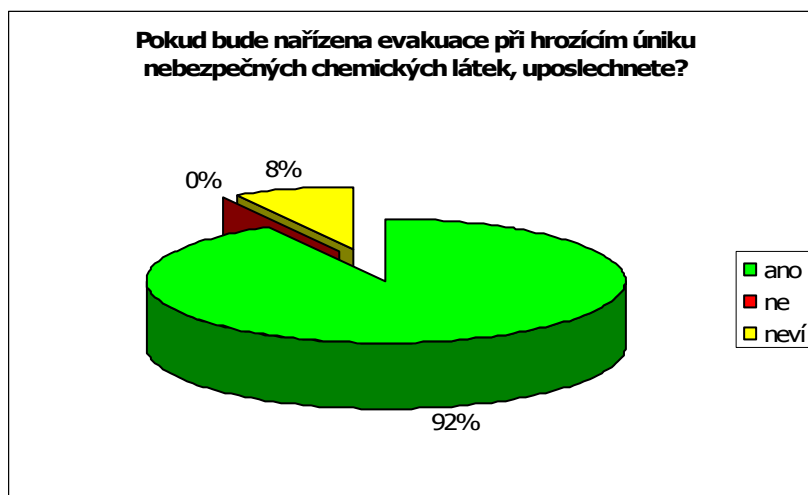
- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM

Kromě 4 respondentů by všichni uposlechli výzvu k evakuaci i při dvou dále zmíněných mimořádných událostech. Otázkou zůstává, zda by tomu tak bylo i ve skutečnosti. Reakce respondentů na tento sled otázek mně přinutily k zamyšlení, zda odpovídali ano, pouze z důvodů snazšího vyplnění dotazníku, anebo jsem opravdu oslovila svědomité občany. U 4 respondentů, kteří odpovídali NEVÍM v případě otázek 9, 11 a 13, jsem odpověď s respondenty opět diskutovala a jejich váhání bylo založeno na konkrétních připomínkách typu: „ Jak moc budu ohrožen?, Podle toho, jak bude zabezpečen můj domov nebo příbuzní a také za jakých okolností k mimořádné události dojde“, což je reakce na otázky č. 10, 12 a 14. Shodou okolností všichni tito respondenti byli vysokoškoláci. Jak by se sami zachovali? Na tuto otázku neměli jednoznačný názor a jejich reakce byly spíše rozpačité.

11) Pokud bude nařízena evakuace při hrozícím úniku nebezpečných chemických látek uposlechnete?

- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM

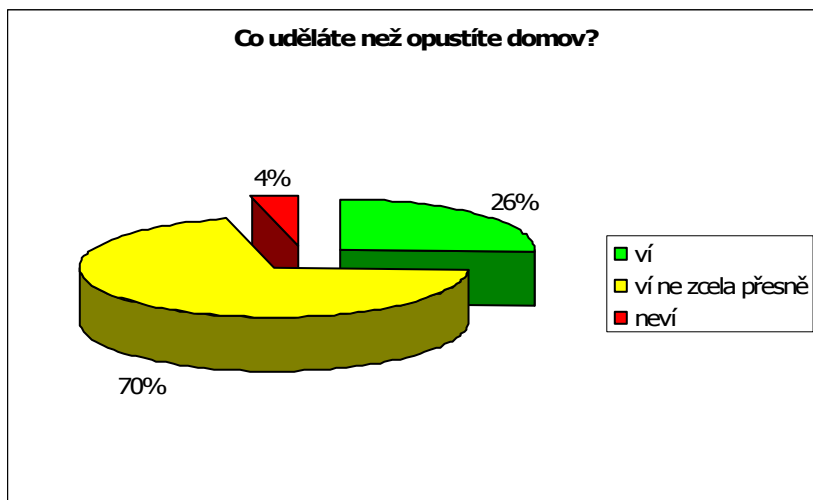
13) Pokud bude nařízena evakuace hrozícím záplavách uposlechnete?

- a) ANO
- b) NE
- c) NEVÍM

15) Co uděláte než opustíte domov?

- a) vypnu TV
- b) sbalím si osobní a hygienické věci
- c) vypnu přívod vody a plynu
- d) zabezpečím přístup do domu (bytu)

Pouze jedna třetina respondentů odpověděla správně, ale ve většině případech (70 %) pouze typovali a vyslovovali své domněnky. Nejčastější odpovědí bylo pouze za b) sbalím si osobní a hygienické věci. Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že většina lidí má povědomí o tom, co je evakuace, ale jak by se sami zachovali, anebo jaké následky by pro ně samotná evakuace měla moc nevědí.

5 DISKUZE

Obecně nelze říci, který ze zmíněných typů zabezpečení evakuace hraje významnější úlohu v celé evakuační proceduře. Za výrazný posun dopředu je možné spatřovat roky 1997 a 2002, kdy v důsledku rozsáhlých povodní na území České republiky, došlo k důraznějším preventivním opatřením a nácvikům. Stěží si na začátku prázdnin roku 2002 někdo mohl představit co následně přijde v srpnu anebo v případě povodní roku 1997, co způsobí ucpaný odtokový prostor před obcí Troubky. Možná nebýt právě těchto smutných událostí, mnoho situací a problémů, které měli být již dávno řešeny, by bylo opět smeteno ze stolu nebo by se jim nepřikládal větší význam.

5.1 *Proces plánování evakuace*

Standardizovaný proces vytváření Plánů evakuace a evakuačních plánů se řídí jistými pravidly, která musí být aktualizována s postupujícím časem a s novými poznatky. Nelze ustrnout na jednom bodě a předpokládat, že se vše zcela jistě bude opakovat přesně podle předem daných scénářů. Nejlepším srovnáním je pak zřejmě zhodnocení stavu cvičeného zásahu ve vztahu k události, která vyžaduje opravdu chladnou hlavu a tolik potřebný cit při vykonávání a zabezpečení evakuace. Deklarovat tento přístup lze na příkladu plánu evakuace při úniku nebezpečných chemických látek a porovnat se cvičením na zimním stadionu v Dobříši, jehož jsem byla přímým svědkem.

5.2 *Mé postřehy z taktického cvičení havárie s únikem čpavku na zimním stadionu*

Dne 24. dubna 2007 jsem se osobně zúčastnila taktického cvičení - zásahu při havárii s únikem čpavku na zimním stadionu v Dobříši. Zde uvádím vlastní postřehy z průběhu cvičení.

Zcela nepochybně je důležité zásahy nacvičovat, připravovat se na případná rizika a úskalí, která mohou vyvstat při samotném zásahu v reálné situaci. Není pochyb, že se tímto způsobem chrání i zdraví zasahujících jednotek, respektive jejich příslušníků. Cvičný zásah prakticky ve všech bodech

kopíruje vytvořený plán evakuace. Neméně důležité je jeho vyhodnocení. (Lze ještě něco zlepšit a na co si dát příště větší pozor?) Samotné cvičení bylo opravdu zahájeno telefonátem a hlášením o úniku nebezpečné chemické látky (konkrétně čpavku) na zimním stadionu, s tím, že zřejmě byla kontaminována osoba, která se v daný okamžik nacházela v místě nehody.

Po jeho vyhlášení byly kontaktovány veškeré složky, které se zásahu účastní. Policie skutečně uzavřela prostor v okolí stadionu se zajištěním volného průjezdu vytyčených komunikací, které jsou určeny v plánech jako příjezdové komunikace na nástupní plochy zásahu a dále komunikace, které slouží pro bezpečnou evakuaci osob z místa zásahu na shromažďovací plochy a odtud dále do bezpečí. Hladký průběh této činnosti při zajištění prostoru má menší vadu na kráse v podobě neúplné evakuace všech volně přichozích. Cvičení je nutno provést důsledně a prostor opravdu celkově uzavřít. V kritické situaci by se ovšem volně přihlížející zachovali jinak a troufám si říci, že by zde nikdo nebyl.

Hlavní těžiště zásahu zajišťují složky HZS vybavené pro tyto případy speciálními pomůckami určenými pro tento typ zásahu. V našem případě tvořil hlavní složku HZS sbor profesionálních hasičů Dobříše a Příbrami, doplněn o přijíždějící JPO SDH ze Staré Huti a Dobříše, plnící asistenční roli při oblékání a následně v dekontaminační zóně po zásahu.

Primární odpovědnost leží na správci zimního stadionu, který do příjezdu odborných složek zajišťuje neodkladné kroky ke zmírnění následků a možných dopadů úniku chemické látky a v našem případě zajištění první pomoci zraněnému (figurantovi). Nedá se ubránit pocitu, zda by mu jeho muzejní kousek speciálního oblečení byl v reálné situaci co platný, nehledě na fakt, že při takovýchto zásazích je dáno, že zasahující skupinu tvoří dvě či více osob. Zde šlo pouze o jednu, což je v případě evakuace nepřípustné, neboť sám samozřejmě moc nezmůže. Ovšem i jeho počínání lze hodnotit opravdu pozitivně.

Zásah profesionálních složek IZS zřejmě svědčí o velmi vysoké úrovni a to jak v případě výcviku, tak i v otázce nasazení. Ihned po příjezdu byli členové jednotlivých skupin, za přispění SDH jednotlivých zúčastněných obcí, oblečeni do speciálních obleků a začali skrápět vodou postižené území a současně zahájili evakuaci zraněné

osoby do rukou lékaře. Trošku škoda, že tento skvělý výsledek nebyl podpořen úplností akce. V rámci objektu zimního stadionu je zřízena ubytovna, která měla být okamžitě evakuována, minimálně se členové zasahujících jednotek měli ujistit, že v budově se již nikdo nenachází. Věta, tam stejně nikdo není, kazí trošičku dojem ze cvičení a narušuje tak komplexnost celého evakuačního procesu. Pevně věřím, že v případě skutečné evakuace, by k podobným chybám nedocházelo.

Velmi dobře byla zabezpečena logistická stránka příjezdu, ale i samotného zásahu. Tím myslím počínání jednotlivých účastníků při záchraně raněného a jeho transport do bezpečí. Půjdeme-li od začátku do konce, nelze jim nic vytknout. Raněný

byl stabilizován přímo na ploše zimního stadionu a pomocí nosítek okamžitě dopraven do dekontaminační zóny, kde již čekající druhá zásahová skupina zajistila dekontaminaci raněného a předání posádce ZZS. Ta neodkladně zajistila stabilizaci životních funkcí a převezení do nemocničního zařízení. Trošičku zajímavé bylo použití tlakových

láhví se stlačeným vzduchem. Dá se říci, že v jednu chvíli hrozilo dvěma členům HZS nebezpečí, že se ocitnou bez přísunu vzduchu ve speciálních oblecích. Myslím si,

že i při cvičení by se měla těmto krokům věnovat větší pozornost. V reálné situaci by to zcela určitě znamenalo ohrožení zdraví zasahujících jednotek, kdy je jejich bezpečnost prvořadá. Celkové hodnocení akce ve srovnání se standardně navrženými a obecně platnými postupy skutečně, až na drobné výjimky korespondovalo s očekávaným výsledkem cvičení. Význam cvičení v této lokalitě je o to větší, že v jeho těsné blízkosti se nachází dvě základní školy, gymnázium a o kousek dále domov důchodců. Při opravdu hrozícím nebezpečí, ovšem v extrémních rozměrech úniku čpavku, by i tyto objekty musely být plně evakuovány. Teprve zde by se zřejmě ukázala evakuační zabezpečení jako dobrá či nikoliv, respektive nakolik je mají jednotlivé složky zvládnuté.

5.3 *Lidský přístup k evakuaci*

Jak již bylo zmíněno nejdůležitějším hlediskem a faktorem ovlivňujícím evakuaci je lidský činitel a lidské hledisko. Každý člověk reaguje v různých situacích jinak a vypjaté situace jsou toho krásným příkladem. Samozřejmě se není čemu divit, jestliže musí opustit např. dům a neví, jestli se vrátí a zda bude stát. Toto je zcela mimo diskuzi. Ovšem naopak někteří lidé svou přílišnou paličatostí a neochotou opustit domovy přidělávají práci sobě i členům evakuačních jednotek, kteří poté dávají v šanc i svoje zdraví a životy.

Mnohokrát při povodních, či větším požáru mohl člověk zaslechnout slova, která toto jen potvrzují. „Lidé nám začali věřit, až když jim do obýváku začala téci voda“. V takovém případě je pak záchranář ten nejmilejší člověk, kterého lze spatřit. Existuje mnoho důvodů proč se tak děje. Ať už z hlediska citových vazeb na danou lokalitu či budovu nebo prostě z podstaty založení jednotlivých lidí. Někteří jsou vzpurní od přírody, neochota cokoliv udělat pro druhé, apod. Na druhou stranu si tito lidé v prvopočátku ani neuvědomují, že tím narušují nějaké obecně platné zásady ať už právní či morální. Naštěstí po zkušenostech z minulých let, byla pozměněna trošičku legislativa a záchranáři již mohou obyvatele, kteří odmítají evakuaci dopravit do bezpečí proti jejich vůli. Podotýkám, že s tímto postupem lze jen souhlasit.

Jestliže se zamyslíme nad oním přístupem postižených, trochu se nemohu ubránit pocitu, zda se jedná o racionální uvažování, rebelii nebo neochotu. Zřejmě ještě

situace ve společnosti není na takové úrovni, aby každý z nás předpokládal, že skutečné nebezpečí může nastat kdykoliv a poté je třeba se přizpůsobit nařízením a pokynům, které byly přijaty ve snaze zabránit ztrátám na životech a majetku v evakuované oblasti.

Nelze ovšem pouze jen kriticky hodnotit, vždy se vyskytují i případy opravdové odvahy a hrdinství, kdy jiní nasazují vlastní zdraví pro bezpečí druhých. Samozřejmě nevyjímaje jednotlivé složky IZS, ale ne pouze jejich příslušníci hrají důležitou úlohu při evakuaci obyvatel.

Závažnou problematikou se rovněž jeví i otázka bezdomovců, cizinců či narkomanů. Mnoho lidí má na tyto osoby vlastní osobité názory, které mohou hrát negativní roli ve shromažďovacích prostorách či nouzových a náhradních ubytovacích zařízeních v případě dlouhodobé plošné evakuace. Sociální a psychologické hledisko pak nabývá jiných hodnot a rozměrů a je zapotřebí individuálního přístupu. Proto jsou členové skupin zajišťující pomoc postiženým v evakuačních táborech speciálně školeni pro tyto události. To se týká i lidí, kteří zaštiťují jednotlivé humanitární organizace přímo na postižených místech. Např. pracovníci a dobrovolníci z řad Českého červeného kříže.

Posléze je těžký i návrat domů po odeznění všech možných příčin evakuace. Návrat je o to těžší, jestliže byl jakýmkoli způsobem poškozen nebo dokonce zničen byt, dům, apod. Velikou úlohu zde plní psychologická pomoc, kterou mohou lidé postižení takovouto pohromou vyhledat, a její centra jsou jim kdykoliv k dispozici. Tyto okamžiky jsou mnohdy daleko více traumatizující než vlastní obava z evakuace.

Mimo diskuzi ale nemohu nezmínit, otázku morální vyspělosti jedinců, zajištění ostrahy opuštěných obydlí, apod. Vždy se najde ve stádě černá ovce nebo lidé, kteří se hojí na cizím neštěstí a využívají těchto příležitostí k vlastnímu obohacení. Bohužel ne k obohacení ducha, ale vlastní kapsy. Tento lidský hyenismus je odsouzení hodným činem a je dobře, že byl v roce 2002 velmi tvrdě postihován a trestán a to nejen z morálního aspektu. Loupeže v postižených oblastech, rabování apod. by měly být v těchto vypjatých situacích naprosto vyloučeny.

5.4 Krok dopředu....

Vyspělá lidská společnost s neustále vzrůstající životní úrovní (alespoň podle statistického vyjádření) se věnuje v otázkách evakuace mnohem více, než v minulé době. Stále však zůstávají rezervy např. v oblasti osvěty ve školních zařízeních, atd. Na základě dotazníkové ankety např. někteří lidé nevědí, jak se zachovat. Významným faktorem je pak použití nejmodernějších technologií a přejímání zkušeností od jiných, více zkušených regionů či zemí. Neustálé zvyšování informovanosti lidí vede pak jen k lepší reakci v případě evakuace a dá se říci že i k menšímu výskytu paniky, která ovšem nikdy nezmizí.

Využití moderních technologií pak i v případě evakuací ukazuje na neustálý pokrok při komunikaci a stává se důležitým prvkem zabezpečení při prvotní ochraně, varování a informovanosti obyvatelstva. I moderní technika má své mouchy a lidé se někdy musí spolehnout na jiné zdroje informací, nicméně propracovaný systém hlásných služeb může v předstihu zamezit výrazným ztrátám. Krásným příkladem se stává hlásná služba při podmořských zemětřeseních. Vlny tsunami, které při nich vznikly a v roce 2006 doslova zničily části území postižených států, daly popud v mezinárodní spolupráci k vyvinutí systému, kterým je možné předem varovat obyvatele potenciálně postižených míst a tím je evakuovat do bezpečí.

Nejinak tomu může být i v našich lokálních podmínkách. Po roce 2002 se ukázal jako výborný nástroj software zajišťující počítačovou animaci potenciálně ohrožených oblastí a tím fakticky poukázal na slabá místa, kterým je potřeba věnovat větší pozornost (např. v protipovodňové ochranně, apod.). Tyto speciálně vyvinuté programy mohou, s co možná nejpřesnějším určením jednotlivých proměnných, determinovat možné postižené oblasti a tím i případné oblasti pro evakuaci. Stěží lze ovlivnit např. sílu větru v době havárie s únikem nebezpečné chemické látky do ovzduší, nicméně dá se na jejím základě prognózovat, kam by se mohl ubírat spad chemické látky a tím mít připravené havarijní plány ve všech směrech, kterým se může toxický mrak pohybovat.

Zlepšení přístupu lze spatřit i pro použití nových technologií protipovodňových opatření, kdy byly pytle s pískem nahrazeny hliníkovými stěnami a svoji funkci splnily dokonale. Na tomto příkladu lze ukázat směr, kterým se ubírat při rozhodování o

rychlých protipovodňových zátarasech, či při hledání alternativních řešení. Samozřejmě se dají použít jen na vhodně upravených podkladech, ale i tak lze pokračovat v jejich vývoji a rozšíření jejich použití.

5.5 Cvičení Voda 2005¹⁵

Toto lze deklarovat na následujícím příkladu z roku 2005, kdy bylo 22.7.2005 na základě rozhodnutí Bezpečnostní rady hl.m.Prahy zahájeno cvičení "VODA 2005" s praktickým nácvikem technických opatření v součinnosti složek krizového managementu města. Pro hasičské jednotky cvičení začalo v 19:57 hodin téhož dne požadavkem ředitele odboru krizového řízení Ing.Berana o aktivování družstev lezců a potápěčů HZS hl.m.Prahy. Především však byly vyrozuměny jednotky Sboru dobrovolných hasičů Dolní Měcholupy, Dubeč, Horní Měcholupy, Chodov, Koloděje, Kolovraty, Kunratice, Letňany, Lysolaje, Písnice, Řeporyje, Řepy, Satalice, Stodůlky, Suchdol, Třebonice, Zličín, Benice, Březiněves, Klánovice, Radotín, Velká Chuchle. Cvičení se zúčastnilo celkem 197 dobrovolných hasičů. Jejich úkolem bylo postavit zhruba dva a půl kilometru protipovodňových zábran, které se osvědčily při povodni v roce 2002 na úseku Starého Města. Celý úsek od Modřan až po Staré Město byl zabezpečen již za 11 hodin a bylo to o čtyři hodiny dříve, než předpokládal plán cvičení. Jednalo se o tvarované hliníkové segmenty, které se skládaly do připravených konstrukcí. Rovněž jejich rozebrání bylo rychlejší než uložený limit. V ústí Čertovky byla do Vltavy zatažena speciální vrata a vznikla hráz vysoká 4,5 metru. Cvičení skončilo v ranních hodinách 24.7.2005 a činnost dobrovolných i profesionálních hasičských jednotek byla velmi kladně hodnocena jak vedením magistrátu hl.m.Prahy a jeho odbornými pracovníky, tak ředitelem HZS hl.m.Prahy.

Nejen použití nových materiálů snižuje případné škody, ale i důvtip jednotlivých lidí přispívá k eliminaci škod. Při povodních roku 2002 byl na Karlově mostě použit bagr, který vytahoval nebo odstraňoval kumulovaný odpad před oblouky mostu a tím uvolňoval průtok vody pod mostem. Možná i toto zcela jednoduché a výtečné řešení

¹⁵ Informace o cvičení Voda 2005 jsem čerpala dostupné zdroje na základě internetových stránek HZS Praha, kde je poměrně přesně popsán celý průběh cvičení. Rovněž jsem pak čerpala z písemných zdrojů, např. odborná literatura, apod.

v dané situaci zachránilo most před stržením. Lze pouze spekulovat, zda by most vydržel či nikoliv. Důležité je, že bagr splnil očekávání, pro která byl použit.

5.6 *Komunikace, klíč úspěchu*

Komunikační kanály zajišťují rychlý přísun informací od zdroje k příjemci informace a proto je jim přikládán skutečně významný podíl pro zajištění efektivní evakuace. Informace se přitom neomezují pouze na lokální úroveň, ale jsou zajištěny všemi různorodými prostředky, které k tomu mohou být využity. Televize, rádio, teletext, apod. díky nimž se informuje široká veřejnost o možném hrozícím nebezpečí, případně o aktuálním stavu. Rovněž přináší příjemci informace jak se v jednotlivých případech chovat či co by mělo následovat.

I přes všechna pro a proti, sehraává efektivní a kvalitní komunikace mezi jednotlivými stranami nejzákladnější roli, kterou nemůže předběhnout žádná z činností, o kterých tato práce pojednává. Pouze díky ní, jsou úspěšně koordinovány jednotlivé kroky, informace jsou přenášeny včas a na potřebná místa a to činí evakuaci daleko bezpečnější a účinnější. Rovněž zvyšuje kvalitu prováděných prací, protože je možné aktuálně měnit jednotlivá rozhodnutí a vydávat příslušné pokyny.

Právě vyhodnocení a neustálé přehodnocování stavu aktuálních situací v evakuovaných oblastech zajistí snížení všech nepříznivých faktorů a umožňuje přijímat efektivní rozhodnutí. Existuje tak vzájemná syntéza mezi nejnižšími složkami IZS a krizovým štábem, pakliže uvažujeme o jeho umístění na vrcholu pyramidy. Samozřejmě s ohledem na fakt, že nouzový stav vyhláší vláda nebo premiér České republiky.

Své místo zaujímá i informovanost ostatních subjektů, které spolupracují při evakuacích, či při odklizení následků živelních pohrom nebo nehod. Jednotlivé nemocnice ve spádových oblastech příslušných daným lokalitám zajišťují nemocniční pomoc pro postižená místa a pro tyto případy k tomu musí být náležitě vybaveny a předzásobeny. Vychází se z faktu, že převážná většina nemocničních zařízení je umístěna mimo postižitelná území, ať už záplavou nebo jiným druhem mimořádné události, vyžadující evakuaci.

Samozřejmě v rámci nemocnic je koordinace řízena součinností s jednotkami IZS, které jsou upraveny v traumatologických plánech, jež jsou aktivovány na základě vyhodnocení stavu a současné situace. Mimo nemocnic je možné v některých případech využít mobilní zařízení první pomoci - modul hromadného neštěstí GOLEM. Bohužel jeho využití je možné pouze v omezené míře dostupnosti a na omezeném prostoru. Ovšem jeho potenciál je při námi zkoumaných situacích a při záplavách nebo hromadných neštěstích naprosto nepopiratelný. Prozatím je lokalizován na území Hlavního města Prahy, ale v případě nutnosti může být dislokován na jiné místo.

5.7 *Pár slov o financích*

Při názorné ukázce cvičení, jehož jsem byla účastníkem jsem se také zamyslela nad otázkou financování. Toto téma je vždy ožehavou otázkou v rámci úspor státu a zvyšujícího se dluhu České Republiky. Pozorovala jsem velmi výrazný rozdíl mezi vybavením, které mají profesionální složky a vybavením, které používal člověk, zajišťující prvotní evakuační kroky. Nelze s jistotou říci, zda v případě speciálního vybavení jsou vynakládány dostatečné finanční prostředky na jeho obnovu. Myslím si, že by tomuto tématu měla být věnována větší pozornost při sestavování rozpočtu města, či obce.

Na zlepšující se situaci v otázkách financování byl postupně vynakládán větší důraz až po povodních roku 2002, kdy po prvotních manifestačních heslech a jakési euforii, co všechno se musí udělat, byli přiděleny peněžní prostředky ve větší míře, než bývá obvyklé. Tyto byly použity k zabezpečení bezpečné evakuace a na prevenci před hrozbou možných katastrof. Např. jako velmi užitečné se ukazují investice do protipovodňových zábran na území hlavního města, ale zcela určitě by mohly být využity i v jiných městech a obcích, které mohou být taktéž ohroženy. Otázkou zůstává, zda jsou investiční náklady již zahrnuty v rozpočtech obcí.

6 ZÁVĚR

Závěrem lze konstatovat, že skutečně, je-li evakuace správně provedena, je nejúčinnějším opatřením na ochranu obyvatelstva při živelních pohromách, ale je také zároveň opatřením nejsložitějším při jejím plánování a provádění. Jednotlivé kroky na sebe úzce navazují a je nutné bezpodmínečně dodržet jejich posloupnost a věnovat jim spoustu úsilí. Nejdůležitější je v každém případě, neustálá informovanost. Zdaleka se již nejedná pouze o informování o blížícím se nebezpečí, ale kontinuálně s tím o aktuálním stavu.

Složky IZS jsou plně profesionální a v praxi se na vyžádání doplňují o ostatní složky IZS, které jim zajišťují účinnou podporu a pomoc, hlavně při logistických manévrech v zasažených oblastech. Určitě mají nezastupitelnou roli i při likvidaci následků živelních pohrom. Jednotlivé typy evakuací se ve své podstatě příliš neodlišují a jsou více spjaté s jednotlivými specifiky daného problému. Evakuační plány či plány evakuace tak zahrnují stejné kroky, jež musí být splněny pro účinnou a efektivní evakuaci v rámci jednotlivých lokalit.

Veliký význam pak přikládám neustálým cvičením a nácvikům, neboť pouze praktické vyzkoušení může odhalit skryté nedostatky, ze kterých se můžeme do budoucna poučit a přijmout tak opatření, které zahrnují eliminaci již zmíněných problémů. Osobně jsem se zúčastnila nácviku při havárii s únikem čpavku na zimním stadionu a poznatky z něj použila ve své práci. Velmi zajímavé bylo teoretické srovnání toho, jak má evakuace probíhat, s realitou.

Cíl, kterým je popis evakuace při různých typech živelních pohrom, jsem zpracovala v této diplomové práci a závěrem konstatuji, že stěžejní předpoklad účinné evakuace je tvořen převážně koordinací, součinností a ochotou spolupracovat. Nelze ani opomenout občany, kteří přestože nejsou katastrofou zasaženi pomáhají významně druhým, ať už potenciálně či přímo ohroženým.

7 Seznam použité literatury

- [1] Krizová legislativa České republiky: Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky; Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonu, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.; Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonu (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2002 Sb.; Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonu, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.; Vyhláška 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva; Vyhláška 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti požární ochrany
- [2] MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; Řešení mimořádných událostí a krizových situací - Příručka pro starosty obcí a referenty prevence sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska; Praha 2006
- [3] MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; Výchova a prevence v oblasti požární ochrany – Příručka pro učitele středních škol; Praha 2005
- [4] Nečas, Jiří Ing. Evakuační plán Chemopetrol a.s.; 2005
- [5] Kratochvílová, Dana Ing. Havarijní plánování 3 část, Plány konkrétních činností; Ostrava 2002
- [6] Krystl, Ing Plán evakuace městské části Praha 5; Praha 2003
- [7] Souček, Vladimír JUDr. a kolektiv; Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek - Krizové řízení, Praha 2005
- [8] Ministerstvo obrany ČR – hlavní úřad civilní ochrany; Metodická pomůcka ke zpracování havarijního plánu okresu - Plán evakuace obyvatelstva, Praha 1999
- [9] Kalášek, Dušan Presentace PowerPoint Krizové řízení; České Budějovice 2007
- [10] Horák, Jan Ing. Presentace PowerPoint – Analýza, metody a nástroje řešení mimořádných událostí. Písek. 2007
- [11] Váňová, Alena MUDr. Presentace PowerPoint – Evakuace; Pardubice 2002
- [12] (online) Platný <http://www.chmi.cz>, 1.7.2007
- [13] (online) Platný <http://www.hzspraha.cz>, 1.7.2007
- [14] (online) Platný <http://www.krizove-rizeni.cz>, 1.7.2007
- [15] (online) Platný <http://www.emergency.cz>, 1.7.2007

- [16 (online) Platný <http://www.cck-cr.cz>, 20.8.2007
- [17] (online) Platný <http://www.mvcr.cz>, 1.7.2007
- [18] (online) Platný <http://encyklopedie.seznam.cz>, 1.7.2007
- [19] (online) Platný <http://www.wikipedia.cz>, 22.6.2007
- [20] (online) Platný <http://www.env.cz>, 20.7.2007

8 Klíčová slova

- a) Evakuace
- b) Krizové řízení
- c) Krizové plány
- d) Plán evakuace
- e) Povodeň
- f) Únik nebezpečných chemických látek
- g) Požár

9 Přílohy

Příloha č. 1 - Kemlerovy kódy

Příloha č. 2 – R a S věty

Příloha č.3 – Seznam evakuovaných

Příloha č.4 – Příklad poukázek pro umístění

Příloha č.5 – Seznam odpovědných osob

Příloha č.6 – Ubytovací zařízení, školy, atd.

Příloha č.7 – Shromaždiště osob

Příloha č. 8 – formulář ubytovacích středisek

Příloha č.9 – Souprava vytyčovacích sad pro MSO

Příloha č. 1 - Kemlerovy kódy

1	Výbušné látky a předměty
2	Unikání plynu tlakem nebo chemickou reakcí
3	Hořlavost kapalin (par) a plynů
4	Hořlavost tuhých látek
5	Vznětlivost (podporující hoření)
6	Jedovatost nebo nebezpečí nákazy
7	Radioaktivita
8	Žiravost
9	Nebezpečí prudké samovolné reakce – může znamenat nebezpečí výbuchu, rozpadu nebo chemické reakce, jejichž následkem může být uvolňování značného tepla

Příloha č. 2 – R a S věty

R 1 Výbušný v suchém stavu zapálení	S 1 Uchovávejte pod uzamčením
R 2 Nebezpečí výbuchu při úderu, tření, ohni nebo působením jiných zdrojů zapálení	S 2 Uchovávejte mimo dosah dětí
R 5 Zahřívání může způsobit výbuch	S 5 Uchovávejte pod příslušnou kapalinu, Inertní plyn specifikuje výrobce a dovozce
R 7 Může způsobit požár	S 7 Uchovávejte obal těsně uzavřený
R 12 Extrémně hořlavý	S 12 Neuchovávejte obal těsně uzavřený
R 14 Prudce reaguje s vodou	S 14 Uchovávejte odděleně od vzájemně se vylučující látky; uveďte výrobce a dovozce
R 20 Zdraví škodlivý při vdechování	S 20 Nejezte a nepijte při používání
R 21 Zdraví škodlivý při styku s kůží	S 21 Nekuřte při používání
R 22 Zdraví škodlivý při požití	S 22 Nevdechujte prach
R 23 Toxický při vdechování	S 23 Nevdechujte plyny, dýmy, páry a aerosoly
R 24 Toxický při styku s kůží	S 24 Zamezte styku s kůží
R 26 Vysoce toxický při vdechování	S 26 Při zasažení očí okamžitě důkladně vypláchněte vodou a vyhledejte lékařskou pomoc
R 27 Vysoce toxický při styku s kůží	S 27 Okamžitě odložte veškeré kontaminované oblečení
R 28 Vysoce toxický při požití	S 28 Při styku s kůží okamžitě omyjte

	velkým množstvím (vhodnou kapalinu specifikuje výrobce a dovozce)
R 29 Uvolňuje toxický plyn při styku s vodou	S 29 Nevylévejte do kanalizace
R 30 Při používání se může stát vysoce hořlavým	S 30 K tomuto výrobku nikdy nepřidávejte vodu
R 31 Uvolňuje toxický plyn při styku s kyselinami	S 31 Nesmí přijít do styku s kyselinami
R 32 Uvolňuje vysoce toxický plyn při styku s kyselinami	S 32 Nesmí přijít do styku s kyselinami
R 33 Nebezpečí kumulativních účinků	S 33 Proveďte preventivní opatření proti výbojům statické elektřiny
R 36 Dráždí oči	S 36 Používejte osobní ochranné prostředky pro oči a obličej
R 37 Dráždí dýchací orgány	S 37 Používejte vhodné ochranné prostředky pro ochranu dýchacích orgánů
R 49 Může vyvolat rakovinu při vdechování	S 49 Uchovávejte pouze v původním obalu
R 59 Nebezpečný pro ozónovou vrstvu	S 59 Informujte se u výrobce nebo dodavatele o regeneraci nebo recyklaci

SEZNAM EVAKUOVANÝCH

Shromaždiště osob :

.....

List č. :

[illegible]

Příloha č.4 – Příklad poukázek pro umístění

Vzory tiskopisů

Městská část Praha 5
Úřad městské části
Nám. 14.října 4, 150 22 Praha 5

Evidenční číslo :

**Poukazka k umístění do náhradního ubytovacího střediska při
evakuaci**

1. Pan (paní) r.č.
.....

2. Trvalé bydliště
.....

3. Osoby a)
.....

ve společné b)
.....

domácnosti c)
.....

d)
.....

e)
.....

4. Adresa náhradního ubytování a stravování

.....

razítko a podpis vydávajícího

Městská část Praha 5
Úřad městské části
Nám. 14.října 4, 150 22 Praha 5

Evidenční číslo :

**Poukázka k umístění do náhradního ubytovacího střediska při
evakuaci**

1. Pan (paní) r.č.
.....

2. Trvalé bydliště
.....

3. Osoby a)
.....
ve společné b)
.....
domácnosti c)
.....
 d)
.....
 e)
.....

4. Adresa náhradního ubytování a stravování
.....

razítko a podpis vydávajícího

Příloha č.5 – Seznam odpovědných osob

Ubyt.zařízení, spojení	Funkce	Jméno a příjmení	Složka	Telefon
	Vedoucí			
	člen			
	člen			
	člen			
	zdravotník			
	ostraha			
	Vedoucí			
	člen			
	člen			
	člen			
	zdravotník			
	ostraha			
	Vedoucí			
	člen			
	člen			
	člen			
	zdravotník			
	ostraha			
	Vedoucí			
	člen			
	člen			
	člen			
	zdravotník			
	ostraha			
	Vedoucí			
	člen			
	člen			
	člen			
	zdravotník			
	ostraha			
	Vedoucí			
	člen			
	člen			
	člen			
	zdravotník			
	ostraha			

Příloha č.6 – Ubytovací zařízení, školy, atd.

Ubytovací zařízení

- I. Hotely a hotelová zařízení
- II. Ubytovny
- III. Školy

I. Hotely a hotelová zařízení

[illegible]

II. Ubytovny

[illegible]

III. Školy

[illegible]

Shromaždiště osob

č.

.....

Řídící skupina shromaždiště osob (ŘS SO)

Funkce	Jméno a příjmení	Složka	Telefon
Vedoucí			
člen			
člen			
člen			
člen			
člen			
zdravotník			
ostraha			

Ubytovací středisko

.....

.....

Ubytovací skupina (US)

Funkce	Jméno a příjmení	Složka	Telefon
Vedoucí			
člen			
člen			
člen			
člen			
člen			
zdravotník			
ostraha			

Příloha č.9 – Souprava vytyčovacíh sad pro MSO

CHARAKTERISTIKA A POUŽITÍ

Souprava doplňků pro místo speciální očisty (MSO) je určena k zabezpečení pohybu bojové techniky na MSO a provedení speciální očisty na jednotlivých pracovištích.

K zabezpečení stanovených úkolů je souprava vybavena:

- prostředky pro označení jednotlivých pracovišť a vytyčení směru pohybu techniky,
- vytyčovacími prostředky pro MSO bojové techniky,
- materiálem pro činnost kontrolního rozřídovacího stanoviště.

TAKTICKO-TECHNICKÁ DATA

Rozměry: ■ bedna č. 1 (d×š×v) 1080×660×445 mm

■ bedna č. 2 (d×š×v) 1080×660×445 mm

■ bedna č. 3 (d×š×v) 1080×660×445 mm

Hmotnost: ■ bedna č. 1 120 kg

. ■ bedna č. 2 110 kg

. ■ bedna č. 3 52 kg

KATALOGOVÉ ČÍSLO MAJETKU: 0071 631 000 008

LITERATURA: Technický popis

